En kontrastiv syntaktisk-semantisk analys av svenska och kroatiska performativa verb

Juretić, Buna Bernarda

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:672125

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Repository / Repozitorij:

ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences

zir.nsk.hr

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISKA SPRÅK OCH LITTERATUR
INSTITUTIONEN FÖR LINGVISTIK

Buna Bernarda Juretić

En kontrastiv syntaktisk-semantisk analys av svenska och kroatiska performativa verb

Magisterarbete

Handledare: prof. dr. sc. Goranka Antunović
doc. dr. sc. Krešimir Šojat

Zagreb, februari 2018

1. INLEDNING

Pragmatiken är en viktig gren av lingvistiken som sysslar med språkanvändningen, hur människor med hjälp av språkliga uttryck med semantiska betydelser kan åstadkomma något. Enligt pragmatiken innebär språkanvändningen inte bara att uttrycka sig med orden, utan att åstadkomma något med orden, att påverka andra människor. Att kunna ett språk betyder att kunna och förstå s.k. talhandlingarna. Talhandlingen är den minsta och grundläggande enheten i språket som innebär uttrycket, innehållet, avsikten, betydelsen och kontexten. Till talhandlingarna hör användning av performativa verb. Med termen 'performativa verb' anses sådana verb där yttrandet innebär ett utförande av den handling som beskrivs. För att förstå talhandlingen måste man veta vilka avsikter talaren har med sin utsaga och man måste förstå utsagans innehåll i den lämpliga kontexten. Med performativa verb påverkar talaren de andra deltagarna i samtalet och med dem utförs någon handling, t.ex. man beordrar, påstår något, lovar något osv. I det här arbetet analyserar jag svenska performativa verb och deras kroatiska ekvivalenter. Jag har följt Searles uppdelning av talhandlingarna i fem klasser: representativer, direktiver, kommissiver, expressiver och deklarationer. Därför valde jag fem svenska verb för varje grupp, som, enligt den pragmalingvistiska litteraturen (Leech (1983), Austin (1962)), anses vara de bästa representanterna för sin grupp. Som en typisk representativ har jag valt verbet 'påstå',som kommissiv 'lova', som direktiv 'be', expressiv 'klaga' och som deklaration verbet 'döma'. Satserna vilka tjänade som material för min analys är tagna från ASPAC parallell korpus (Amsterdam Slavic Parallel Aligned Corpus), respektive dess version ASPAC svenska-kroatiska[1]. Det är den enda svenska-kroatiska parallella korpusen som finns på nätet. Den viktigaste delen av det här arbetet var att jämföra konstruktionerna med svenska verb och deras kroatiska ekvivalenter och att fastställa vilka semantiska roller de kan anta. För att beskriva syntaktisk-semantiska egenskaper av verben, litade jag på lexikografiska resurser som FrameNet och Crovallex. Det finns två huvudkapitel i det här arbetet; den teoretiska delen i vilken jag presenterar teorin om talhandlingar och den också innehåller informationer om metodologiska ramar vilka tjänade som ett värdefullt verktyg i analysen (FrameNet, SWEFN ++, Crovallex). Den

[1] https://spraakbanken.gu.se/swe/resurs/aspacsvhr

sista delen av det teoretiska kapitlet refererar till en kontrastiv analys och roll som parallella korpusar kan ha i kontrastiv analys. Den kontrastiva analysen i det här arbetet gäller både jämförelse av konstruktionerna hos svenska och kroatiska verb och bestämning av semantiska roller som svenska och kroatiska performativa verb antar. Det andra viktiga kapitlet är den själva analysen som omfattar jämförelse av konstruktionerna hos svenska och kroatiska verb och semantiska roller av dessa verb och deras syntaktisk realisering som visas i tabellerna efter varje kapitel.

1.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Huvudsyftet med det här arbetet är att beskriva de syntaktiska-semantiska egenskaper av fem svenska performativa verb och deras ekvivalenter i kroatiska. Jag valde detta tema eftersom det inte finns så många artiklar eller böcker som beskriver performativa verb. Det finns några böcker som sysslar med performativa verb och deras beskrivning i anglosaxisk litteratur t.ex. Austin (1962), Leech (1983), Vanderveken (1990). I den svenska litteraturen finns det bara få magisterarbeten som studenterna skrev (Öhman (2003), Halonen & Helenius (2001)). I den kroatiska litteraturen finns det bara en doktorsavhandling skriven av Nina Tuđman-Vuković om talverb. Hon sysslar inte så mycket med verbens performativa karaktär, utan syntax och semantik, men från hennes analys kan man dra slutsatsen att några verb i engelskan och kroatiskan (t.ex. say, tell, respektive reći, kazati) kan användas performativt och att de har den performativa karaktären.

Det här arbetet försöker att svara på följande frågor:

1) Vilka konstruktioner av svenska verb motsvarar konstruktioner av kroatiska verb?
2) Vilka semantiska roller antas av svenska verb och deras kroatiska ekvivalenter?
3) Vilka betydelsenyanser är gemensamma hos svenska och kroatiska verb?

2. TEORIDELEN

2.1. TALHANDLINGAR

2.1.1. TEORI OM TALHANDLINGAR

I det här kapitlet skriver jag allmänt om talhandlingarna och deras egenskaper. Enligt Pupovac (1990: 137) är talhandlingen, eller talakten, den minsta och grundläggande enheten som inkluderar uttrycket, innehållet, meningen, avsikten och kontexten. Enligt teorin om talhandlingar har varje talhandling strukturen som består av tre delar. Medlemmarna av denna struktur är lokut akt, illokut akt och perlokut akt. Den lokuta akten är en typ av uttalandets utformning som realiseras på tre nivåer. Den första nivån är fonetisk, den andra är morfo-syntaktisk, och den tredje är den semantiska nivån. Den fonetiska nivån innebär fonologisk-fonetisk organisation av uttalandet, den syntaktiska nivån innebär dess morfo-syntaktiska organisation, medan den semantiska nivån är organisation av mening och referens. På den lokuta nivån organiseras strukturen av illokut akt. som kan ha s.k. performativ prefix eller det kan vara utan den performativa prefixen. Den performativa prefixen har en karakteristisk morfo-syntaktisk form; verbet står i presens i den första personen singularis: *Jag beordrar dig att göra det.* Om det inte finns den performativa prefixen, pratar man om det implicita performativa uttalandet, t. ex. *Du skulle göra det!* På den lokuta nivån kan också en annan typ av performativt uttalande organiseras, s. k. protoperformativ (Pupovac, 1990: 138): *Gör det inte!* Den illokuta akten (Dahllöf 1999: 168) handlar om hur den lokuta akten är menad, om vilken avsikt Talaren har med den. De avsikter som är relevanta är sådana som är avsedda att bli igenkända av mottagaren. Med den illokuta akten utförs Talarens avsikt som har till syftet att orsaka de specifika och förväntade kommunikationsaktiviteterna hos Åhöraren. I den illokuta akten realiseras den lokuta akten som talhandling, t.ex. påstående, löfte eller order. Den illokuta akten gäller vad man tänker eller önskar att uppnå med talhandlingen. Den illokuta akten har s. k. illokut styrka och mening. Den illokuta styrkan uppstår av uttalandets innehåll och den kan åstadkommas med de olika språkliga konventionella medlen. Ett sätt kan vara att uttrycka den illokuta styrkan med verbet, som visas av följande exempel: *Jag lovar att komma imorgon. Jag hävdar att du ljuger.* För att uttrycka den illokuta styrkan, kan man använda de olika språkliga medlen som kallas illokuta indikatorer. Den illokuta styrkan kan uppnås med ordföljden, ett exempel för det kan vara talhandlingen som innebär befallning, där uttalandet är strukturerat på så sätt att verbet förekommer på den första platsen i meningen. I det andra fallet kan det vara modus (indikativ, imperativ, konjunktiv) och i det tredje fallet kan det vara de prosodiska medlen, intonation, betoning,

paus och andra prosodiska medel. Det kan också vara partiklar, med adverbial funktion och konjunktioner.

Den mest karakteristiska indikatoren är den explicita performativen, som förekommer i formen 'Jag V.ar (dig), (harmed)' där V står för det lämpliga talhandlingsverbet: *Jag lovar dig härmed att komma imorgon.* Det explicita performativa yttrandet har 'jag' som subjekt, tempus är presens och verbet måste vara av den bestämda typen, det s. k. performativa verbet. Illokutionsindikatoren är bekräftelse av uttryckhets princip som innebär att den illokuta akten uttrycks genom talet och i talet, och det är inte talets resultat. Handlingen är en immanent del av talakten. Enligt det, kan vi skilja illokutionen från andra delar av talaktens struktur. Illokution kan också transformeras och uttryckas med någon annan illokut indikator: *Stanna här. Rör dig inte!*

Den sista, den perlokuta akten, gäller konsekvensen av vissa illokuta handlingar, den gäller också en effekt som talhandlingen kan ha på åhöraren och som påverkar hans/hennes framtida handlingar (Pupovac 1990: 141). Den perlokuta effekten omfattar inte bara åhöraren, utan också talaren. Om någon lovar att komma till en viss plats vid en viss tidpunkt, då på grund av den perlokuta effekten, förväntas både talarens och åhörarens ankomst. När man talar om perlokution, måste man nämna indirekta talakter, eftersom effekten av indirekt talakt ofta beror på dem. Hos den indirekta talakten finns dissociation mellan den illokuta aktens indikator och dess illokuta styrka. Hos den indirekta talakten finns dissociation mellan den illokuta aktens indikator och dess illokuta styrka. Indikatorerna i den indirekta talakten har många olika funktioner. En av de är att signalera talarens avsikt till åhöraren, den andra funktionen kan vara att signalera åhöraren att talaren utvecklar en specifik interaktiv förhållande. Den tredje funktionen blir följden av talaktens syfte (Pupovac 1990: 142) och den hänvisar till brytandet av vissa komunikativa och sociala tabuer. De indirekta talakterna gäller avvikelserna från normen eftersom talaren använder styrkeindikatorer på icke-konventionellt sätt. Följande exempel (Dahllöf 2009: 8) visar att indirektheten kan ha olika funktioner:

1) *Kan du stänga dörren?* (interrogativ modus) kan fungera som en uppmaning. Indirektheten är här en artihetsmarkör. En uppmaning formulerad som en fråga är mer ödmjuk än en direkt imperativ befallning.

2) *Dörren är stängd?* med frågeintonation i tal eller frågetecken i skrift kan vara en fråga, men med deklarativ modus.

3) *Dörren är stängd?* med intonation som i ovanstående fall kan vara en uppmaning

Enligt Dahllöf skulle ett hot kunna formuleras ironiskt, som i *Jag varnar dig: Om du gör som det där, så får du med mig att göra* (Dahllöf 2009: 8). Det ironiska ligger i att varningar normalt utfärdas för att beskydda mottagaren, medan det här handlar om ett hot. En typ av indirekt talhandling är också en retorisk fråga. En retorisk fråga är till formen en fråga, men ställs i en kontext där svaret framstår som självklart. Om man klandrar någon som just gjort någonting misslyckat med frågan *Var det där särskilt lyckat?*, har man ställt en retorisk fråga.

2.1.2.KLASSIFIKATION AV TALAKTER

Jag ska nämna de två grundläggande uppdelningarna som föreslagits av Austin och Searle. Austin fokuserade på pragmatiska kriterier och Searle på semantiska. Hos Austin utformades typologin med antagandet att de olika performativa verben (*lova, be, beordra, nämna* osv.) är talhandlingarnas centrum (Pupovac 1990: 144). Searles typologi är en modifierad version av Austins typologi. Searle rättar sig efter kriterierna av semantiska relationer mellan ordet och världen, ordet och subjektet och ordet och föreställningarna, dvs. kriterierna av propositionellt innehåll, talarens attityd mot det propositionella innehållet och s.k. „direction of fit' mellan orden och världen, t.ex. att köpa mat efter en lista, eller mellan världen och ordet t.ex. att beskriva vad man köpt (Pupovac 1990: 144). När man använder de performativa verben i satsen, eller kommunicerar dem vidare till åhöraren, måste man förstå både det propositionella innehållet och den illokuta styrkan. Verben som 'påstå', 'varna', 'begära', 'lova' osv. fångar olika illokuta styrkor. Varje illokut akt utmärks av aktens specifika syfte (illocutionary 'point' eller 'purpose'), vilket inte skall förväxlas med den illokuta styrkan eller kraften (Varga 2013. 4-5). Det illokuta syftet för exempelvis kategorin 'uppmaningar' är att få någon att göra något medan den illokuta kraften varierar beroende av varje enskilt yttrande och manifesterar sig genom ett verb. Så finns det exempelvis en skillnad i kraften mellan följande uppmaningar: *Kan du gå och lägga dig?* och *Gå och lägg dig nu*. Båda yttrandena hör hemma i kategorin uppmaningar och i båda fallen är syftet att få någon att göra något, men i det första fallet rör det sig om en förfrågan och i det andra om en order (Varga 2013: 5). Propositionell innehåll är innehållet som satsen föreställer med avsiktlig referens till objektet, tiden, platsen osv. (Dahllof, 2009: 4). Propositionerna kan vara sanna eller falska och samma proposition kan uttryckas på olika sätt.

Austins uppdelning av talakter är följande: expositiver, exercitiver, komissiver, behabitiver, verdiktiver (Pupovac 1990: 144).
De typiska expositiverna är ‘påstå’, ‘hävda’, ‘erkänna’ osv. Med dem framför man saker i en konversation.
Exercitiver innehåller manifestering av makt (Halonen & Helenius 2001: 14). Exemplen kan vara röstning och rådgivande.
Den tredje klassen, kommissiver, innefattar löften och med dem förbinder sig talaren att göra något.
Verdiktiver gäller beslutet och värdering, exempel på verdiktiver är verbet ‘döma’.
Behabitiver har med talarens känslor och attityder att göra. Exempel på behabitiver är ‘klaga’, ‘skryta’, ‘tacka’ osv.

Searle delar talakter också i fem klasser: representativer, direktiver, kommissiver, deklarationer, expressiver.
Med representativer binder sig talaren vid yttrandets sanning. Exempel på representativer är verben ‘påstå’ och ‘hävda’.
Med direktiver har talaren till syftet att få någon att göra något. Exempel är verben ‘be’, ‘beordra’.
Kommissiver är till exempel löften och hotelser och deras illokuta syftet är att talaren binder sig att utföra en framtida handling (Halonen & Helenius 2001: 14).
Deklarationer försöker förändra institutionella tillstånden och de ofta baserar sig på extralingvistiska institutioner. Exempel kan vara dop eller krigsförklaring.
Med expressiver uttrycker talaren sitt psykologiska tillstånd, exempel är klagande och lyckönskningar (Halonen och Helenius 2001: 14).
Kommissiver är en subtyp av direktiver eftersom talaren binder sig med dem att utföra någon handling (Pupovac 1990: 145). Austins verdiktiver och Searles deklarationer är de konventionela talakterna, deras förhällande mellan orden och världen är konventionellt, t. ex. ‘avkunna en dom’. Varje talakt kan utvärderas enligt sin igenkännlighet, begriplighet och antagbarhet (Pupovac 1990: 146). Det sista och avgörande kriteriet, för att utvärdera en talhandling enligt dessa tre komponenter, har lyssnaren.

Talaktens igenkännlighet relaterar till talaktens lokuta aspekt, och ibland används denna term för att indikera lyssnarens förmåga att erkänna talarens avsikt med talakten.

Igenkännlighets villkor är uppfyllt om lyssnaren kan:
1) skilja mellan kommunikativa och icke-kommunikativa avsikter
2) identifiera organisationell och artikulatorisk (fonetisk-fonologisk och morfo-syntaktisk) struktur av uttalandet
3) förena en uttrycksplan med en lämplig innehållsplan (Pupovac 1990: 147).
Talaktens begriplighet gäller den illokuta aspekten av talakten. Även om det propositionella innehållet och den illokuta akten förekommer samtidigt i kommunikation, händer det ofta att lyssnaren förstår yttrandets propositionella innehåll, men inte dess illokuta styrka. Ett exempel på detta kan vara sarkasm. I detta fallet är begriplighets villkor inte uppfyllt.
Talakten är antagbar om den uppfyller kravet på sanningen, korrektheten och ärligheten.
Således, om talakten uppfyller kravet på det propositionella innehållets sanning, och om den uppfyller kravet på korrektheten av talarens illokuta akten mot lyssnaren, och om den uppfyller kravet på talarens och lyssnarens konsistens när det gäller deltagandet i kommunikationen, är talakten antagbar.
Igenkännlighet och begriplighet är villkor av talaktens kommunicerbarhet, medan antagbarheten är villkor för dess framgång (Pupovac 1990: 147).

2.1.3.PERFORMATIVA VERB

Hos Leech kallas performativa verb ‘de illokutiva verben’ (Leech 1983: 203). Enligt Trosborg (1991: 71) är performativa verb sådana verb som signalerar en språkhandlings illokuta styrka, dvs. det som man utför genom yttrandet. Ett exempel är ‘härmed beordrar jag dig att gå’. ‘Beordra’ är ett performativt verb som signalerar funktionen att ge order, vilket sker i och med utsagan. Utsagan är ett exempel på språkhandlingstypen ‘direktiv akt’, som har som mål att få mottagaren att göra något (Trosborg 1991: 74). Leech litar på Searles uppdelning och delar performativa verb i fem kategorier (Leech, 1983: 205-206). Den första kategorin är assertiver eller representativer. De förekommer i konstruktionen S V(...) that X. där S står för subjektet och hänvisar till Talare och X hänvisar till proposition.
Några av de typiska representativerna i svenskan är ‘påstå’, ‘hävda’, ‘försäkra’ och i kroatiskan är de typiska representativerna ‘tvrditi’,’reći’, ‘kazati’ osv. ‘that X’ delen av

konstruktionen som finns hos Leech uttrycks i svenskan med en ‘att sats’ och i kroatiskan med en ‘da sats’.
Till exempel:
Jag tror att hon talade sanning när hon påstod att det inte var hon i fönstret.
Mislim da je govorila istinu kada je tvrdila da to nije ona na prozoru. (ASPAC)

Nästa kategori är direktiver. Enligt Leech förekommer direktiver oftast i konstruktionen S V (O) that X) eller S V O to Y, där S och O står för subjekt och objekt, och ‘that X’ för that-sats, dvs. ‘att-sats’ i svenskan och ‘da-sats’ i kroatiskan. Direktiver i svenska är ‘be’, ‘begära’ begära, ‘kräva’ och i kroatiska ‘zamoliti, tražiti’ osv.
Annika bad sin mamma, att hon skulle krusa henne i håret (...).
Anika je zamolila mamu da joj nakovrča kosu (...). *(ASPAC)*
Konstruktionens del ‘to Y’ är infinitivsats. I svenskan finns det infinitivsats, men i kroatiskan motsvaras det av ‘da-sats’ t.ex. *Jag ber dig gora det. Ja te molim da to učiniš.*

Den tredje kategorin hos Leech är komissiver, som förekommer i konstruktionen S V that X, ‘that sats’ motsvaras av ‘att-sats’ i svenskan och ‘da-sats’ i kroatiskan. Det finns också konstruktionen S V to Y, där Y betecknar infinitiv fras.
Men då får du lova att du går på lina också.
Moraš obećati da ćeš također hodati po užetu. (ASPAC)
(...) herr Frank som lovade att i nödfall hjälpa honom,
(...)te mu je obećao pomoći ako bude potrebno. (ASPAC)

Den fjärde kategorin är expressiver som vanligen förekommer i konstruktionen med prepositionerna S V (prep) (O) (prep) Xn.
I svenskan och i kroatiskan förekommer expressiver med prepositionell utfyllnad.
Margot klagar över huvudvärk .
Margot se žali na glavobolju. (ASPAC)
Med expressiver uttrycker man de personliga åsikterna och känslorna.

Den femte kategorin är deklarativer, som får sin illokuta styrka från händelser och situationer som är konventionella, händelser som relaterar till de konventionella händelserna, och inte från talakter.

Domstolen dömde utifrån vad de fick veta i rättegången.

Sud me osudio na osnovi onoga što su čuli na sudskom procesu. (ASPAC)

2.2. FRÅN VALENSTEORIN TILL KONSTRUKTIONSGRAMMATIKEN

I det här kapitlet skriver jag om teoretiska ramar på vilka det här arbetet vilar. I mitt arbete fokuserade jag på att fastställa i vilka syntaktiska konstruktioner de valda svenska verb ingår och att göra det samma för dessa verbs kroatiska ekvivalenter. Jag tillskrev också semantiska roller till syntaktiska strukturer som verben kan anta. Därför är det viktigt att säga något om teoretiska ramar som hjälpte mig i min kontrastiva analys. Jag ska börja med begreppet 'valens'. Termen 'valens' introducerades 1959 av Lucien Tesnière i hans bok *Éléments de syntaxe structurale*. Han påstod att verbet har ett antal underordnade enheter när det förekommer i satsen. Dessa enheter kallas verbala bestämningar och delas in i aktanter och omständigheter. Tesnières valensgrammatik sysslar med beroendeförhållande mellan verbet och dess bestämningarna. Därför kallas det även dependensgrammatik. Det finns två typer av valens i litteratur, syntaktisk och semantisk (Van Valin (2001), Fillmore (1968).

2.2.1.SEMANTISK VALENS

Semantisk valens refererar till antalet semantiska roller som verbet kan anta. Semantiska roller hänvisar till struktur av någon handling. Varje syntaktisk funktion i sin ytstruktur har en specifik semantisk roll i djupstrukturen som bestämmer den mer precis. De semantiska rollerna först kallades 'djupkasus'. Charles Fillmore (1968) introducerade begreppet 'djupkasus' ur vilket termen semantiska roller uppkom. Enligt Fillmore har varje substantiv en speciell semantisk roll beroende på verbets semantiska egenskaper. Han talade om kasus (case) som identifierar underliggande syntaktisk-semantiska relationer. Hans teori kallas kasusgrammatiken.

Van Valin (2001: 24-32) beskrev och räknade upp de vanligaste semantiska rollerna:

Agent ***(agens)*** är en levande person som avsiktigt utför någon handling. Vissa verb, t.ex. 'mörda', kräver av agenten att agera avsiktligt: *Han mördrade honom med pistolen*. Men det finns också några andra verb som tillåter både avsiktliga och oavsiktliga agenter, t.ex. *döda* eller *bryta*.

Han dödade sin kollega (avsiktligt/oavsiktligt).

Han bröt benet (oavsiktligt).

Han bröt vasen när han blev arg (avsiktligt).

Han bröt vasen när han städade upp rummet (oavsiktligt).

Föremål ***(patient)*** är antingen i ett tillstånd eller genomgår en förändring av tillstånd.

Fågeln är död (tillstånd).

jämfört med

Fågeln dog (förändring av tillstånd).

Semantiskt liknande till patienter är **tema** ***(theme)*** argumentet som hänvisar till enheter som genomgår en platsförändring. Hos Martola (2007: 27) är tema något som flyttas eller har ett visst läge. Temat betecknar också enheter som genomgår en förändring av innehavare:

Ana gav Peter sin bok. Föremål uppträder vanligen med verb som *döda, bryta, tvätta. förstöra* osv. (Van Valin 2001: 24), medan tema förekommer vanligtvis med verb som *lägga, placera, giva, skicka* och *köpa.*

Mottagare är en roll som Van Valin förbinder med verben *giva* och *få*. I exemplet *Ana gav Peter sin bok.* Peter är **mottagare** ***(recipient)*** person som får någon sak. I den här satsen är mottagare syntaktiskt indirekt objekt, men i satsen med verbet *få*, *motta*, osv. är mottagare subjekt:

Maria fick många presenter till sin födselsdag från sin pojkvän.

Enligt Van Valin är de andra rollerna:

Plats ***(location)***, semantisk roll som betecknar platsen där något befinner sig:

Boken ligger på bordet.

I den här satsen är *bordet* 'plats'.

Mål ***(goal)*** refererar till målet som någon eller något rör sig mot.

Anders skickade brevet till Stockholm.
Här har *Stockholm* den semantiska rollen ‘mål’.

Mål skiljer sig från mottagaren eftersom den hänvisar till slutpunkten av en förändring av plats, samtidigt som mottagaren refererar till slutpunkten av innehavets överföring. Mål, plats, mottagare och ursprung kan förekomma tillsammans med tema, eftersom tema argumentet hänvisar till enhet som är belägen eller genomgår en förändring av plats eller innehav.
T.ex. *Nina lade tidningen på fåtölj*. Här är tidningen något som är beläget på fåtölj.
Till skillnad från exemplet med verbet *dricka* när tema förekommer tillsammans med ursprung:
Per drack mjölk ur glaset.
Glaset utgör ‘ursprung’ och *mjölk* ‘tema’.

Ursprung *(source)* hänvisar till platsen något utgår från.
Familjen åkte ur landet.
Landet utgör ‘ursprung’.

Bana *(path)* hänvisar till banan något rör sig i.
Han springer längs vägen.
Vägen utgör ‘bana’.

Beneficient *(benefaktiv)* hänvisar till personen som har nytta av en aktion.
Ana köpte blommor för Åsa.
Åsa har semantisk roll ‘benefaktiv’.

Instrument *(instrument)* betecknar verktyget som används för att utföra något (Martola 2007: 27).
Han mördade honom med pistolen.
Pistolen förekommer som ‘instrument’.

Upplevare ***(experiencer)*** betecknar person som upplever något. Upplevare förekommer oftast med perceptionsverb som *lyssna, titta, se*, kognitionsverb t.ex. *minna, lära, komma fram till* och emotionsverb (Šojat 2009: 3) som *älska, vara arg, vara rädd*.
Maria och Per tittade på fotbollsmatchen förra veckan.
Maria och *Per* utgör 'upplevare'.

Man kan se att rollbenämningen varierar från teorin till teorin, t. ex. Martola nämner en annan roll som inte finns hos Van Valin: orsak (cause).

Orsak ***(cause)*** är en person eller en inanimat aktant som förorsakar någon händelse. Orsak skiljer sig från agent genom avsaknad av intention.
Infarkt tog livet av honom.
I den här satsen, är *infarkt* 'orsak'.

Stimulus (Van Valin 2001: 29) är en annan typ av tematisk roll, men inte bland de mest frekventa. Stimulus är objekt som orsakar att subjek upplever något och förekommer med verb som *gilla, höra, se, känna* osv.
Han gillade föreställningen.
Föreställningen utgör 'stimulus'.

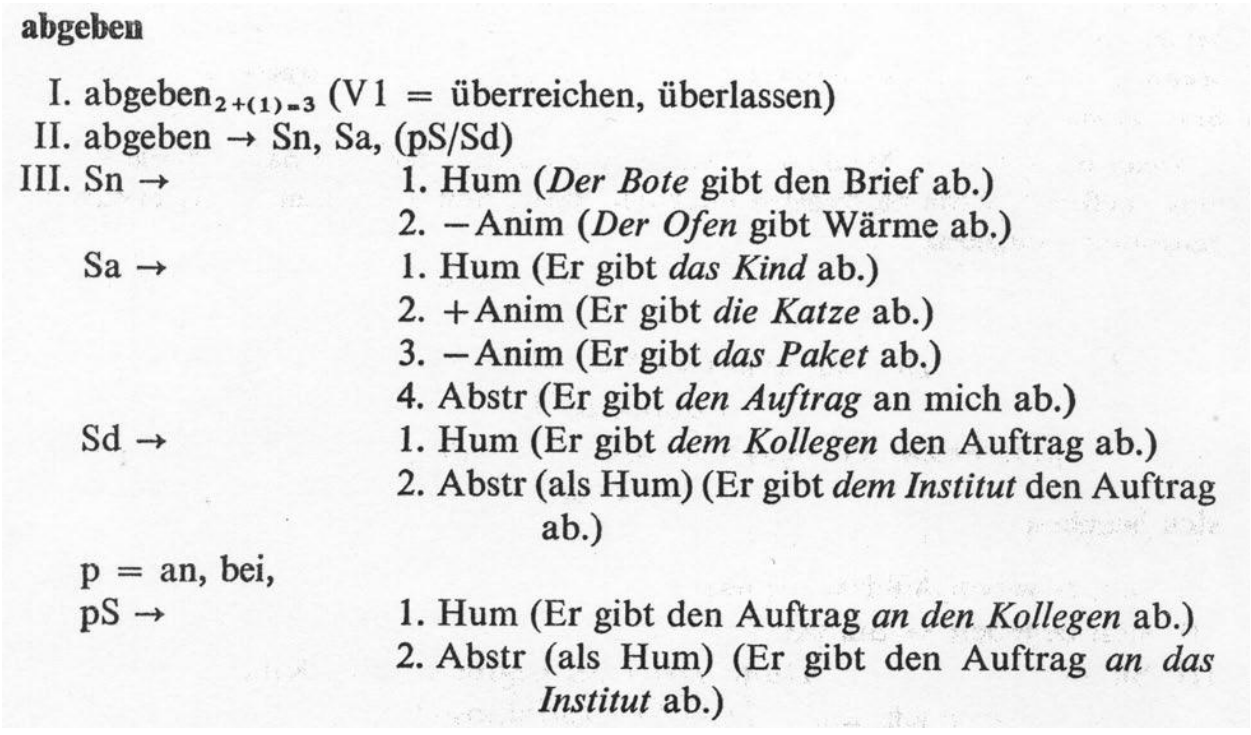
Turisterna såg bilolyckan.
I exemplet med *se*, är *bilolyckan* 'stimulus'.

Rollerna brukar ordnas hierarkiskt enligt hur de förekommer i olika funktioner. T.ex. orsaken kan förekomma som subjekt i aktiva satser om agent saknas, t.ex. *Stressen tog livet av honom.* Instrument förekommer som subjekt bara om agent och orsak saknas osv *Byggnaden var förstörd med bomben,* osv. Verb förutsätter en uppsättning av semantiska roller och rollerna uppbärs av aktanter. Antalet roller är olika för olika verb och vissa aktanter kan ibland vara underförstådda. Rollerna kan indelas i deltagaroller och omständighetsroller. Deltagaroller motsvarar subjektet och verbets bundna bestämningar, medan omständighetsroller motsvarar fria bestämningar (Van Valin (2001)).

2.2.2.SYNTAKTISK VALENS

Lucien Tesnière, som introducerade begreppet valens i lingvistik, påstod att verbet är satsens kärna, det centrum satsen byggs upp runt. (Martola 2007: 30). Han delar in verbbestämningarna i aktanter (actants) och omständigheter (circonstants). Valensen bestäms av antalet aktanter, som kan vara från noll till tre till antalet. Han benämnde dem den första, den andra och den tredje aktanten. Intransitiva verb är monovalenta, transitiva bivalenta och bitransitiva trivalenta (Martola 2007: 30). Nollvalenta är verb som saknar aktant och vars subjekt är expletivt, t. ex. 'regna', 'snöa'. Valensgrammatik brukar kallas dependensgrammatik. År 1968 publicerades den första utgåvan av *Wörterbuch zur Valens und Distribution deutscher Verben,* skriven av Helbig & Schenkel. Enligt Helbig och Schenkel gäller valensen 'Aktanten' och 'freie Angaben' (motsvarande 'circonstants'). Enligt Helbig och Schenkel finns det tre typer av bestämningar: *obligatorische Aktanten, fakultative Aktanten* och *freie Angaben*. Om en aktant kan utelämnas utan att en sats blir ogrammatisk, handlar det om den fakultativa aktanten och om satsen blir ogrammatisk vid utelämnande är aktanten obligatorisk. Ordboken (Helbig & Schenkel 1991:34) ger en valensbeskrivning på tre nivåer för varje verb (se figur 1).

Figur 1. Valensen av verben 'abgeben' enligt 'Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Verben

abgeben

I. abgeben$_{2+(1)-3}$ (V1 = überreichen, überlassen)
II. abgeben → Sn, Sa, (pS/Sd)
III. Sn → 1. Hum (*Der Bote* gibt den Brief ab.)
2. −Anim (*Der Ofen* gibt Wärme ab.)
Sa → 1. Hum (Er gibt *das Kind* ab.)
2. +Anim (Er gibt *die Katze* ab.)
3. −Anim (Er gibt *das Paket* ab.)
4. Abstr (Er gibt *den Auftrag* an mich ab.)
Sd → 1. Hum (Er gibt *dem Kollegen* den Auftrag ab.)
2. Abstr (als Hum) (Er gibt *dem Institut* den Auftrag ab.)
p = an, bei,
pS → 1. Hum (Er gibt den Auftrag *an den Kollegen* ab.)
2. Abstr (als Hum) (Er gibt den Auftrag *an das Institut* ab.)

På den första nivån anges valensen numerärt med de fakultativa aktanterna inom parentes. På den andra nivån ges bestämningens typ (t.ex. S (Substantiv)) och kasusform n=nominativ, a=ackusativ, d=dativ. På den tredje nivån ges vissa semantiska informationer, t.ex. om en viss aktant ska vara animat, mänsklig, abstrakt osv. och där anges också vilka prepositionerna som förekommer. I anglosaxisk tradition används termerna argument och adjunct som motsvarar benämningarna aktanter och omständigheter. Argument avser syntaktiskt eller semantiskt nödvändiga bestämningar, medan adjunct avser icke nödvändiga bestämningar (Martola 2007:31). Enligt SAG (Martola 2007: 33) kallas bestämningar som omfattas av verbets syntaktiska valens för bundna. Förutom objekt, bundna adverbial och bundna predikativ, räknas egentliga subjekt, nexusinfinitiv och postponerade subjekt som bundna bestämningar. De bundna bestämningarna kan vara antingen obligatoriska eller optionella; *innehålla något* men *äta (ngt)*. (Martola 2007: 33). SAG räknar med 15 olika strukturtyper för verbfraser, men listan är inte avsedd att vara uttömmande (Martola 2007: 32).

Översikt över olika verbfraser enligt SAG (3: 257 f.) (ur Martola 2007:32)

a) verb utan bunden bestämning: *fladdra, saknas*
b) verb + objekt: *vidröra ngn, likna ngt*
c) verb + indirekt objekt + direkt objekt: *missunna ngn ngt, tilldela ngn ngt*
d) verb + egentligt subjekt: *finnas ngt (det finns inga troll)*
e) verb + bundet adverbial: *tänka på ngt, sträva efter ngt*
f) verb + bundet adverbial + bundet adverbial: *skriva om ngt till ngn, prata om ngt med ngn*
g) verb + objekt + bundet adverbial: *ta ngt från ng, anklaga ngn för ngt, jämföra ngt med ngt*
h) verb + objekt + bundet adverbial + bundet adverbial: *köpa ngt av ngn för ngt, sälja ngt till ngn för ngt, skriva ngt om ngn till ngn*
i) verb + egentligt subjekt + bundet adverbial: *komma ngt till ngt (det kom ingen till festen)*
j) verb + objekt + nexusinfinitiv: *se ngn göra ngt, påstå sig vara ngt*
k) verb + objekt + bundet objektspredikativ: *göra ngn avundsjuk, finna ngn avsvimmad*
l) verb i passiv + nexusinfinitiv: *ses göra ngt, påstås vara ngt*
m) verb + bundet subjektspredikativ: *vara kapten, bli arg, målas röd*
n) verb + postponerat subjekt: *hända att det regnar*
o) verb + objekt + postponerat subjekt: *glädja ngn att det regnar*

Termerna fyllnadsled och tilläggsled motsvarar benämningarna bundna bestämningar och fria bestämningar. Den syntaktiska valensen gäller frågan om vilka argument som hör till ett visst verb eller en viss verbtyp och hur de manifesterar sig i språket (Martola 2007: 35).

2.2.3. KORT OM KONSTRUKTIONSGRAMMATIK

Inom konstruktionsgrammatik undersöker man inte djup- och ytstruktur, utan man har en enda gemensamma beskrivningsnivå (Martola 2007: 36). Både de generella principerna i grammatiken, dvs. regler och lexikala enskildheter och idiom beskrivs i form av konstruktioner. Konstruktioner kan ärva egenskaper av andra, ofta mer generella konstruktioner, och konstruktionerna bildar ett intrikat nätverk. Att kunna ett språk innebär att kunna språkets konstruktioner (Martola 2007: 36). En grammatisk konstruktion är en abstrakt enhet, en konstellation av form och betydelse. Form och betydelse ses som en oskiljbar enhet (Martola 2007: 36). Konstruktionerna kan realiseras från morfem och ord till fraser och satser och till och med kan de omfatta textuella fenomen. Alla språknivåer beskrivs med konstruktioner, dvs. man delar inte upp beskrivningen eller analysen i en lexikal del och en regeldel (Martola 2007 36-37). Inom konstruktionsgrammatik kallas enskilda språkliga uttryck aldrig ‘konstruktioner’ utan ‘konstrukter’. Enligt Martola (2007: 37) licensieras konstrukterna (eng. license) av konstruktionerna, dvs. konstruktionerna utgör ett slags holistiska mönster eller modeller för hur språkliga uttryck realiseras i ett språk.

Adele Goldberg är ett viktigt namn inom konstruktionsgrammatik. Hon fokuserade på argumentstruktur och samspelet mellan argumentkonstruktion och verb. Hon påstår att konstruktionen tillför en egen betydelse som inte behöver beskrivas i betydelsebeskrivningen för det enskilda verbet (Martola 2007: 36). I en sats som *he sneezed the handkerchief off the table*, är *sneeze* ett typiskt intransitivt verb, men objektet tillförs av s.k. caused-motion-konstruktionen som verbet i detta exempel ingår i och som strukturellt består av V + Obj + Advl (ibid. s. 37).

Goldberg skiljer mellan argumentstruktur och argumentstrukturkonstruktioner. Argument är en benämning som gäller valensbundna led (fyllnadsled, bundna bestämningar, *Aktanten*). Argumentstrukturkonstruktionena (ASK) utgör en egen subkategori av

konstruktioner och fungerar som ett slags satsbildningsverktyg (Martola 2007: 51). Goldberg (1995:3) tar upp fem olika ASK:er, men det finns fler ASK:er än dessa fem. Exempel på konstruktionerna är följande:

1. Ditransitive X CAUSES Y TO RECEIVE Z
   Subj V Obj Obj
   Pat faxed Bill the letter.

2. Caused Motion X CAUSES Y TO MOVE Z
   Subj V Obj Obj
   Pat sneezed the napkin off the table.

3. Resultative X CAUSES Y TO BECOME Z
   Subj V Obj Xcomp
   She kissed him unconsious.

4. Intrans. Motion X MOVES Y
   Subj V Obl
   The fly buzzed into the room.

5. Conative X DIRECTS ACTION AT Y
   Subj V Obl*at*
   Sam kicked at Bill.

Goldberg konstaterar också (1995) att konstruktionerna (ASK:er) tillför en egen betydelse som normalt ska vara kompatibel med verbets betydelse (Martols 2007: 51). När det gäller verbet ‘sneeze’, behöver man inte räkna med en särskild betydelse “få något att flytta sig genom att nysa” för att det kan ingå i satser som *he sneezed the handkerchief off the table*, utan den betydelsen förs in från caused motion-konstruktionen som verbet kan ingå i. (Martola 2007: 51).

2.3. RAMSEMANTIK OCH SEMANTISKA RESURSER FRAMENET, SWEFN++, CROVALLEX

Det viktigaste begreppet inom ramsemantiken är ram (eng. frame). Ram betecknar den helhet, det scenario, som ett enskild ord aktualiserar och som lyssnaren/läsaren måste känna till för att ordet ska vara förståeligt. (Martola 2007: 40). Upphovsmannen till ramsemantiken är Charles Fillmore som utvecklade teorin på grund av sin kasusgrammatik (Case Grammar). Han försökte att skriva valenslexikon som skulle ha den semantiska valensen som basis, medan den syntaktiska valensen skulle redovisas i

form av generella regler. De generella semantiska rollerna skulle länkas till den syntaktiska nivån och tjäna beskrivningen av hur minimala satser var uppbyggda i olika språk (Martola 2007: 41). Definition av 'case frame' är följande: "I thought of each case frame as characterizing a small abstract 'scene' or 'situation' so that to understand the semantic structure of the verb it was necessary to understand the properties of such schematized scenes." (Fillmore 1982: 115).

Fillmore (1982: 116) nämnde 'commercial event' som exempel, som innehåller verb som *köpa, sälja, kosta*. För att förstå betydelsen av dessa verb, måste man veta vad en komersiell händelse innebär (kreditkort, butik, stormarknad osv.)

2.3.1.CROVALLEX

De semantiska rollerna används i den moderna sprškvetenskapen hos konstruktion av olika semantiska resurser och lexikon. I det här kapitlet ska jag presentera de viktigaste resurserna som hjälpte mig i min kontrastiva analys.

Crovallex (Mikelić-Preradović, Boras, Kišiček 2009, 536-537) är det första kroatiska lexikonet som innehåller valensramar för kroatiska verb. Valenslexikonet är mycket viktigt för många processer som har med bearbetning av naturligt språk att göra, såsom lemmatisering, taggning, syntaktisk analys, maskinöversättning osv. Crovallex beskriver verbens utfyllnader och innehåller 1739 verb med 5118 ramar. Det innehåller också 173 syntaktisk-semantiska klasser. Verben är tagna från kroatisk frekvensordbok, med tanke på antalet deras förekomster. Crovallex är tillgänglig på websiddan http://theta.ffzg.hr/crovallex/. Funktorerna eller djupkasusen tjänar i Crovallex att bestämma typer av samband mellan verb och deras komplement. Funktorer delas i aktanter och fria modifikationer. Man skiljer mellan fem typer av aktanter eller funktorer. (agens, patient, recipient, resultat och ursprung) samt en hel rad av fria modifikationer (plats, sätt, tid, orsak osv.). Agenter och fria modifikationer kan vara fria eller fakultativa. I kroatiskan är agens, den första verbala utfyllnaden, integrerad i ett verb, t.ex. 'pišem' istället för 'pišem'. Agens är vanligtvis i nominativ, medan patient förbinds med ackusativ och recipiens med dativ. Om den obligatoriska agenten eller den fria modifikationen utelämnas i satsen, blir satsen ogrammatisk. Crovallex är utvecklat med avseende på syntax och semantik. Den syntaktiska komponenten innebär Tesnières kriterier som gäller bestämningen av den första verbala utfyllnaden (agens) och den andra (patient) oberoende

av semantik. Den semantiska komponenten tjänar att bestämma resten av agenter och fria modifikationer på grund av semantiska roller som Fillmore nämnde.

2.3.2.FRAMENET

FrameNet är en lexikal databas i vilken valens specifieras både semantiskt och syntaktiskt. FrameNet finns beskrivet i Fillmore & al (2003: 235 ff.) och på FrameNets webbplats, bakom rubriken The Book (framenet.icsi.berkeley.edu). FrameNet har till syfte att identifiera och beskriva semantiska ramar och att beskriva betydelserna hos ord utifrån ramarna (Martola 2007: 41). Den semantiska valensen uttrycks med hjälp av ramelement (frame elements) som markeras med FE. Ramelement definieras som en rolltyp vilken förekommer inom FrameNet och ramsemantiken. Ramelementen är enheter som tillhör en viss semantisk ram och de är gemensamma för alla verb som hör till respektive ram. Verben *give* och *receive* (Martola 2007: 42) ingår i den semantiska ramen TRANSFER och deras element är DONOR, THEME och RECIPIENT. I valensbeskrivningen anges grammatisk funktion, som markeras med GF och frastyp (PT), t.ex. (NP, PP) för ramelementen. I syntaktisk valensbeskrivning ingår subjektet som kallas external argument (Ext), det grammatiska objektet markeras med Obj och den andra interna nominalfrasen kallas complement (Comp).

Figur 3.Verbet give kan ingå i två olika valensmönster

give	*FEs:*	Donor	Theme	Recipient
	PTs:	NP	NP	NP
	GFs:	Ext	Comp	Obj
give	*FEs:*	Donor	Theme	Recipient
	PTs:	NP	NP	PP-to
	GFs:	Ext	Obj	Comp

Det första mönstret motsvarar exemplet ‘Teacher gave the student a book’, medan det andra motsvarar exemplet ‘Teacher gave a book to the student’.

Ramelementen delas in i kärn- och icke kärnelement (core och non-core). Kärnelementen är grundläggande och obligatoriska entiteter till någon handling som ramen presenterar. Ta t.ex. ramen 'Ingestion' i vilken verben *äta* eller *dricka* ingår. De centrala elementen, dvs. kärnelementen av ram Ingestion är Ingestor (konsumerande – person som äter eller dricker) och Ingestibles (en konsumerad entitet) (se Šojat 2009: 6). Till icke kärnelementen (perifera) räknas Grad, Instrument, Plats, Tid osv.

2.3.3. SWEFN ++

SWEFN++, FrameNet för svenska språket började byggas 2011 vid Göteborgs universitet och kompleterades 2014. Syftet var att konstruera SweFN ++ som LT (language technologies) resurs som skulle reducera mänskliga insatser i sökningen efter den önskade orden. SweFN ++ är utformad som multi-funktionell resurs vilken omfattar morfologisk, syntaktisk och semantisk beskrivning av 50 000 lexikala enheter med uppgift att vara tillgänglig för både mänskliga användare och LT system. '++' aspekt av SweFN ++ betecknar att det baseras på några andra datorbaserade resurser, att modellen för dess uppbyggnad är inte bara amerikanskt FrameNet. Den grundläggande resursen för SweFN ++ är SALDO[2] och en annan är SIMPLE.

För närvarande finns det 1194 ramar, 38 700 lexikala enheter och 9006 sats exempel på SWEFN++.

2.4. KORPUSAR OCH KONTRASTIV LINGVISTIK

Det här arbetet vilar på en kontrastiv korpusanalys. I det följande kapitlet ska jag presentera de viktigaste begreppen, 'korpus' och 'kontrastiv lingvistik'.

Från och med 1990-talet är kontrastiv analys mycket korpus-baserad. Därför ska jag i detta kapitel förklara vad korpusar är och säga något om deras användning inom kontrastiv lingvistik. En korpus (Puurunen 2012: 8, Scherer 2006:3) är en stadgad databas som man använder och vilar på om man vill undersöka språkbruk empiriskt. En korpus är en samling av autentiska texter eller transkriptioner av muntlig data som kan läsas med hjälp av datorn och som har samlats för att representera ett visst språk eller en varietet av

[2] Mer om SWEFN ++ finns i L. Borin, M. Forsberg, L. Lönngren (2008) och L. Borin & al., The Past Meets The Present in Swedish Framenet ++, Språkbanken, Göteborgs universitet, 2010.

ett språk (Puurunen 2012: 8, McEnery 2006:5). Texterna i en korpus organiseras enligt vissa språkvetenskapliga kriterier, såsom olika slags grammatiska drag (Scherer 2006: 3). Korpusar bildas ofta med ett specifikt användningssyfte och dessa språkvetenskapliga kriterier väljs beroende på användningssyftet (McEnery 2006: 4). I dag används mycket flerspråkliga korpusar. Genom att använda flerspråkliga korpusar kan man se vilka skilnader och likheter olika språk har eller vilka drag som karakteriserar språk i allmänhet (Johansson 2007: 23).

Som primärdata använder jag i min undersökning en parallellkorpus ASPAC i vilken texterna är litterära. Korpusen är tillgänglig på nätet och innehåller satser från olika litterära texter, från barnböcker till deckare.

Användandet av två- och flerspråkliga korpusar med varierande texter och ett större antal översättare ökar validitet och pålitlighet. Flerspråkliga korpusar har sammanställts på ett systematiskt sätt och är utrustade för sökandet och analysering med hjälp av datorn (Johansson 2007: 27).

Aijmer och Altenberg (Puurunen 2008: 10, Aijmer, Altenberg och Johansson 1996: 12) nämnde följande möjligheter som tvåspråkliga korpusar erbjuder:

1) De ger en ny inblick i språk som jämförs, en inblick som man inte får i enspråkliga korpusar.

2) De kan användas för många olika kontrastiva syften och de kan öka vår förståelse av språkspecifika, typologiska och kulturella skillnader samt universella drag.

3) De kastar ljus över skillnader mellan kältexter och översättningar och texterna skrivna av infödda och icke-infödda talare.

4) De kan också användas för åtskilliga praktiska tillämpningar, t.ex. i lexikografi, språkundervisning och översättning .

2.4.1 Parallell korpus

Korpusen som jag använder i min undersökning är ASPAC svensk-kroatisk parallell korpus. Därför ska jag säga det här kapitlet något allmänt om parallella korpusar. I ASPAC finns det satserna från de originala svenska texterna och deras översättningar till kroatiska, men det finns också översättningar till svenska från andra språk (engelska, tyska) och kroatiska översättningar som överensstämmer med dem.

Man skiljer mellan jämförbara och parallella korpusar. Den jämförbara korpusen består av originaltexter, dvs. texter som inte har översatts från ett språk till ett annat.

Om det bara finns översättningar som går i en riktning, är korpusen unidirektional, medan korpusar där det finns översättningar i båda riktningarna kallas bidirektionala korpusar (Granger et. al 2002: 16). ASPAC svenska-kroatiska är unidirektional korpus p.g.a. det inte är möjligt att söka i korpusen i riktningen från kroatiska till svenska, eftersom i de flesta fall saknas kroatiska satser. Korpusen var kanske planerad att vara bidirektional, men detta mål har inte uppnåtts.

Parallella korpusar är en värdeful källa för data och de har varit en väsentlig orsak för uppblomstringen av kontrastiv lingvistik på 1990-talet. I många kontrastiva studier har man jämfört strukturer i olika språk. I mitt arbete jämför jag också strukturer i svenskan som motsvarar strukturer i kroatiskan och ASPAC har varit ett värdefult verktyg i hela processen. Med multispråkliga korpusar kan vi inte bara undersöka en viss struktur utan också hur den förekommer i autentiska texter (Johansson 2007: 28). Parallella korpusar har både fördelar och nackdelar (Puurunen 2012: 11).

En fördel med parallella korpusar är att det finns texter i dem som tycks ha samma betydelse och har samma diskursfunktionen. Texterna som har valts till korpusar är ofta texter som har lockat en stor läsekrets. En nackdel med parallella korpusar är dock att antalet översatta texter ofta är mindre än antalet olika originaltexter. Dessutom kan antalet och typer av texter också variera enligt översättningsriktningen (Johansson 2007: 31). Några genrer kan också vara mycket väl representerade medan andra inte är det (Borin 2002: 5). Dessutom kan textuella val variera beroende på översättaren, dvs. det kan finnas fel i översättningarna (Johansson 2007: 31). Undersökningar med hjälp av parallellkorpusar har blivit en självständig del av undersökning inom korpuslingvistik. Parallella korpusar är alignerade på det sättet att ett element i ett språk motsvarar ett elemet i ett annat språk, såsom en mening (Teubert 2007: 74-75).

2.4.2. KONTRASTIV LINGVISTIK

Kontrastiva studier har rötter redan på 1950- och 1940- talet. (Fisiak 1981: 3, Johansson 2007: 23). På den tiden var kontrastiv lingvistik pedagogiskt inriktad eftersom man var mycket intresserad av språkundervisning. Man trodde att genom att jämföra språk på olika nivåer, såsom lexikon och morfologi, skulle man kunna identifiera olikheter mellan olika

språk och få resultat som skulle visa sig vara viktiga i andraspråksundervisning (Johansson 2007: 24). På detta sätt trodde man också att man skulle kunna förutsäga och förklara problem som en människa med ett av språken som modersmål stöter på, när hon håller på att lära sig ett annat språk. Robert Lado påverkade starkt kontrastiv lingvistik med sin bok 'Linguistics across cultures' från 1957. En av hans viktigaste tankar var att ju mer ett visst språk skiljer sig från ens modersmål, desto svårare är det att lära sig. Från och med 1990-talet är mycket av kontrastiv analys korpus-baserad. Datorer har gjort det möjligt att förvara ännu större samlingar av texter i en elektronisk form och analysera dem genom att använda verktyg som är mer och mer mångsidigt bildade och användarvänliga (Granger et. al 2002: 14). Kontrastiva studier har blivit mer aktuella tack vare förekomsten och den snabba utvecklingen av korpuslingvistik och naturligt språkprocessande, som mer och mer koncentrerar sig på flerspråkliga företeelser. Stora tvåspråkliga korpusar har givit kontrastiva lingvister och naturellt språkprocessande en mycket stadgad empirisk bas, som är mycket mer stadgad än sådana som var tillgängliga tidigare. Tidigare var undersökningen främst intuitionbaserad (Puurunen 2012: 21). Det är viktigt att skilja mellan kontrastiv analys respektive kontrastiv lingvistik. Kontrastiv lingvistik kan definieras som subdisciplin av lingvistik som har till mål att jämföra två eller flera språk för att ta reda på både vilka gemensamma drag de har och hur de är olika (Fisiak 1981: 1). Kontrastiv lingvistik kallas också konfrontativ lingvistik, comparative descriptive linguistics och linguistic confrontation (Fisiak 1981: 2). I det här arbetet handlar det om klassisk kontrastiv lingvistik, som är en systematisk jämförelse av två språk. Syftet med den klassiska kontrastiva analysen är att beskriva skillnader och likheter melan olika språk (Aijmer & Altenberg 1996: 43). Enligt James (1980: 8) är kontrastiv lingvistik både tillämpad och teoretisk lingvistik, men han påpekar att kontrastiv lingvistik bara är en periferisk del av teoretisk lingvistik och därför syftar han till tillämpad lingvistik när han använder termen kontrastiv analys. Enligt Fisiak (1981: 2) behandlas i teoretiska studier gemensamma drag och olikheter mellan två eller flera språk grundigt. Dessutom ger de enligt honom en passande modell för jämförandet av språk och bestämmer vilka element som kan jämföras och hur. Kontrastiv grammatik är en del av den mera omfattande kontrastiva språkforskningen, dvs. kontrastiv analys. Den jämför grammatiska strukturer för att avslöja deras skillnader eller likheter. Med hjälp av parallella korpusar kan man bättre fastställa skillnader och likheter mellan språk och kan bättre förstå olika språks karaktär och hur de fungerar.

3. MATERIAL OCH METOD

Materialet som ligger till grund för min analys har tagits från ASPAC svenska-kroatiska parallella korpusen. Innan jag säger något allmänt om ASPAC, ska jag säga från vilka romaner satserna är tagna. I det här arbetet analyserar jag sammanlagt 404 satser. Satserna har tagits från 13 romaner, av vilka 8 är svenska original och 5 är översättningar till svenska från andra språk. Dessa romaner är: *Millenium trilogi, Bilbo, en hobbits äventyr, Alice i Underlandet, Anne Franks dagbok, Pippi Långstrump, Lille prinsen, Nalle Puh, Populärmusik från Vittula, Nässlorna blomma, Enligt Maria Magdalena* och *En komikers uppväxt*. Jag har hittat 62 satser med verbet 'påstå', 54 satser med 'lova', 175 satser med 'be', 53 satser med 'döma' och 60 satser med 'klaga'. Jag har analyserat dessa fem svenska verb och deras vanligaste och mest typiska ekvivalenter, dvs. 'påstå' och 'tvrditi', 'be' och 'zamoliti' och 'moliti', 'lova' och 'obećati', 'döma' och 'osuditi' och 'suditi' och till sist 'klaga' och 'žaliti se' och 'tužiti se'. Om jag hade analyserat alla ekvivalenter som jag hittade i korpusen, skulle mitt arbete ha varit för mycket detaljerat, men jag fastställde vilka semantiska roller dessa andra ekvivalenter kan anta och det visas i tabellerna i slutet av varje kapitel. Jag började min analys med jämförelse av konstruktionerna hos svenska och kroatiska verb. Därefter fastställde jag semantiska roller hos verben vilket var en lång process. Jag har också inkluderat definitionerna från ordböcker och därför har beskrivningen i det här arbetet en lexikalisk dimension.

3.1. Om ASPAC

Korpusen ASPAC (Mikhailov & Cooper (2016)) är distribuerad för forskningssyften i form av en enkel text. Samlingens delar är tillgängliga online på sidan http://språkbanken.gu.se/korp. ASPAC är en flerspråklig linjerad parallell korpus som innehåller satserna från litterära texter. Korpusen har komplierats av Adriaan Barentsen sedan 2006. I 2015 omfattade samlingen texterna skrivna av 65 författare på 25 olika språk (14 slaviska språk och 11 andra europeiska språk inklusive latinet). Korpusen består av översättningar mellan icke-slaviska och slaviska språk. Den är lagrad som samlingen av text-filer i en enkel text form. Texterna är linjerade och kan sökas med Para Conc Information om korpusen.

Listan av texterna och statistik är tillgänglig på www.uva.nl/over-de-uva/organisatie/medewerkers/content/b/a/a.a.barentsen/a.a.barentsen.html.

Några av texter från korpusen ASPAC är också inkluderade i de andra parallella korpusarna och är tillgängliga online. T.ex. texterna med svenska som källspråk är tillgängliga på Språkbanken av Göteborgs universitet och de kan sökas med hjälp av Korp sökresursen. ASPAC svenska-kroatiska är den enda parallella svenska-kroatiska korpusen som finns på nätet. Den är sist uppdaterad 2016 och den innehåller 992471 löpord och 75324 meningar. Den innehåller 508632 svenska löpord och 37210 svenska meningar och 483839 kroatiska löpord och 38114 kroatiska meningar. Korpusen är alignerad på det sättet att svenska meningar från svenska texter motsvarar kroatiska meningar från kroatiska texter. Det finns några fel i korpusen. Under linjeringsprocessen delarna av några svenska och kroatiska satser utelämnades. Jag inkluderade inte dessa satser i min analys och det finns väldigt få sådana satser. Översättningarna av några satser saknades i få fall och jag översatte dessa satser själv. Det finns bara några få sådana satser i korpusen. Ett annat problem var att korpusen hade alltför få satser med vissa verb (‘döma’ och ‘klaga’). Innan jag utvidgade korpusen med 32 extra satser med dessa två verb, fann jag bara 40 satser med ‘döma’ och ‘klaga’. Trots att vi utvidgade korpusen med extra satser, fanns det alltför få exempel som bestyrkte några verbbetydelserna. T.ex. för verbet ‘döma’ när dess ekvivalent är ‘suditi’ finns det bara tre fall när ‘suditi’ betyder ‘att avkunna dom under rättegången’ och fler exempel betyder att ‘kritisera någon’. Det visar att korpusen inte är så stor och att det var ibland omöjligt att hitta fler exempel med några verbbetydelserna. Jag är medveten att det finns nackdelarna hos denna korpus och därför tar jag avstånd från mer detaljerade slutsatser för varje grupp av performativa verb. Min analys gäller bara allmänna slutsatser som kan dras från de exempel som jag hittade. I framtiden skulle man kunna genomföra fler undersökningar av denna typ och framställa en större svensk-kroatisk korpus.

4. ANALYS AV VERBEN

4.1. VERBET ‘PÅSTÅ’

Det första verbet som jag ska analysera är representativ ‘påstå’ och dess kroatiska ekvivalenter. Antal förekomst i korpusen står i parentes. Kroatiska ekvivalenter till ‘påstå’ är, enligt korpusen, de följande:

Tabell 1.

påstå (62)	tvrditi (33), reći (10), kazati (8), govoriti (3), pripovijedati (1), nazivati (1), pretvarati se (1), pisati (1)
	övrigt (adverb navodno och adjektiv navodni) (4)

VERBET ‘PÅSTÅ’ OCH VERBET ‘TVRDITI’

Jag börjar analys med verbet ‘påstå’ när dess ekvivalent enligt den parallella korpusen är kroatisk representativ ‘tvrditi’. Enligt Norstedts Svenska Ordbok (2004: 937) och Anić (1991: 758) betyder både ‘påstå’ och ‘tvrditi’ “meddela som ett faktum, att säga något som är totalt prövat och säkert”. Verbet ‘påstå’ har översatts som verbet ‘tvrditi’ 33 gånger i korpusen. Det förekommer i fem konstruktioner. Jag ska börja analysen med den mest frekventa.

Den mest frekventa konstruktionen av verbet ‘påstå’ är när det har två utfyllnader, NP som har semantisk roll Talaren och objektsatsen inledd av subjunktionen ‘att’. Denna konstruktion motsvarar konstruktionen med verbet ‘tvrditi’ som också har NP med semantisk roll Talare och den andra uppfyllnaden är i formen av sats inledd av subjunktionerna ‘da’ i ‘kako’. Konstruktionen förekommer i korpusen i 26 fall och har följande form:

I. [NP + V + att + SATS] = [NP + V + da/kako + SATS]. Både verben ‘tvrditi’och ‘påstå’ kräver semantisk roll Talare, som riktar informationer och uttalande mot andra deltagare i kommunikationen, och uttalandets innehåll, i formen av objektsatserna hos svenska och kroatiska verb som har, enligt Framenet, rollen Meddelande. Meddelandet innebär situation om vilken man pratar, det innebär också innehållet som man framför till andra deltagare i kommunikationen. Man kan se detta i de följande exemplen:

(1) Kakorna var rätt konstiga i fasonen , men Pippi <u>påstod</u> att de hade såna kakor i Kina
Kolači su bili čudnih oblika , no Pipi je <u>tvrdila</u> kako u Kini prave upravo takve kolače.
(2) Martin Vanger <u>påstod</u> att han aldrig träffat Harriet den dagen.

Martin Vanger je tvrdio da toga dana nije vidio Harriet.

Talaren önskar att övertyga andra deltagare i kommunikationen om sanningen i hans uttalande. Därför måste man ta i betraktande Meddelandets innehåll. Satserna inledda av subjunktioner ‘da’ och ‘kako’ och deras svenska motsvarighet inledd av subjunktionen ‘att’ innehåller några element med vilka Talaren önskar att övertyga lyssnaren i uttalandets sanning. Exemplen visar att det handlar om några nominala fraser, som t.ex. ‘den dagen’, ‘toga dana’ i kroatiskan, adverbiala fraser som t.ex. ‘närmare bestämt’, ‘točnije rečeno’ eller adverb som tjänar att framhålla något, t.ex. sådan, vilket motsvarar uttrycket ‘upravo, baš takav’ i kroatiska. Här följer några mer exempel som bekräftar det:

(3) Blommorna , som hon hade broderat , såg visserligen rätt märkvärdiga ut , men Pippi påstod att det växte sådana blommor i Bortre Indien , och då var ju allt som det skulle
Izvezeni cvjetići bili su doista čudnovati, ali je Pipi tvrdila kako baš takvo cvijeće raste u Indokini i da je upravo ovo onakvo kakvo raste tamo.
(4) *Pastor Falk påstod att den här personen svärmade för esoteriska källor, närmare bestämt för Apokryferna.*
Župnik Falk je tvrdio da se ta osoba zanosila ezoteričnim izvorima, točnije rečeno, apokrifima.
Med uttalandet som innehåller verbet ‘påstå’ och verbet ‘tvrditi’, kan man uttrycka sina egna erfarenheter, antingen positiva eller negativa, eller brist på erfarenheter, eller sina intryck. Det visar följande exempel:

(5) *Hon påstår att hon aldrig har hittat någon.*
Tvrdi da nikada nije pronašla nekoga.

(6) *Till sist ville Blom inte blåsa på kammen längre , för han påstod att det killade så obarmhärtigt på munnen .*
Blum više nije mogao svirati na češalj tvrdeći da ga od toga strašno škaklja po usnama.

Talaren kan också med hjälp av verbet ‘påstå’ framhäva fakta som är sanna, eller förklara något som lyssnaren skulle tro på. I nästa exempel förekommer verbet ‘påstå’ i bisatsen, medan det i huvudsatsen finns fraser ‘tala sanning’, respektive ‘govoriti istinu’.

(7) *Jag tror att hon talade sanning när hon påstod att det inte var hon i fönstret.*
Mislim da je govorila istinu kada je tvrdila da to nije ona na prozoru.

Nästa konstruktionen med verbet 'påstå' har utfyllnaden i formen av infinitiv fras. Verbet påstå förekommer i sin reflexiva form. Svenska och kroatiska konstruktioner som överensstämmer med varandra är som följande:
II. [NP +V + Pron sig + INF] = [NP + VP + da SATS]. Denna konstruktion förekommer tre gånger i korpusen. Verbet 'påstå', utom NP, har en infinitiv fras som utfyllnad. Detta motsvarar konstruktionen av verbet 'tvrditi' med satsen inledd av subjunktionen 'da'. Återigen finns det semantiska roller Talare och Meddelande, syntaktiskt infinitiv uttfyllnad hos verbet 'påstå' och 'da' sats hos verbet tvrditi. I svenskan och i kroatiskan, gäller verben Talarens tillstånd eller upplevelser.

I följande exempel vittnar Talaren något på grund av sina egna erfarenheter, på grund av vad han såg:
(8) (...) och de skrattade åt de gråskägg och gummor som påstod sig ha sett honom flyga i luften när de var unga.
(...) i podsmjehivali se sijedim bradama i babama koje su tvrdile da su ga vidjele u svojim mlađim danima kako leti nebom.

I nästa exempel beskriver man sig själv, respektive sitt tillstånd.
(9) Frun påstår sig vara fatalist.
Gospođa van Daan tvrdi da je fatalist.

Nästa konstruktionen innehåller, förutom NP som har semantisk roll Talaren, direkt citat som har semantisk roll Meddelandet. Med direkt citat som Meddelandet, framhäver Talaren några fakta. Denna konstruktion förekommer bara en gång i korpusen.
III. [NP + VP; direkt citat] = [NP + VP ; direkt citat]
(10)Hon tänkte inte bränna sina källor, påstod hon.
Ne namjerava razotkriti svoje izvore, tvrdila je.

Nästa konstruktionen innehåller semantisk roll Ämne, vilket kräver verbet 'påstå'. Ämnet är syntaktiskt sett pronominell NP. Det innebär en entitet som står i kommunikationens

fokus. Konstruktionen med kroatiskt verb ‘tvrditi’ innehåller Meddelandet i formen av ‘da’-sats och före det kommer uttrycket ‘imati priču o tome’. Verbet ‘tvrditi’ i förekommer i particip. Det finns bara ett fall av sådan överensstämmelse i korpusen.

IV. [NP + VP +NP (Pron.)] = [NP + VP (part.) + da + SATS]

(11) I rättvisans namn bör nämnas att dvärgarna påstod något helt annat - de sade att de bara hade tagit vad som tillkom dem (...)

Istini za volju , valja napomenuti da su patuljci imali svoju priču o tome tvrdeći da su samo uzeli ono što je bilo njihovo (...)

Det finns också konstruktioner med det svenska och det kroatiska verbet när de har pronomen som utfyllnad. Pronomenet har i sådana fall rollen Ämne.

V. [NP + VP +NP (Pron.)] = [NP + VP + NP (Pron.)]

(12) Det kan du inte sitta däruppe i lapphelvetet och bara påstå.

I tako ti sjediš negdje u Laponiji i tvrdiš mi tako nešto.

Adressaten är inte den vanliga rollen som verben ‘påstå’ och ‘tvrditi’ kan kräva, men det förekommer i det kroatiska exemplet ovan i form av pronomen som står i dativ ‘mi’.

Nästa konstruktionen innehåller verbet ‘påstå’ när det är inledd av preposition ‘genom’ och som man förväntar sig, kräver verbet ‘påstå’ utfyllnad i formen av en ‘att’ sats. Detta motsvarar konstruktionen av kroatiskt verb ‘tvrditi’ i particip med satsen som utfyllnad. Konstruktionen har betydelse att ‘benämna några fakta, säga något om någon’. Det finns bara ett fall av denna förekomst i korpusen. Konstruktionerna som överensstämmer med varandra förekommer i följande formerna:

[Prep + Vinf + att + SATS] = [V(ptcp.) + SATS]

(13) Även om advokat Bjurman hade slingrat sig genom att påstå att HON VAR MED PÅ DET eller HON FÖRFÖRDE MIG eller DET VAR HON SOM VILLE SUGA AV MIG och andra utsagor som våldtäktsmän rutinmässigt anför(...)

Čak i ako bi se odvjetnik Bjurman izvlačio tvrdeći I ONA JE BILA ZA TO ili ONA ME ZAVELA ili ONA MI JE HTJELA POPUŠITI i druge izjave koje silovatelji rutinski daju, (...)

Tabell 2. SEMANTISKA ROLLER AV VERBET ‘PÅSTÅ’ NÄR DET ÄR ÖVERSATT SOM ‘TVRDITI’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
TALARE	personligt pronomen (21)	33
	egennamn (8)	
	substantiv (2)	
	relativt pronomen (2)	
MEDDELANDE	att + SATS (27)	31
	infinitiv fras (3)	
	direkt citat (1)	
ÄMNE	demonstrativt/indefinit pronomen (2)	2

Tabell 3. SEMANTISKA ROLLER AV VERBET ‘TVRDITI’ I KORPUSEN

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
TALARE	CNI[3] (21)	33
	egennamn (8)	
	substantiv (2)	
	relativt pronomen (2)	
MEDDELANDE	da/ kako + SATS (30)	31
	direkt citat (1)	
ÄMNE	demonstrativt/indefinit pronomen (1)	1
ADRESSAT	objektsform av personligt pronomen	1

Andra verbala motsvarigheter till ‘påstå’, nämligen ‘reći’, ‘kazati’, ‘govoriti’, ‘pripovijedati’, ‘nazivati’, ‘pretvarati se’, ‘pisati’ kan analyseras på samma sätt och deras semantiska roller visas i den slutliga tabellen.

[3] Constructional null instantiation står för elementet som kan saknas på grund av morfologi. I kroatiska uttrycks Talare inte, men man kan fastställa vem Talaren är enligt verbets morfologi, konkret verbets person.

VERBET PÅSTÅ ÖVERSATT MED ANDRA ORDKLASSER

Det finns två fall i korpusen när den hela verbfrasen har översatts som adjektiv ‘navodni’ (“förment”). Verbet står i perfekt particip. När perfekt particip av verbet ‘påstå’ har översatts som adjektiv ‘navodni’ är det inte säkert om man talar sanning eller inte. Konstruktionernas schema är följande:

[NP + V(perf.part.)]=[NP (navodni)]

(14) Storyn kom på tredje plats, efter en självmordsbombare i Jerusalem Och nyheten att regeringen tillsatt en kommission för att utreda en ny påstådd kartellbildning inom byggindustrin .

Prilog o njemu bio je treći po redu , nakon bombaša samoubojice u Jeruzalemu i vijesti da je vlada osnovala komisiju koja će istražiti navodno stvaranje kartela u građevinskoj industriji .

Det finns två fall när de hela verbfraserna har översatts som adverbial, dvs. adverbiella fraser. Verbet står i passiv eller i sin reflexiva form. Därför kan man anteckna konstruktioner på följande sätt:

I. [NP + V(pas.) + INF]=[AdvP]

II. [NP + V sig + INF]=[AdvP]

(15) Sedan ringde fru Dreher upp tre gånger , men Miep som påstods vara borta hela eftermiddagen blev i stället tvungen att härma Beps röst i telefon .

Gospoda Dreher je zatim tri puta nazvala. Kako Miep navodno nije bilo cijelo poslije podne morala je glumiti Bepin glas.

I detta exempel står verbet i passiv.

(16) Den egentliga lönen, hoppades han, var den information om Hans-Erik Wennerström som Henrik Vanger påstod sig besitta .

Ali prava je plaća, nadao se, bila informacija o Hans-Eriku Wennerströmu koju je navodno posjedovao Henrik Vanger .

I exemplet ovan, är verbet i reflexiv form, och i uttrycks rollen Meddelande med infinitiv fras, vilket man kan se från båda exempel.

Den slutliga tabellen visar alla semantiska roller som verbet ‘påstå’ kan anta och deras syntaktiska realisering. Tabellen visar också vilka kroatiska verb som också delar ut dessa roller.

Tabell 4. DEN SLUTLIGA TABELLEN FÖR VERBET ‘PÅSTÅ’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Kroatiska verb som konstrueras med dessa roller
TALARE	personligt pronomen (34) egennamn (9) substantiv (6) relativt pronomen (2) indefinit pronomen (2) demonstrativt pronomen (3)	tvrditi, reći, kazati, govoriti, pripovijedati, nazivati, pretvarati se
MEDDELANDE	att + SATS (46) infinitiv fras (5) direkt citat (2)	tvrditi, reći, kazati, govoriti, pripovijedati, nazivati, pretvarati se, pisati
MEDIUM	substantiv (tidningar) (1)	pisati
ÄMNE	demonstrativt pronomen (3) indefinit pronomen (4)	tvrditi, reći, kazati
TID	Adverb (8)	reći, kazati, govoriti
SÄTT	Adverb (5)	reći, kazati

4.2. VERBET ‘LOVA’

Verbet ‘lova’ är en typisk svensk kommissiv. Verbet ‘lova’ har kroatiska ekvivalenter i korpusen ASPAC 54 gånger. Man kan se vilka de är i tabell 5. nedan.

Tabell 5.

lova (54)	obećati (45)[4], osokoliti (1), opisati (1), uvjeravati (1), objasniti (1), reći (1), ponuditi (1)
	övrigt (adverb) (3)

VERBET ‘LOVA’ OCH VERBET ‘OBEĆATI’

Jag började min analys med verbet ‘lova’ när dess ekvivalent är verbet ‘obećati’. Enligt ordböcker VRH för det kroatiska verbet ‘obećati’ (903-904) och Norsteds ordbok för ‘lova’ (694), har dessa två verb betydelse att “ge hopp om, ge löfte om, och försäkra”. Verbet ‘lova’ och verbet ‘obećati’ realiseras i 8 olika konstruktioner. Jag började med den mest frekventa. I det första fallet förekommer verbet ‘lova’ med infinitivfras som utfyllnad. Det motsvarar konstruktionen med konjunktion ‘da’ hos kroatiskt verb ‘obećati’ som inleder den objekta bisatsen.

Konstruktionerna som överensstämmer med varanda antecknade jag på följande sätt:
I.[NP + V + att + INF] = [(NP) + V + da + SATS]. Det finns 20 sådana exempel i korpusen. Ett av dem är:

(17) *Du <u>lovade</u> ju att berätta din historia, sade Alice (...)*
<u>Obećali</u> ste da ćete mi ispričati svoju priču - reče Alica (...)

Verbet ‘lova’ och verbet ‘obećati’ antar semantiska roller Talare och Meddelande. Den första NP i konstruktionen har, enligt Framenet, den semantiska rollen Talare. Talaren uttrycks oftast med personliga pronomen och i vissa fall med egennamn och substantiv[5]. NP som står för Talaren kan utelämnas i kroatiskan, Talaren är outtryckt och man kan fastställa vem Talaren är enligt verbets morfologi, dvs. verbets person. Istället för person som utför någon handling, finns det rollen Medium. Det representerar komunikationens medium genom vilket man överför löftet eller garantin. Här handlar det om ett skriftligt medium, tidningarna. I korpusen finns det bara ett sådant fall som vi kan se det i det följande:

[4] Inklusive verbalsubstantiv „obećanje’.

[5] se tabell 6.

(18) Och du kan tillägga att om DN lovar att fokusera lite extra på Vangerföretagen så ska vi fokusera lite mer på Bonniers.
A možete i dodati da ako DN[6] *obećava da će se fokusirati malo više na Koncern Vanger, onda ćemo se mi fokusirati malo više na Bonniers.*

En del av konstruktionen med infinitivfras hos svenska verb 'lova' och sats inledd av konjuntionen 'da' hos kroatisk verb 'obećati' har semantisk roll Meddelande.. Enligt Framenet är det semantisk roll Meddelande, eftersom det innehåller löfte eller förpliktelse att man ska göra eller uppfylla något. Man kan se det i exempel (38) ovan.

Nästa konstruktionen innehåller en annan NP som står för Recipient av uttalande. Enligt Framenet handlar det om Adressat. Adressaten står för personen till vilken uttalandet ryktas. Jag antecknade konstruktioner på följande sätt:
II. [NP + V + NP(Adr.) + att + INF] = [(NP) + V + NP(Adr.) + da + SATS]. Det förekommer 7 gånger i korpusen.
Återigen finns det Patient, respektive Meddelande som uttrycks med infinitiv fras hos 'lova' och 'da' sats hos 'obećati'. Adressaten förekommer oftast i form av personliga pronomens objektform.
Det visas av nästa exempel:
(19) Jag tänker lova henne att trots allt härda ut, bana mig min egen väg och svälja tårarna].
Obećavam joj da ću, unatoč svemu, ustrajati, naći vlastiti put u svemu tomu i progutati suze.
I kroatiskan står Adressaten i dativ, vad man kan se från exempel.

I nästa konstruktion, hos både 'lova' och 'obećati', förekommer Objektet (Föremål), tillsammans med Talare och Adressat. Det är ett entitet som innehåller löfte. Semantiskt är det Meddelande, och grammatiskt handlar det om pronomen eller substantiv[7]. Det finns 7 förekomster av denna konstruktion i korpusen. Jag har antecknat konstruktionerna som överrenstämmer på följande sätt:

[6] Dagens Nyheter

[7] Se tabell 6 och 7.

III.[NP + V + (NP (Adr.))[8] + NP (Obj.)] = [(NP) + V + (NP(Adr.)) + NP (Obj.)]. Exempel som bestyrker ovannämnt är följande:

(20) Henrik kommer att uppfylla allt han lovade, sa Dirch Frode .

'Henrik će ispuniti sve što je obećao' , rekao je Dirch Frode .

Objektet står i ackusativ i kroatiskan:

(21) Dussel lovade henne himmel och jord, något som hittills alltid har förblivit tomma ord .

Dussel je na početku obećavao zvijezde s neba, no od toga se ništa nije ostvarilo .

Nästa konstruktionen innehåller Talare och verbet 'lova' i particip. Uppgifter från korpusen visar, i tre fall, att denna konstruktion motsvaras av verbet 'obećati' i aktiv form och AdvP (adverbial) 'obećavajuće' motsvarar participet. Talaren är inte människa, men entitet som ger förhåppningar, eller ökar möjligheten att något ska förverkligas.

Konstruktionerna är antecknade på följande sätt och de förekommer 3 gånger i korpusen:

IV. [NP + V (ptcp.)] = [(NP) + V/AdvP].

(22) Det första numret till 'Magda' tycktes lovande.

Prvi broj, 'Magde' , obećavao je.

(23) WENNERSTRÖMAFFÄREN HADE BÖRJAT så lovande i sittbrunnen på en gul Mälar-30 på midsommarafton ett och ett halvt år tidigare.

Afera Wennerström počela je tako obećavajuće na sjedalu žute jahte Malar 30 ivanjskog poslijepodneva prije godinu i pol.

Det finns också konstruktionen med sats inledd av konjunktionen 'att' som är utfyllnad till verbet lova. Den motsvarar konstruktionen med sats inledd av konjunktionen 'da' hos verbet 'obećati'. De nämnda delarna av konstruktionen har semantisk roll Meddelande.

Konstruktionerna, som förekommer tre gånger i korpusen, kan antecknas på följande sätt:

V.[NP + V + att + SATS] = [(NP) + V + da + SATS].

Exempel som illustrerar ovannämnt är följande:

(24) ' Jaså ' , sa Pippi , ' men då får du lova att du går på lina också.

A tako? - rekne Pipi, moraš obećati da ćeš također hodati po užetu.

[8] Adressat utelämnas i vissa fall men är då underförstådd.

I det nästa fallet kräver verbet ‘lova’ Objektet, som har rollen Meddelande och infinitiv fras som också har rollen Meddelande. Det motsvarar konstruktionen med verbet ‘obećati’, med objekt och ‘da’-sats. Objektet uttrycks oftast med ett demonstrativt pronomen. Det finns två sådana fall i korpusen. Konstruktioner kan antecknas på följande sätt:

VI.[NP + V + NP (Obj.) + att + INF] = [(NP) + V + NP (Obj.) + da + SATS]

Exempel som illustrerar ovannämnt är:

(25) Detta var vad han <u>lovade</u> göra för dem .

Evo što je on <u>obećao</u> da će učiniti za njih .

Det finns också fallet när verbet ‘lova’ har utfyllnad i form av objekt eller infinitiv fras och dessa delar av konstruktionen kan realiseras som verbal substantiv ‘obećanje’ i kroatiskan.

Konstruktionens anteckning är:

VII. [NP + V + att + INF/Obj.] = [NP (verbalsubstantiv)].

Det finns två sådana förekomster i korpusen:

(26) Den enda orsaken till att du har tagit det här jobbet är att jag <u>lovat</u> att avslöja Wennerström.

Jedini razlog zašto si prihvatio ovaj posao moje je <u>obećanje</u> da ću razotkriti Wennerströma.

(27) Jag har inte glömt bort vad han <u>lovade</u>, men ... han är kille !

Nisam zaboravila njegovo <u>obećanje</u> , jer ... on je ipak samo mladić !

Sista konstruktionen är med infinitiv fras hos det svenska verbet, som motsvaras av infinitiv som utfyllnad hos det kroatiska verbet. Båda delar har rollen Meddelande. Anteckning är följande:

VIII. [NP + V + att + INF]= [NP + V + INF].

Det finns bara en förekomst av denna konstruktion och dess exempel är följande:

(28) (...) som <u>lovade</u> att i nödfall hjälpa honom, och mannen var faktiskt förlagd till Maastricht .

(...) te mu je <u>obećao</u> pomoći ako bude potrebno, on je bio stacioniran u Maastrichtu.

‘LOVA’ ÖVERSATT MED ANDRA ORDKLASSER

I tre fall har konstruktionen med verbet ‘lova’ översatts med adverb som betyder försäkran. Dessa kroatiska adverb är ‘sigurno’, ‘zaista’ och ‘stvarno’.

Det första är adverbet ‘sigurno’. Det betyder ‘säkerligen, ‘sannolikt’, ‘troligen’.
I nästa exempel kan man se att konstruktionen med pronomen ‘det’ som objekt, med semantisk roll Meddelande, och personligt pronomen som Talare, motsvaras av konstruktionen i form av adverbial:
I. [NP + V + NP (Obj.)] = [AdvP]
(29) Jo jo, det vill jag lova, som man flabbar på vår firma gör man inte någon annanstans i världen, direktörerna skojar glatt med kontorsflickorna !
Tako lude tvrtke sigurno nigdje nema! Direktori se šale skupa sa službenicama !

Den andra är adverbet ‘zaista’ som betyder “verkligen, faktiskt, sannerligen”. Konstruktionen består av NP och verb, utan några element som t.ex. Objekt eller Recipient. Man kan anteckna konstruktionen på följande sätt:
I. [NP + V] = [AdvP]
(30) Jag berättade ingenting, jag lovar, tror du på mig ?
Ništa nisam spominjala, zaista, vjeruješ li mi ?

I det tredje exemplet har verbets particip ‘lovande’ översatts som adverb ‘stvarno’. Genom dessa konstruktioner pekar man på personens förmågor och talang. Det försökas att övertyga de andra kommunikationsdeltagare om någons förmågor.
Konstruktionerna förekommer i följande form:
I. [NP + V (ptcp.)] = [AdvP]
Exempel som bestyrker ovannämnt är följande:
(31) Hon var en hästtjej - hon tävlade och var en rätt lovande talang .
Bavila se konjima - natjecala se i bila je stvarno talentirana .

Tabell 6.
SEMANTISKA ROLLER AV VERBET ‘LOVA’ NÄR DET ÄR ÖVERSATT SOM ‘OBEĆATI’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
TALARE	personligt pronomen (29)	44
	egennamn (10)	
	substantiv (2)	
	substantiv (inte människa) (3)	
MEDIUM	substantiv (text/tidningar)(1)	1
MEDDELANDE	infinitiv fras (31)	44
	att + SATS (3)	
	relativt pronomen (6)	
	demonstrativt pronomen (2)	
	indefinit pronomen (1)	
	substantiv (1)	
ADRESSAT	personligt pronomen (objektsform) (4)	5
	substantiv (1)	

Tabell 7. SEMANTISKA ROLLER SOM VERBET ‘OBEĆATI’ ANTAR I KORPUSEN

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
TALARE	CNI[9] (29)	43
	egennamn (9)	
	substantiv (2)	
	substantiv (inte människa) (3)	
MEDIUM	text/tidningar (1)	1
MEDDELANDE	da + SATS (32)	41
	relativt pronomen i ackusativ (5)	
	demonstrativt pronomen i ackusativ(1)	

[9] CNI står för eng. *constructional null instantiation*. Det innebär att Talaren i kroatiska är outtryckt. Man kan fastställa vem talaren är enligt verbets person, dvs. verbets morfologi.

	indefinit pronomen i ackusativ(1)	
	substantiv i ackusativ (1)	
	infinitiv (1)	
ADRESSAT	personligt pronomen i dativ (10)	12
ÖVRIGT (ingen semantisk roll)	substantiv i dativ (2)	
	verbalsubstantiv (2)	2

Andra verbala motsvarigheter till ‘lova’, nämligen verben ‘opisati’, ‘uvjeravati’, ‘objasniti’, ‘reći’, ‘ponuditi’, ‘osokoliti’ har komponenten av övertygandet. De kan också analyseras på samma sätt som obećati, men det finns inte så många exempel med dem. Vilka semantiska roller dessa verb kan ha, visas i följande tabell.

Tabell 8. DEN SLUTLIGA TABELLEN. Tabellen visar semantiska roller hos verbet ‘lova’, deras syntaktiska realisering och kroatiska verb som också har dessa roller.

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Kroatiska vrb med dessa roller
TALARE	personligt pronomen (33)	obećati, opisati, uvjeravati, objasniti, reći, ponuditi, osokoliti
	egennamn (11)	
	substantiv (2)	
	substantiv (inte människa) (4)	
MEDIUM	text/tidningar (1)	obećati
MEDDELANDE	infinitiv fras (31)	obećati, opisati, uvjeravati, objasniti, reći, ponuditi
	att + SATS (8)	
	relativt pronomen (6)	
	demonstrativt pronomen (2)	
	indefinit pronomen (1)	
	substantiv (1)	

ADRESSAT	personligt pronomen (objektsform) (8) substantiv (1)	obećati, opisati, reći, ponuditi, uvjeravati, objasniti

4.3. VERBET 'BE'

Verbet 'be' är direktiv och förekommer i korpusen 175 gånger.

Tabell 9. visar ekvivalenter av verbet 'be' enligt korpusen.

Tabell 9.

be (175)	zamoliti (44), moliti (33), izmoliti (1), zatražiti (13), tražiti (10), pitati (8), upitati (3), zapitati (1), preklinjati (2), zapomagati (1), reći (13), kazati (1) fraser be om ursäkt/förlåtelse; ispričati se (18), oprostiti (5) övrigt: fraser med be som är översatt som 1) önskan (4) 2) begäran (4) 3) behovet (6) 4) inbjudan (4) 5) tjänsten (2) 6) erbjudandet (1) 7) svordomen (1)

VERBET 'BE' OCH VERBET 'ZAMOLITI'

Verbet 'be' har översatts med 'zamoliti' 44 gånger. 'Be' enligt Norstedts svenska ordbok (2004: 74-75) har betydelse "framföra önskemål till någon". Verbet 'zamoliti' har enligt

VRH (VRH 2015: 1729) “att begära, be om tjänsten” och det också har komponenten att “framföra önskemål till någon”.

Den mest frekventa konstruktionen är konstruktionen som innehåller två NP, som har semantiska roller Talare och Adressat, medan infinitiv fras, respektive da sats har rollen Meddelande. Konstruktionerna som motsvarar varandra antecknas på följande sätt:

I. [NP + V + NP (Adr.) + att + INF] = [NP + V + NP(Adr.) + da + SATS]

I korpusen finns det 24 fall av denna överensstämmelse. Adressaten uttrycks oftast med personligt pronomen i objektsform, vilket visas i tabellen nedan. Exempel är följande:

(32) Innan ni går in i skogen måste jag <u>be</u> er skicka tillbaka min häst och mina ponnyer.

Moram vas <u>zamoliti</u> da pustite konja i ponije da se vrate natrag čim stignete do šume.

I denna konstruktion realiseras betydelse ‘att uttala en bön’ vilket visar följande exempel:

(33) (...) jag skulle gärna vilja <u>be</u> Gud att skänka mig en annorlunda natur , en som inte får alla människor att vända sig emot mig .

(...) najradije bih <u>zamolila</u> Boga da mi podari drugačiju narav , kako ne bih svakoga uzrujavala .

Den nästa mest frekventa konstruktionen har, utöver Talare och Adressat, även en utfyllnad i form av prepositionsfrasen med preposition ‘om’. Det motsvarar prepositionsfrasen inledd av preposition ‘za’ i kroatiskan. Dessa delar av konstruktionen har den semantiska rollen Ämne, eftersom Talaren uttrycker sitt behov för något, konsumerar något eller ber om tjänsten. Man kan se från exempel nedan att det handlar om substantiven inom prepositionsfrasen som betecknar någon vara, tjänst eller behov. Det finns 10 fall av denna överensstämmelse:

II. [NP + V + NP (Adr.) + PP_om + NP] = [NP + V + NP(Adr.) + PP_za + NP].

(34) Dussel började beskäftigt packa ur sin låda, <u>bad</u> om eau de cologne som bedövningsmedel och vaselin för rengöring.

Dussel je značajno počeo vaditi svoje instrumente, <u>zamolio</u> za Eau de cologne umjesto dezinficirajućeg sredstva , i malo vazelina umjesto voska.

Istället för prepositionesfrasen i kroatiskan, kan prepositionsfrasen ‘PP_om + NP’ efter svenska verbet ‘be’ motsvaras av utfyllnaden i form av en ‘da-sats’ efter det kroatiska verbet ‘zamoliti’. Det finns 4 exempel på en sådan överensstämmelse i korpusen:

III. [NP + V + NP (Adr.) + PP_om + NP] = [NP + V + NP(Adr.) +da + SATS]

Istället för semantisk roll Ämnet, finns det i kroatiskan Meddelande genom vilket Talaren önskar att förorsaka någon typ av verkan eller aktion hos lyssnaren. Talaren kräver samarbete eller en tjänst, vilket visas av följande exempel:

(35) (...) men när Henrik Vanger hade bett om en paus för toalettbesök hade Mikael återfått sin skepsis.

(...) ali kada se Henrik Vanger ispričao i zamolio da naprave stanku kako bi otišao na zahod, Mikaelova se skepsa vratila.

I det nästa fallet förekommer Meddelandet i form av direkt citat både i svenskan och i kroatiskan. Direkt citat innehåller en direkt anförd förfrågan eller begäran. Jag har funnit fem sådana fall i korpusen. Konstruktionerna som överensstämmer med varandra är följande:

IV. [NP + V, direkt citat] = [NP + V, direkt citat]

(36) 'Snälla, goda fröken', bad Dunder-Karlsson.

'Draga, mila gospođice', zamolio je Dunder-Karlsson.

Sista konstruktionen där verbet 'be' är översatt som 'zamoliti' är konstruktionen som innehåller två NP och en 'att'sats, respektive 'da'-satsen som utfyllnad. Deras respektive roller är Talare, Adressat och Meddelande. Det finns bara ett fall av en sådan överensstämmelse i korpusen.

V. [NP + V + NP + att + SATS] = [NP + V + NP + da + SATS]

(37) Annika bad sin mamma, att hon skulle krusa henne i håret. Det gjorde hennes mamma,(...).

Anika je zamolila mamu da joj nakovrča kosu, što je ona i učinila (...).

Tabell 10. SEMANTISKA ROLLER SOM ANTAR VERBET 'BE' NÄR DET ÄR ÖVERSATT SOM 'ZAMOLITI'.

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
TALARE	personligt pronomen (29)	44
	egennamn (13)	
	substantiv (1)	

	indefinit pronomen (1)	
MEDDELANDE	infinitiv fras (24)	29
	direkt citat (4)	
	att + SATS (1)	
ÄMNE	PP_om + NP (13)	15
	NP (pronomen) (2)	
ADRESSAT	personligt pronomen (objektsform) (21)	32
	NP (substantiv) (9)	
	NP (egennamn) (2)	
SÄTT	Adverb (3)	3
TID	Adverb (1)	1

Tabell 11. SEMANTISKA ROLLER SOM VERBET ‘ZAMOLITI’ ANTAR I KORPUSEN

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
TALARE	CNI (29)	44
	egennamn (13)	
	substantiv (1)	
	indefinit pronomen (1)	
MEDDELANDE	da + SATS (28)	33
	direkt citat (4)	
	infinitiv (1)	
ÄMNE	PP_za + NP (10)	12
	NP (i ackusativ) (2)	
ADRESSAT	personligt pronomen (objektsform) i ackusativ (25)	36

	NP (substantiv) i ackusativ (8) NP (egennamn) i ackusativ (3)	
SÄTT	Adverb (3)	3

VERBET ‘BE’ OCH VERBET ‘MOLITI’

Verbet ‘be’ har översatts som verbet „moliti’ 33 gånger i korpusen. ‘Moliti’ är ekvivalent till verbet ‘be’ eftersom det betyder “att framföra önskemål till någon”. Dess andra betydelsen är att “anropa Gud”, “uttala en bön”. Jag börjar analysen med de vanligaste fallen.

I det första fallet motsvaras konstruktionen av ‘be’ med Talare, Adressaten och infinitivfras som utfyllnaderna av den kroatiska konstruktionen som innehåller verbet ‘moliti’ också med Talaren, Adressaten och utfyllnaderna i form av satserna med subjunktionerna ‘da’ eller ‘neka’ eller en imperativ sats som har rollen Meddelande. Dessa tre fall kan antecknas på följande sätt:

I. [NP + V + NP (Adr.) + (att) + INF] = [NP + V + NP(Adr.) +da + SATS]

(38) Jag ber dig ta emot den här gåvan .

A ja vas molim da primite ovaj dar !

I nästa två fall motsvaras konstruktionen av svenska verbet med Talare, Adressat och infinitivfras som har rollen Meddelandet av, konstruktionen med verbet ‘moliti’ med Talaren, Adressaten och utfyllnaderna i formen av imperativa satsen inledd av subjunktionen ‘neka’, eller i formen av imperativa satsen utan subjunktionen.

II. [NP + V + NP (Adr.) + att + INF]=[NP + V + NP(Adr.) + neka + SATS]

(39) De tiggde och bad honom att inte överge dem .

Molili su ga neka ih ne napušta.

III. [NP + V + NP (Adr.) + att + INF]=[NP + V + NP(Adr.) + SATS (imp.)]

(40) Jag kan inte arbeta därinne på eftermiddagen och jag ber er vänligen att tänka över min fråga en gång till!

Poslijepodne nema nigdje mjesta za mene. Molim Vas, razmislite još malo o mojoj molbi.

Dessa konstruktioner visar att Talaren riktar begäran eller orden mot Adressaten, vilket visas av de imperativa formerna.

Det näst vanligaste fallet är konstruktionen där verbet ‘be’ kombineras med Talare, Adressat, och rollen Ämne som uttrycks i form av en prepositionsfras ‘PP_om + NP’ i svenskan och ‘PP_za + NP’ eller substantivet i ackusativ i kroatiskan .Konstruktionerna är de följande:

IV. [NP + V + NP (Adr.) + PP_om + NP] = [NP + V + NP(Adr.) + PP_za + NP/NP (Ack.)]

Det finns fem exempel på denna överensstämmelse i korpusen. I det här fallet närmar sig verbet ‘moliti’ strukturellt verbet ‘zamoliti’, vilket också kräver utfyllnad ‘PP_za + NP’, dvs. prepositionsfrasen som inkluderar substantiv som syftar på en tjänst, hjälp eller vara.

(41) Men att <u>be</u> honom om hjälp bar henne emot .

Ali nije ga htjela <u>moliti</u> za pomoć .

(42) Först vid hennes sida hade han insett hur mycket han hållit av den lilla Cady och nu <u>bad</u> han åter igen om hennes hand.

Tada je shvatio koliko je volio Cady, i sada opet <u>moli</u> njenu ruku.

I (42) förekommer verben ‘be’ och ‘moliti’ i kontexten av frieri, därför är , frasen ‘be om hand’ översatt som ‘moliti (nečiju) ruku’.

I det nästa fallet överensstämmer konstruktionen av verbet ‘be’ + Talare, Adressat och Ämne i form av prepositionsfrasen med konstruktionen av verbet ‘moliti’ + Talare, Adressat och en imperativ sats, som har rollen Meddelande. Det finns två sådana fall i korpusen. Konstruktionerna kan antecknas på följande sätt.

V. [NP + V + NP (Adr.) + PP_om + NP]=[NP + V + NP(Adr.) + SATS (imp.)]

(43) Jag <u>ber</u> dig om förlåtelse .

<u>Molim</u> te, oprosti mi.

En annan konstruktionstyp omfattar konstruktionen av verbet ‘be’ med två NP, Talare och Adressate och Ämne som uttrycks i form av ‘PP_om + NP’ på svenska och konstruktionen av verbet ‘moliti’ som också innehåller Talare och Adressat och Meddelande som uttrycks i form av ‘da’-sats på kroatiska. Det finns ett sådant fall i korpusen.

VI. [NP + V + NP (Adr.) + PP_om + NP]=[NP + V + NP(Adr.) + da + SATS]

(44) Jag ber alla barn om förlåtelse för att jag tillägnat en vuxen den här boken.

Molim djecu da mi oproste zato što sam ovu knjigu posvetio odrasloj osobi.

Såsom i exempel (11), förekommer substantivet 'förlåtelse' som en del av prepositionsfras 'PP_om + NP', så att hela konstruktionen betyder "moliti nekoga za oprost".

I de nästa fallen uttalar Talaren en bön, och dess innehåll uttrycks i form av preposition som inledder 'att' sats. Denna konstruktion överensstämmer med konstruktionen av verbet 'moliti' som innehåller Talare, Adressat och 'da'-sats. Det finns tre sådana fall i korpusen.

VII. [NP + V + NP (Adr.) + PP_om + SATS]=[NP + V + NP(Adr.) + da + SATS]

(45) Man kan gråta när man tänker på sina närmaste , man kan i själva verket gråta hela dagen igenom . Man kan bara bedja om att Gud ska låta ett under ske och åtminstone skona några av dem .

Kad pomislim na svoje bližnje , mogla bih cijeli dan plakati , no samo mogu moliti Boga da se dogodi čudo i spasi neke od njih.

I de nästa tre fall, kräver verbet 'be', utom Talaren, utfyllnaden i formen av prepositionsfrasen 'PP_för + NP'. Det motsvarar konstruktionen med verbet 'moliti' som också innehåller prepositionsfrasen 'PP_za + NP(Ack.)'. Denna konstruktion betyder att uttala en bön, men för någon person som skulle ha nytta av det. Därför har delarna av konstruktionen 'PP_för + NP' i 'PP_za + NP' semantisk roll Benefaktiv.

Konstruktionerna kan antecknas som följande:

VIII. [NP + V + + PP_för +NP] = [NP + V + PP_za + NP]

(46) Men jag ska aldrig glömma henne mer och ständigt bedja för henne!

Ali nikada je neću zaboraviti , uvijek ću se za nju moliti!

I de nästa två fall, finns det i den svenska meningen en annan NP som står för innehållsobjektet, vilket syftar på den bön som uttalas. Konstruktionernas schema är följande:

IX. [NP + V + (NP (Bön)] = [NP + V].

(47) I bara nattlinnet gled jag ned på golvet och bad ytterst sammanbitet min långa bön(...)

Kliznula sam u spavaćici na pod i dugo molila(...)

Nästa konstruktionen betyder också att uttala en bön. Verben ’be’ och ’moliti’ kräver rollerna Talare, Adressat och Meddelande. Eftersom det handlar om en bön, Adressaten är Gud.

X. [NP + V + NP (Adr.) + att + SATS] = [NP + V + NP(Adr.) + da + SATS]

(48) Jag bad att Gud skulle förlåta mig .

Molila sam Boga da mi oprosti.

Det finns också konstruktionen av verbet ‘be’ med prepositionsfrasen ‘PP_med + NP’, och dess motsvarighet är det kroatiska verbet som kräver också prepositionesfrasen ‘PP_sa + NP’. Prepositionsfrasen har då semantisk roll Co-Deltagare enligt Framenet och den betecknar sällskapet, den andra personen som deltar i en händelse.

XI. [NP + V + PP_med + NP] = [NP + V +PP_sa + NP]

(49) Jag kan inte hyckla och be med henne mot min vilja .

No znala sam da joj ništa drugo nisam mogla reći. Naprosto nisam mogla s njom moliti.

I korpusen finns det bara ett fall, när Talaren uttalar en bön och Meddelandets mottagare, dvs. Gud som har rollen Adressat, är inledd av prepositionen ‘till’. Meddelandet hos det kroatiska verbet ‘moliti’ uttrycks som ‘neka’-sats. Konstruktionerna som motsvarar varandra är följande:

XII. [NP + V + NP (Adr.) + PP_till + NP + att + INF] = [NP + V + NP(Adr.) + neka + SATS]

(50) Jag kan bara leva vidare och bedja till Gud att, när jag väl slipper härifrån , föra Peter i min väg (...)

Naprosto moram dalje živjeti i moliti Boga neka učini da Peter stupi na moj put (...)

Nästa konstruktionen innehåller verbet ‘be’ med adverb som den andra utfyllnaden och dess motsvarighet är konstruktionen av verbet ‘moliti’ med prepositionsfrasen ‘PP_sa + NP’. Det finns bara ett fall i korpusen när utfyllnaden av verbet ‘be’ är adverb, som betecknar sällskapet, “tillsammans”.

XIII. [NP + V + AdvP] = [NP + V+ PP_sa + NP]

(51) Anne, pappa kommer inte än, skulle inte vi två kunna be tillsammans?

Anna, tate još nema. Hoćeš li sa mnom moliti?

En annan konstruktion omfattar verbet ‘be’ i particip och dess motsvarighet i kroatiskan är konstruktionen av verbet ‘moliti’ med adverbiell sats.

XIV. [NP + V(ptcp.)] = [NP + SATS] Participen relaterar till Talaren och hans sätt att utföra någon handling. Igen handlar det om att uttala en bön. I kroatiskan, verbet ‘moliti’ förekommer i adverbiell sats, genom vilken man preciserar hur Talaren utför någon handling.

(52) Vem som helst hajar nog till om jag påstår att en bedjande Dussel är förfärlig att skåda.

Svatko će se začuditi kad kažem da je užasan prizor vidjeti Dussela kako moli.

Sista konstruktionen av verben ‘be’ resp. ‘moliti’ är med en imperativsats som utfyllnad. Imperativsatser har rollen Meddelandet.

Konstruktionerna som motsvarar varandra är följande:

XV. [NP + V + NP; imp. SATS] = [NP + V + NP; imp. SATS]

Exempel som illustrerar den här konstruktionsmöjligheten är följande:

(53) Och om du råkar komma vägen förbi, så ber jag dig : Ha inte för bråttom, stanna ett tag mitt under stjärnan!

A ako slučajno zaista prođete onuda, molim vas, nemojte žuriti, počekajte malo ispod zvijezde!

Tabell 12. SEMANTISKA ROLLER SOM ANTAR VERBET ‘BE’ ANTAR NÄR DET ÄR ÖVERSATT SOM ‘MOLITI’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
TALARE	personligt pronomen (25)	33
	substantiv (3)	
	egennamn (2)	
	indefinit pronomen (1) reflexivt pronomen (1) CNI (1)	
MEDDELANDE	infinitiv fras (12)	14
	imperativ sats (1)	

	att + SATS (1)	
ÄMNE	PP_om + NP (8) NP (substantiv) (2) PP_om + INF (2)	12
ADRESSAT	personligt pronomen (objektsform) (15)	20
	NP (substantiv) (2) NP (indefinit pronomen) (1) PP_till + NP (2)	
Co-DELTAGARE	PP_med + NP (2)	2
BENEFAKTIV	pp_för + NP (3)	3
SÄTT	Adverb (2)	2
TID	Adverb (1)	1

Tabell 13. SEMANTISKA ROLLER SOM VERBET ‘MOLITI’ ANTAR I KORPUSEN

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
TALARE	CNI (27)	33
	NP (substantiv) (2)	
	egennamn (3)	
	reflexivt pronomen (1)	
MEDDELANDE	da + SATS (12)	18
	imperativ sats (4) neka + SATS (2)	
ÄMNE	PP_za + NP (ackusativ) (5)	5
ADRESSAT	personligt pronomen i ackusativ (objektsform) (14)	20

	NP (substantiv i ackusativ) (4) NP (egennamn) i ackusativ (1) NP (indefinit pronomen) i ackusativ (1)	
ACMP-DELTAGARE	PP_sa + NP (2)	2
BENEFAKTIV	PP_za+ NP (3)	3
SÄTT	Adverb (1)	2
TID	Adverb (2)	1

VERBET ‘BE’ SOM DELEN AV FRASERNA ‘BE OM URSÄKT’ OCH ‘BE OM FÖRLÅTELSE’

Verbet ‘be’ förekommer 18 gånger i korpusen som en del av fraserna ‘be om ursäkt’ och ‘be om förlåtelse’. Hela frasen med verbet ‘be’ är översatt som ‘ispričati se’. Uttrycket ‘ispričati se’ förekommer 18 gånger i korpusen. .

(54) Men stackars herr Bagger bad om ursäkt så många gånger att Torin till sist muttrade ‘ för all del ‘ och slutade se förgrymmad ut .

Ali siroti gospodin Baggins toliko se ispričavao da je napokon promrndžao : - Ništa , ništa - i prestao se mrštiti.

Uttrycket ‘be om förlåtelse’ är också översatt som ‘ispričati se’, bara en gång.

(55) Nu bad dvärgarna förstås om förlåtelse .

Nakon toga su mu se patuljci , naravno, ispričali.

Vid sidan av med denna fras kan också orsaken för vilken man ber om ursäkt uttryckas.

En sådan konstruktion förekommer fem gånger i korpusen. I kroatiskan kan orsaken till ursäkten uttryckas med satsen inledd av subjunktionen ‘što’.

(56) Jag ber om ursäkt för att jag knackar på så här, men jag har försökt spåra dig en tid i ett ärende som är rätt komplicerat att förklara.

Ispričavam se što ovako kucam, ali već vas neko vrijeme pokušavam pronaći po poslu koji je prilično složeno objasniti .

Orsaken kan uttryckas i form av prepositionsfraserna ‘PP_för NP’ i svenskan och ‘na + Lok.’ och ‘za/zbog + Gen.’ i kroatiskan.

(57) Hon bad om ursäkt för sin sena ankomst .

Ispričala se na kašnjenju.

(58) Jag ber om ursäkt för det .

Ispričavam se zbog toga.

FRASERNA ‘BE OM URSÄKT’ I ‘BE OM FÖRLÅTELSE’ ÖVERSATT SOM ‘OPROSTI/OPROSTITE’

Talaren tilltalar lyssnaren direkt, vilket man kan se från exemplen. Det finns fem översättningar av ‘be om ursäkt/förlåtelse’ som ‘oprostite’.

(59) O, jag ber så mycket om ursäkt!

Jaoj meni, oprostite!

(60) Jag ber dig om förlåtelse .

Molim te , oprosti mi .

Orsaken till ursäkten kan också förekomma.

(61) Ber tusen gånger om ursäkt för att jag rusade in .

Tisuću puta oprosti što sam ovako uletjela.

VERBET ‘BE’ ÖVERSATT SOM ANDRA PERFORMATIVA UTTRYCK I KROATISKAN

Verbet ‘be’ har översatts till kroatiska på 22 olika sätt. Dessa 22 fraser har jag delat upp i sju kategorier. Talaren kan uttrycka önskan att någon gör något eller kräva att lyssnaren påbörjar någon handling: han kan uttrycka behov för någon tjänst eller hjälp: han kan även bjuda någon att göra något eller erbjuda något till någon. Med verbet ‘be’, som exemplen nere visar, kan man uttrycka tillhandahållandet av tjänster och det också finns en utsaga med verbet ‘be’ som har betydelse av svordom.

Här analyserad dessa exempel:

I. UTTRYCK FÖR ÖNSKAN

Det finns några få fall i korpusen då konstruktionen ‘be + att + SATS’ översatts med uttrycken som betyder önskan. Konstruktionen ‘be + att + SATS’ har översatts med ‘htjeti + da + SATS’. Talaren påverkar lyssnaren och han önskar att lyssnaren påbörjar någon handling.

a) [NP + V + att + SATS] = [NP + V(htjeti) + da + SATS]

(62) Jag ville dig inget ont, men du bad själv att jag skulle tämja dig.
Ja ti zaista nisam želio nikakvo zlo, no ti si htjela da te pripitomim...

Konstruktionen ‘be + NP(Adr.) att + SATS’ har översatts som ‘željeti + da + SATS’ tre gånger.

b) [NP + V + NP(Adr.) + att + INF] = [NP + V(željeti) + da + SATS]

(63) Eller vad jag har för motiv för att be dig skriva historien ?
Ili zbog čega želim da baš ti napišeš tu priču?

II. BEGÄRAN

Det första fallet när Talare uttrycker begäran är med verbfrasen ‘fa + be PP_om + NP’, vilket motsvaras av imperativ av kroatiska verbet ‘dati’.

a) [V(få) + V + PP_om + NP] = [V(dati) + NP(Ack.)]

(64) Får vi be om ljus!
Dajte to svjetlo!

I det nästa fallet uttrycks begäran med verbet be i imperativ, som följs av Adressaten.

b) [V(imp.) + NP(Adr.) + INF] = [neka + SATS (imp.)]

(65) Be honom raska på!
Neka pohita!

I det nästa fallet betyder konstruktionen ‘be + NP + att + INF’ att “kräva att någon gör något”. I kroatiskan har denna fras översatts med det metaforiska uttrycket ‘staviti na dušu’.

c) [NP + V + NP(Adr.) + att + INF] = [NP + VP (staviti na dušu) + da + SATS]

(66) Torin talade om Trains Kungadiamant och bad dem ivrigt att leta i alla vinklar och vrår .
Thorin je prozborio o Thrainovu Najdragulju i stavio svima na dušu da ga traže u svakom zakutku .

I det sista fallet med verbet ‘be’ riktar Talaren Meddelandet mot Adressaten. Meddelandet uttrycks med infinitiv, medan det i kroatiskan uttrycks med en ‘neka’ sats utan någon verbal motsvarighet till ‘be’.

d) [NP + V + NP(Adr.) + INF] = [NP + neka + SATS]

(67) Klockan sju tänkte man nämligen ringa upp Kleiman och be någon komma hit .
Željeli su ga nazvati u sedam sati, neka nekoga pošalje ovamo.

III. UTTRYCK FÖR BEHOV

Konstruktionen [NP + V + PP_om + NP] motsvarar sex olika fraser som betyder ‘att uttrycka sina behov av hjälpen eller en tjänst’.

I det första fallet är konstruktionen [NP + V + PP_om + NP] med substantivet ‘hjalp’ översatt som ‘treba osigurati pomoć’.

a) [NP + V + PP_om + NP] = [NP + VP (osigurati) + NP (Ack.)]

(68) Man borde passa på och be om hjälp medan stadsborna ännu var fulla av hänförelse.
Trebalo je osigurati pomoć od ljudi dok u gradu još traje oduševljenje.

I det nästa fallet är konstruktionen [NP + V + PP_om + NP] med substantivet ‘hjälp’ översatt som ‘očekivati pomoć od’. I svenskan finns det Adressaten, medan det i kroatiskan uttrycks Ursprung med prepositionsfrasen ‘od + NP’.

b) [NP + V + NP(Adr.) + PP_om + NP] = [NP + VP (očekivati)+ NP(Ack.) + PP_od + NP]

(69) Dvalin och Balin var de ynkligaste, och det tjänade ingenting till att be dem om hjälp.
Dvalin i Balin bili su najjadniji od sviju, pa nije ni vrijedilo od njih očekivati pomoć.

I det nästa fallet innehåller konstruktionen [NP + V + NP(Adr.) + PP_om + NP] prepositionsfrasen ‘PP_om + NP’ som innehåller substantivet ‘bistånd’. Denna konstruktion är översatt som ‘potražiti pomoć od’. I svenskan är Adressaten närvarande Adressaten, medan den kroatiska meningen innehåller Ursprung uttryckt med prepositionsfrasen ‘PP_od + NP’ istället för Adressaten.

c) [NP + V + NP(Adr.) + PP_om + NP] = [NP + VP (potražiti) + NP(Ack.) + PP_od + NP]

(70) Men hjälp kom snabbt, ty Bard hade skickat ilbud uppåt älven till skogen för att be skogsalvernas kung om bistånd(...)
Ali pomoć je zaista brzo stigla jer je Bard odmah bio poslao hitre glasnike uz rijeku do Šume da potraže pomoć od kralja šumskih vilenjaka(...)

Konstruktionen med prepositionsfrasen som innehåller substantivet ‘hjalp’ är översatt som ‘obratiti se za pomoć’.

d) [NP + V + PP_om + NP] = [NP + VP (obratiti se) + PP_za + NP]

(71) Efter att ha legat och lyssnat en stund kunde de inte motstå sin önskan att gå fram och be om hjälp en gång till .

Pošto su neko vrijeme ležali i slušali, osjetili su da ne mogu odoljeti želji da se približe i još se jednom obrate za pomoć.

I det nästa fallet har man använt verbalt substantiv 'traženje'i kroatiskan.

e) [NP + V + PP_om + NP] = [VP (verbal substantiv) + NP(Ack.)]

(72) Blotta tanken att jag skulle bli tvungen att böna och be om Peters gunst var rent ut sagt motbjudande.

Ustvrdila sam da je moja zamisao o traženju Peterove zaštite naprosto gadljiva .

I det sista fallet är konstruktionen med verbet 'be' som innehåller prepositionsfrasen 'PP_om + NP' översatt som verbfrasen med verbet 'trebati'.

f) [NP + V + PP_om + NP] = [NP + V(trebati)]

(73) Kvart i sju : Rrrrrr ... väckarklockan som varenda timme på dygnet om man ber om det och ibland ändå kan upphäva sin stämma.

PETNAEST DO SEDAM : Zvrrr .... Budilica koja se može uključiti u svako doba dana treba li to ili ne .

IV. INBJUDAN

Talaren uppmanar andra att utföra de specifika åtgärderna. Det finns fyra fall där konstruktionen med verbet 'be' [NP + V + NP(Adr.) + INF] motsvarar konstruktionen med Adressat, verbet 'pozvati' och andra utfyllnader vilket man kan se från följande exempel.

a) [NP + V + NP(Adr.) + INF] = [NP + V(pozvati) + NP(Adr.) + PP_na + NP(Ack.)]

(74) Varför i all världen bad jag honom komma och dricka te?

Zašto sam ga, zaboga, uopće pozvao na čaj?

b) [NP + V + NP(Adr.) + INF] = [NP + V(pozvati) + NP(Adr.) + da + SATS]

(75) Då stannade de, för trollkarlen och Bilbo ville inte rida in i skogen , fastän alvkungen bad dem stanna någon tid i hans salar .

Tu su se zaustavili jer čarobnjak i Bilbo nisu htjeli ući u šumu , iako ih je kralj pozivao da ostanu neko vrijeme na njegovu dvoru .

c) [NP + V + NP(Adr.) + INF] = [NP + V(pozvati) + NP(Adr.) + kako + SATS]

(76) Men jag är övertygad om du inte bett mig komma hit för att prata gamla minnen om mina föräldrar .

No , uvjeren sam da me niste pozvali ovamo kako bismo se prisjećali mojih roditelja .

d) [NP + V + NP(Adr.) + INF] = [NP + V(pozvati) + NP(Adr.) + neka + SATS]

(77) och Ru bad dem se på , när han hoppade , och så stannade de och såg på .

a Kan ih pozva neka ga gledaju kako skače i oni ostadoše .

V. TJÄNST

a) [NP + V + NP(Adr.) + INF] = [NP + V(otići liječniku) + da + SATS]

I det här fallet har den hela konstruktionen med verbet 'be' betydelse "otići liječniku". Den hela frasen innebär ramen som underförstår läkarebesök och en läkare som Adressaten. Man begär en tjänst från läkaren.

(78) Jag tror att du bör be en läkare titta på det där såret .

Mislim da bi trebao otići liječniku da ti pogleda tu ranu.

I detta fall, har verbet 'be' inte sin prototypiska betydelse. I denna typ av exempel, tjänar verbet 'be' som någon slags hjälpverb i några specifika uttryck som har betydelsekomponent "att be om någon tjänst".

Nästa konstruktionen med verbet 'be' innehåller infinitiv fras som utfyllnaden. Infinitivfrasen innehåller verbet 'köpa', och den hela frasen är översatt som verbfrasen 'kupiti + NP' i kroatiskan.

b). [NP + V + att få + INF] = [NP + V(kupiti) + NP]

(79) Men även om en politisk fanatiker med mord i sinnet inte kunde gå in på närmaste apotek och be att få köpa tio milliliter cyanväte(...)

Ali , iako neki politički fanatik koji namjerava nekoga ubiti nije mogao ući u najbližu ljekarnu i kupiti deset mililitara cijanovodične kiseline (...)

VI. ERBJUDANDET

Verbet ‘be’ med utfyllnaderna som har roller Talare, Adressat och Meddelande, är översatt som verbet ‘ponuditi’ som antar också semantiska roller Talare, Adressat och Meddelande. Konstruktionen med verbet ‘be’ används här för att uttrycka hövlighet till Adressaten.

a) [NP + V + NP(Adr.) + INF] = [NP + V(ponuditi) + NP(Adr.) + da + SATS]

(80) Mikael hällde upp en kopp kaffe och bad honom slå sig ned .

Mikael mu je natočio šalicu kave i ponudio mu da sjedne.

VII. SVORDOMEN

I det sista fallet, i kategorin som jag nämnde ‘svordomen’ är frasen med verbet ‘be’ i kombination med NP och frasen ‘dra åt skogen’ översatt som ‘poslati k vragu’. Verbet ‘be’ är här en del av frasen som är någon typ av svordomen.

a) [NP + V + NP(Adr.) + INF] = [NP + VP(moći poslati kvragu) + NP(Adr.)]

(81) Om du inte gillar vad jag säger så får du be mig dra åt skogen .

Ako ti se ne sviđa što kažem , možeš me slobodno poslati k vragu .

Tabell 14. DEN SLUTLIGA TABELLEN ÖVER VERBET ‘BE’ OCH DESS SEMANTISKA ROLLER, DERAS FOREKOMST SAMT KROATISKA VERB MED SAMMA ROLLER

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Kroatiska verb som har dessa roller
TALARE	personligt pronomen (83) substantiv (5) egennamn (30) indefinit pronomen (5) reflexivt pronomen (1) CNI (2)	Zamoliti, moliti, zatražiti, tražiti, pitati, zapitati, upitati, reći, kazati, preklinjati, zapomagati, izmoliti
MEDDELANDE	infinitiv fras (66) imperativ sats (1)	Zamoliti, moliti, zatražiti,

	direkt citat (5) att + SATS (4)	tražiti, pitati, upitati, zapitati, reći, kazati, preklinjati, zapomagati
ÄMNE	PP_om + NP (35) NP (substantiv) (2) NP (pronomen) (2) PP_om + INF (2) NP (demonstrativt pronomen) (1) NP (relativt pronomen) (1)	Zamoliti, moliti, zatražiti, tražiti, pitati
ADRESSAT	personligt pronomen (objektsform) (64) NP (substantiv) (13) NP(egennamn) (7) NP (indefinit pronomen) (1) PP_till + NP (2)	Zamoliti, moliti, zatražiti, tražiti, pitati, preklinjati,reći, kazati
Co-DELTAGARE	PP_med + NP (2)	Moliti, izmoliti
BENEFAKTIV	pp_för + NP (3)	moliti
SÄTT	Adverb (9)	Zamoliti, moliti, zatražiti
TID	Adverb (1)	moliti

4.4. VERBET 'DÖMA'

Verbet 'döma' är en typisk deklaration som förekommer 53 gånger i korpusen.

Tabell 15. Verbet 'döma' och dess ekvivalenter

döma (53)	osuditi (21), suditi (19), osuđivati (2), optužiti (1), dosuditi (1), presuđivati (1), presuditi (1), prosuđivati (1) andra ordklasser: osuda (2), sud (1) de andra översättningarna av frasen 'av allt att döma'

VERBET ‘DÖMA’ OCH VERBEN ‘OSUDITI’ OCH ‘OSUĐIVATI’

Jag ska börja min analys med verbet ‘döma’ när det har översatts som ‘osuditi’. Enligt Norstedts svenska ordbok (2004: 236) har verbet ‘döma’ två betydelser. Den första betydelsen är att “avkunna dom i domstol”, medan den andra är att “kritisera eller värdera någon”. Verben ‘osuditi’ och ‘osuđivati’ har också dessa betydelser. Verbet döma har översatts som verbet ‘osuditi’ 21 gånger i korpusen. I det första fallet står verbet ‘döma’ i passiv eller particip och kräver utfyllnaderna NP som står för den person som döms. Enligt FrameNet har denna NP semantisk roll Straffånge (eng. Convict). Nästa utfyllnaden som verbet kräver är prepositionsfras ‘PP_för + NP’ som står för orsaken för vilken man döms. Orsaken för vilken Straffånge döms har semantisk roll Brott (eng. Offense). Detta motsvarar i kroatiskan verbet ‘osuditi’ som antar rollen Straffånge och rollen Brott som uttrycks med prepositionsfras „PP_za/zbog + NP’.

I.[NP + V (pas./part.) + PP_för + NP]=[NP + V(perf.part.)+ PP_za/zbog + NP] Det finns fyra sådana överensstämmelser i korpusen.

(82) Jag <u>dömdes</u> för förtal, inte för att ha förfalskat material.

<u>Osuđen</u> sam za klevetu, a ne za lažiranje materijala.

(83) Han påminde om att samme reporter ett år tidigare <u>dömts</u> för förtal.

Podsjetio je da je isti novinar godinu dana ranije bio <u>osuđen</u> zbog klevete .

Nästa fallet som förekommer tre gånger i korpusen är verbet ‘döma’ i passiv eller particip med NP utfyllnad som har rollen Straffånge medan verbet ‘osuditi’ förekommer i perfekt particip och antar också rollen Straffånge. .

II. [NP + V (pas./part.)]=[NP + V(perf.part.)]

(84) Jag är ledsen att jag inte kan diskutera vad som hände , men jag blev inte felaktigt <u>dömd</u>.

Žao mi je što ne mogu pričati o onome što se dogodilo , ali nisam bio krivo <u>osuđen</u>.

I nästa fallet står verbet ‘döma’ i passiv, medan verbet ‘osuditi’ är i aktiv. Verbet döma kräver NP som har rollen Straffånge och utfyllnad i form av prepositionsfras ‘PP_till + NP’ som har rollen Dom (eng. Sentence). Det motsvarar verbet ‘osuditi’ med den första

NP som har rollen Domare, den som avkunnar en dom, den andra NP med rollen Straffånge och prepositionsfrasen ‘PP_na + NP’ med rollen Dom. I följande exempel döms Straffånge till fängelsestraff.

III. [NP + V(pas.) + PP_till +NP]=[NP + V + NP (Ack.) + PP_na + NP] Det finns två exempel på sådan överenstämmelse i korpusen.

(85) Därmed föddes ett rykte som snart fick legendariska proportioner och som hävdade att Mikael Blomkvist inte hade presenterat något försvar i rätten och frivilligt låtit sig dömas till fängelse(...)

Tako su nastale glasine koje su uskoro poprimile legendarne proporcije i koje su tvrdile da se Mikael Blomkvist nije branio na sudu i samovoljno se pustio da ga osude na zatvor(...).

De följande konstruktionerna innehåller båda verben i aktiv form. Verbet ‘döma’ kräver då en NP som har rollen Domstol/Domare (eng. Court), en annan NP med rollen Straffånge, medan prepositionsfrasen ‘PP_till+ NP’ har rollen Dom, såsom i föregående fall. Verbet ‘osuditi’ kräver också två NP, den första har rollen Domare och den andra som förekommer i ackusativ har rollen Straffånge. Verbet ‘osuditi’ kräver också prepositionsfras ‘PP_na + NP’ som har den semantiska rollen Dom.

IV. [NP + V+ NP + PP_till + NP]=[NP + V + NP(Ack.) + PP_na + NP]

Det finns två fall av sådan överensstämmelse i korpusen.

(86) Du kan döma den till döden då och då. På så vis kommer det att bero på din rättrådighet , om den får leva.

S vremena na vrijeme osudit ćeš ga na smrt, tako da će njegov život ovisiti o tvojoj pravdi.

I de följande konstruktionerna står verbet ‘döma’ i passiv, medan verbet ‘osuditi’ står i perfekt particip (‘osuđen’). Verbet ‘döma’ kräver utfyllnaderna NP med rollen Straffånge och ‘PP_till + NP’ som har rollen Dom som avkunnas i tingsrätten. Verbet ‘osuditi’ kräver NP utfyllnad med rollen Straffånge, medan Dom uttrycks med prepositionsfrasen ‘PP_na + NP’.

V. [NP + V (pas.) +PP_till + NP]=[NP + V(perf. part.) + PP_na + NP] Det finns två exempel på sådan överensstämmelse i korpusen.

(87) De som dömdes till döden sattes under bevakning av soldaterna, som naturligtvis då måste upphöra att göra tjänst som bågar.

Svi na smrt <u>osuđeni</u> došli su pod stražu, a stražili su ih vojnici koji su malo prije pravili lukove na igralištu .

En annan konstruktionstyp består av verbet ‘döma’ resp. verbet ‘osuditi’ och tre utfyllnader. Verbet ‘döma’ förekommer i passiv och verbet ‘osuditi’ i particip. Den första utfyllnaden hos båda verb är NP med rollen Straffånge, men förutom det, finns det också två prepositionsfraser. Vid det svenska verbet ‘döma’ står utfyllnaden ‘PP_till + NP’ som har rollen Dom och ‘PP_för + NP’ som har rollen Brott. Det motsvarar det kroatiska verbet ‘osuditi’ med utfyllnaden ‘PP_na + NP’ som har rollen Dom och ‘PP_zbog + NP’ som har rollen Brott för vilket man döms.

VI. [NP + V (pas.) + PP_till + NP + PP_för + NP]=[NP + V(perf. part.) + PP_na + NP + PP_zbog + NP]
Det finns två sådana fall i korpusen.
(88) Dirch Frode från Hedestad hade anlitat henne att göra en personundersökning på Mikael Blomkvist, som <u>dömts</u> till fängelse för förtal av finansmannen Hans-Erik Wennerström.
Dirch Frode iz Hedestada angažirao ju je da napravi istragu Mikaela Blomkvista, koji je <u>osuđen</u> na zatvor zbog klevete financijera Hans-Erika Wennerströma.

I det nästa fallet förekommer verbet ‘döma’ och verbet ‘osuditi’ i aktiv form. Verbet ‘döma’ kräver NP utfyllnad som har rollen Domare (eng. Court), en annan NP med rollen Straffånge, prepositionsfrasen ‘PP_till + NP’ med rollen Dom och satsen som föregås av subjunktionen ‘för’ och hela denna del av konstruktionen har formen ‘PP_för + SATS’ och har rollen Brott. Verbet ‘osuditi’ kräver utfyllnader NP med rollen Domare, samt NP i ackusativ som har rollen Straffånge, prepositionsfrasen ’PP_na + NP’ med rollen Dom och en sista utfyllnad i form av kausal sats som har rollen Brott.
VII. [NP + V + NP+PP_till + NP + PP_för + SATS]=[NP + V+ NP(Obj.) + PP_na + NP + SATS]
(89) Hon hade redan hört henne <u>döma</u> tre av spelarna till halshuggning för att de hade missat sin tur.
Već je čula da je <u>osudila</u> trojicu igrača na odrubljivanje glave jer su propustili svoj red.

I det nästa fallet kräver verbet ‘döma’ utfyllnader NP med rollen Straffånge och ‘PP_i + NP’ som har rollen Domstol. I kroatiskan uttrycks Domstol med den första NP, medan den andra, som står i ackusativ, har rollen Straffånge.

VIII. [NP + V(perf. part.) + PP_i + NP]=[NP + V + NP (Obj.)]

(90) Men det är inte han som blivit dömd i tingsrätten.

Ali nije njega sud osudio.

Nästa konstruktionen består av verbet ‘döma’, utfyllnaden NP med rollen Domstol och prepositionsfrasen ‘PP_utifrån + NP’ som har rollen Grunder, dvs. basis på vilken man grundar som bedömning eller avkunnar en dom, denna roll gäller bevis och vittnesmål som tjänar som basis för dom eller bedömning. Grunder kallas i FrameNet för Grounds.

Verbet ‘osuditi’ har också en NP med rollen Domstol, Straffånge är också närvarande, medan basis på vilken man avkunnar dom uttrycks med prepositionsfras ‘PP_na + NP’.

IX. [NP + V + PP_utifrån + NP]=[NP + V + NP + PP_na +NP]

(91) Domstolen dömde utifrån vad de fick veta i rättegången.

Sud me osudio na osnovi onoga što su čuli na sudskom procesu.

I det nästa fallet betyder verbet ‘döma’ betydelse “att ge sin åsikt om någon eller något”, eller “värdera någon”. Det finns bara ett fall med denna betydelse i korpusen och då har ‘döma’ översatts som ‘osuditi’. Det första NP hos verben ‘döma’ resp. ‘osuditi’ har rollen Kommunikatör. Enligt FrameNet är det personen som värderar eller bedömer någon, medan den andra NP står för personen som bedöms eller om vilken man ger sin åsikt. Denna NP har rollen Utvärderad (eng. Evaluee).

X. [NP + V + NP(Obj.)]=[NP + V+ NP(Ack.)]

(92) Hon bad mig att inte döma vare sig henne eller dig för hårt.

Rekla mi je da ne osudim preoštro ni nju ni tebe.

I den sista konstruktionen, står verbet ‘döma’ i passiv, medan det kroatiska ‘osuditi’ står i aktiv. De båda verben kräver utfyllnaden NP med rollen Straffånge, medan den andra NP, Domare, uttrycks inte.

XI. [NP + V(pas.) + NP(Obj.)]=[NP + V+ NP(Ack.)]

(93) Stav dömdes ut.

Stava su osudili.

Tabell 16. SEMANTISKA ROLLER AV VERBET ‘DÖMA’ NÄR DET ÄR ÖVERSATT SOM ‘OSUDITI’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
DOMSTOL/DOMARE	personligt pronomen (2)	6
	substantiv (4)	
KOMMUNIKATOR	CNI (1)	1
STRAFFÅNGE[10]	personligt pronomen (9)	21
	demonstrativt pronomen (1)	
	substantiv (5)	
	egennamn (6)	
DOM[11]	PP_till + NP (9)	9
BROTT[12]	PP_för + SATS (1)	7
	PP_för + NP (6)	
UTVÄRDERAD	NP (personligt pronomen i objektsform)	2
GRUNDER[13]	utifrån + SATS (1)	1
SÄTT	Adverb (2)	2
TID	Adverb (2)	2

Tabell 17. SEMANTISKA ROLLER AV VERBET ‘OSUDITI’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
DOMSTOL/DOMARE	CNI (4)	7
	substantiv (3)	
KOMMUNIKATOR	CNI (1)	1
STRAFFÅNGE[14]	CNI (4)	21

[10] eng. Convict

[11] eng. Sentence

[12] eng. Offense

[13] eng. Grounds

[14] eng. Convict

	objektsform av personligt pronomen i ackusativ (6) substantiv (5) egennamn (6)	
DOM[15]	PP_na + NP (9)	9
BROTT[16]	SATS (1) PP_za/zbog + NP (6)	7
UTVARDERAD	NP personligt pronomen (objektsform) (2)	2
GRUNDER[17]	PP_na + NP (1)	1
SÄTT	Adverb (2)	2
TID	Adverb (2)	2

‘DÖMA’ OCH ‘OSUĐIVATI’

Det finns bara två fall i korpusen när verbet ‘döma’ har översatts som ‘osuđivati’. Det första fallet bekräftar betydelsenyans ‘att avkunna en dom vid rättegången’, medan den andra betyder ‘att kritisera’ eller ‘bedöma någon’.

Konstruktionerna är följande:

I. [NP + V + NP(Obj.) + PP_till + NP]= [NP + V + PP_na + NP]

Som det framgår av konstruktionerna som motsvarar varandra, har verbet ‘döma’ följande utfyllnader; den första NP med rollen Domare, den andra med rollen Straffånge och det kräver också prepositionsfrasen ‘PP_till + NP’ som har rollen Dom. Verbet ‘osuđivati’ har NP med rollen Domare och prepositionsfras ‘PP_na + NP’ som också har rollen Dom.

(94) Jag tycker inte om att <u>döma</u> någon till döden, svarade Lille prinsen , så jag tror nog ändå att jag ger mig av .

- Ali ne volim <u>osuđivati</u> na smrt i mislim da ću ipak otići .

[15] eng. Sentence

[16] eng. Offense

[17] eng. Grounds

I det nästa fallet har verbet ‘döma’ och ‘osuđivati’ betydelse ‘att kritisera någon’. De båda har utfyllnad som har rollen Kommunikatör och står för personen som ger sin åsikt och den andra NP har rollen Utvärderad[18] som står för personen vilken man kritiserar. I exemplet uttrycks Utvärderad med pronomen ‘mig’, medan hos verbet ‘osuđivati’ står Utvärderad i ackusativ.

II. [NP + V + NP(Obj.)] =[NP + V + NP(Ack.)]

(95) Döm mig inte, betrakta mig i stället som någon som emellanåt kan känna att allt blir för mycket !

Ne osuđuj me, sjeti se da i meni ponekad može biti svega dosta !

VERBET ‘DÖMA’ OCH VERBET ‘SUDITI’

Verbet ‘döma’ har översatts 19 gånger som verbet ‘suditi’. I det första fallet när verbet ‘döma’ är översatt som’suditi’, har det betydelse “att ge sin åsikt om någon eller något”, medan i det andra fallet det har betydelse “att avkunna en dom i domstolen”. Enligt Anić är betydelse av verbet ‘suditi’ som “kritisera någon” den primära (Anić 1991: 693-694). Två utfyllnader är närvarande, den första NP som har semantisk roll Kommunikatör och den andra som har semantisk roll Utvärderad. Utvärderad är personen som man bedömer eller värderar. Utvärderad hos kroatiska verbet ‘suditi’ förekommer i dativ.

I. [NP + V + NP(Obj.)]= [NP + V + NP (dat.)]

Det finns 9 fall av dessa överensstämmelser i korpusen. .

(96) Det är mycket svårare att döma sig själv än att döma andra..

Neizmjerno je teže suditi samomu sebi nego drugome.

Nästa konstruktionen är integrerad i uttrycket ‘av allt att doma’, vilket motsvarar uttrycket ‘sudeći po’ i kroatiskan. Verbet ‘döma’ står i infinitiv och det föregås av prepositionsfrasen ‘PP_av + NP’. Verbet ‘suditi’ förekommer i particip och följs av prepositionsfrasen ‘PP_po + NP’. De nämnda prepositionsfraserna har semantisk roll Grunder eftersom de tjänar som basis på vilken man gör sin bedömning.

[18] Öhman (2003)

II. [PP_av + NP + V] =[PP_po + NP + V(part.)] Det finns fem fall av dessa överensstämmelser i korpusen.

(97) Jag har inte läst boken men av recensionerna att döma tycks den ha varit kontroversiell .

Nisam je pročitala , ali sudeći po recenzijama, čini se da je bila kontroverzna .

I det nästa fallet förekommer prepositionsfrasen 'PP_efter + NP' som en del av konstruktionen.

III. [PP_efter + NP + V] =[PP_po + NP + V(part.)]

Prepositionsfrasen 'PP_efter + NP' har semantisk roll Grunder och det representerar det som tjänar som basis för någon bedömning eller åsikt.

(98) Hon antog åtminstone att det var en lakej, eftersom han var klädd i livré. Skulle hon ha dömt enbart efter hans ansikte, skulle hon ha sagt att det var en fisk .

Ona je pogađala da je dvoranin jer je bio obučen u livreju, ali sudeći po njegovu licu prije bi rekla da je riba.

I det nästa fallet när verbet 'döma' är översatt som 'suditi' förekommer det i konstruktionen med NP som har rollen Kommunikatör och prepositionsfrasen 'PP_över + NP' som har rollen Utvärderad. Det motsvarar verbet 'suditi' med utfyllnaden NP som har rollen Kommunikatör och den andra NP som har rollen Utvärderad och som står i ackusativ.

IV. [NP + V + PP_över + NP]=[NP + V + NP (Ack.)] Det finns bara ett fall av denna överensstämmelse i korpusen.

(99) Jag dömer inte över mors karaktär, för den kan jag inte bedöma, jag bara betraktar henne som mor. För mig är mor inte någon mor.

Ne sudim mamin karakter, jer o tome zaista ne mogu suditi, samo je promatram kao majku, a ona mi naprosto ne uspijeva biti majka.

I det nästa fallet när verbet 'döma' översätts som 'suditi' betyder det "döma under rättegången, avkunna en dom". Den första NP hos 'döma' och 'suditi' har rollen Domstol/Domare, som refererar till den auktoritet som avkunnar en dom.

Prepositionsfrasen hos ‘döma’ ‘PP_i + NP’ och ‘PP_u + NP’ hos ‘suditi’ innebär rättsfall som äger rum vid tingsrätten, så dessa utfyllnader har rollen Rättsfall[19].

V. [NP + V + PP_i + NP]=[NP + V + PP_u + NP] Det finns två fall av en sådan överensstämmelse i korpusen.

(100) Det sistnämnde var en pensionerad domare bosatt i Tumba som vid flera tillfällen dömt i mål som gällde prostitution.

Posljednji je bio umirovljeni sudac koji je stanovao u Tumbi i sudio u nekoliko slučajeva koji su se ticali prostitucije.

I det sista fallet finns det igen en NP med rollen Domare och prepositionsfrasen ‘PP_vid + NP’ hos verbet ‘döma’ och ‘PP_u + NP’ hos ‘suditi’. De båda prepositionsfraserna innebär en typ av rättsfall som behandlas vid en rättegång, såsom i föregående fall. Dessa prepositionsfraserna har rollen Rättsfall.

VI. [NP + V + PP_vid + NP]=[NP + V + PP_u + NP] Det finns ett fall av en sådan överenstämmelse i korpusen.

(101) Mikael hade sammanställt en bakgrund på Iversen och konstaterat att han var känd som en mycket erfaren och korrekt domare som tidigare hade dömt vid ett flertal uppmärksammade rättegångar.

Mikael je sastavio Iversenovu biografiju i znao da je poznat kao vrlo iskusan i pravedan sudac koji je već sudio u nekoliko poznatih slučajeva.

De andra översättningarna av frasen ‘AV + NP ATT DOMA’

Frasen ‘av allt att doma’ har översatts med följande: adverb ‘vjerojatno’ (“troligen”) och med verb ‘izgledati’ (“verka”) och ‘svjedočiti’ (“vittna”). Alla dessa lexem har betydelse “att dra slutsatsen på grund av intryck”, vanligtvis “visuellt intryck”, “att värdera”. I de följande exemplen kan man se att frasen ‘av + NP att döma’ har översatts på så sätt.

‘Av + NP att döma’ och adverb ‘vjerojatno’

(102) Av allt att döma hade paret med ficklampan varskott polisen .

Bračni par sa svjetiljkom je vjerojatno je obavijestio policiju .

[19] Eng. Case

‘Av +NP att döma’ och verbet ‘izgledati’

I det nästa fallet lexikaliserades frasen ‘Av + NP att döma’ med substantivet ‘utseendet’ som NP och det blev bara verbet ‘izgledati’ (“se ut”) på kroatiska.

(103) Ögonen är så ljusa och djupa, kinderna har, för första gången på veckor, fått en rosa färgton, munnen ser vekare ut, av utseendet att döma är jag lycklig och ändå finns det något sorgset i själva uttrycket, leendet glider genast bort från läpparna .

Oči su mi tako bistre i duboke, obrazi rumeni , što tjednima nisu bili , usta su mi nježnija . Izgledam kao da sam sretna, no ipak, nešto je tužno u mom izrazu lica, smiješak mi odmah nestaje s usana.

‘Av NP + att döma’ och verbet ‘svjedočiti’

Frasen ‘av NP + att döma’ har med ett specifikt substantiv som förbinds med något visuellt intryck, har översatts som verbet ‘svjedočiti’ som följande exempel visar:

(104) Det hade snöat ursinnigt längs Norrlandskusten under mellandagarna och av plogkanter och hopkörda snöberg att döma hade vägröjningen i Hedestad arbetat för högtryck .

U dane između Božića i Nove godine luđački je sniježilo duž cijele obale Norrlanda , a nanosi uz rubove ceste i planine od očišćena snijega svjedočili su da ralice u Hedestadu rade punom parom.

Tabell 18. SEMANTISKA ROLLER AV VERBET ‘DÖMA’ NÄR DET ÄR ÖVERSATT SOM ‘SUDITI’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
KOMMUNIKATÖR/DOMARE[20]	personligt pronomen (7)	8
	egennamn (1)	
UTVÄRDERAD/STRAFFÅNGE	indefinit pronomen (2)	13
	objektsform av personligt pronomen (5)	
	substantiv (4)	

[20] Jag antecknade rollerna ‘Kommunikatör/Domare’ och ‘Utvärderad/Straffånge’ eftersom i några exempel där ‘döma’ är översatt som ‘suditi’ är det inte klart om det gäller ‘att avkunna en dom’ eller ‘att kritisera någon’.

	PP_över +NP (1)	
RÄTTSFALL	PP_i + NP (2) PP_vid + NP (1)	3
GRUNDER[21]	PP_efter + NP + V(inf.) (1) PP_av + NP + V(inf.) (8)	9
SÄTT	Adverb (1)	1
TID	Adverb (1)	1

Tabell 19. SEMANTISKA ROLLER AV VERBET ‘SUDITI’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
KOMMUNIKATÖR/DOMARE	CNI (8)	9
	egennamn (1)	
UTVÄRDERAD/STRAFFÅNGE	NP (pronomen i dativ) (9)	13
	NP /substantiv i dativ) (4)	
RÄTTSFALL	PP_u + NP (3)	3
GRUNDER[22]	V(ptcp.) + PP_po + NP (6)	6
SÄTT	Adverb (1)	1
TID	Adverb (1)	1

VERBET DÖMA ÖVERSATT MED ANDRA ORDKLASSER

‘DÖMA’ OCH ‘OSUDA’

Uppgiften från korpusen visade att hela frasen [NP + V(perf. part.) + PP_till +NP], som innebär semantiska roller Straffånge och Dom, kan översättas som ‘biti pod smrtnom

[21] eng. Grounds

[22] eng. Grounds

osudom'. Trots detta, innebär frasen rollerna Straffånge ('ona') och Dom ('pod smrtnom osudom') i kroatiskan.

(105) Sedan reste han sig på tå, förde munnen tätt intill hennes öra och viskade : - Hon är dömd till döden.

Pogledao je strašljivo preko njezina ramena , zatim se podigao na prste , primakao usta njezinu uhu i šapnuo: - Ona je pod smrtnom osudom.

I det nästa fallet har frasen [NP + V(pas.) + PP_till +NP] översatts som 'rezultirati osudom + NP'. Närvarande i både kroatiskan och svenskan är rollerna Straffånge ('Mikaela Blomkvista'), Dom ('na zatvorsku kaznu') och Brott ('zbog klevete'). Verbet 'döma' förekommer i passiv.

(106) (...) en liknande text hade året innan resulterat i att Mikael Blomkvist dömts till fängelse för förtal och synbarligen fått sparken från tidskriften MILLENNIUM .

Sličan je tekst godinu dana ranije rezultirao osudom Mikaela Blomkvista na zatvorsku kaznu zbog klevete i otkazom iz časopisa MILLENNIUM .

GLAGOL DOMA I IMENICA SUD

Particip 'dömande' har översatts som substantiv 'sud'. 'Sud' refererar här till personer som ger sina åsikter eller kritiserar. Det visar följande exempel:

(107) Dömande tunga, allseende byn (...)

Svevideće selo i jezika sud(...)

Tabell 20. DEN SLUTLIGA TABELLEN VISAR ÖVER SEMANTISKA ROLLER HOS VERBET 'DÖMA' OCH KROATISKA VERB SOM HAR SAMMA ROLLER

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Kroatiska verb med dessa roller
KOMMUNIKATÖR/DOMARE	personligt pronomen (9) egennamn (1) substantiv (2) CNI (1)	suditi, presuđivati, prosuđivati
DOMSTOL(DOMARE)	personligt pronomen (2)	suditi, osuditi,

	substantiv (4) indefinit pronomen (1)	osuđivati, presuđivati
UTVÄRDERAD/ STRAFFÅNGE[23]	personligt pronomen (objekstform) (17)	suditi, osuditi, , osuđivati, optužiti, dosuditi, presuditi, prosuđivati
	demonstrativt pronomen (1) substantiv (10) egennamn (7) indefinit pronomen (3) PP_över + NP (2)	
DOM[24]	PP_till + NP (10) att + INF (1)	osuditi, osuđivati, dosuditi
BROTT[25]	PP_för + SATS (1) PP_för + NP (9)	osuditi, optužiti
RÄTTSFALL	PP_i + NP (2) PP_vid + NP (1)	suditi
GRUNDER[26]	utifrån + SATS (1) PP_efter + NP (1) PP_av + NP (8)	suditi, osuditi
SÄTT	Adverb (3)	suditi, osuditi, prosuđivati
TID	Adverb (3)	suditi, osuditi

4.5. VERBET 'KLAGA'

[23] eng. Convict

[24] eng. Sentence

[25] eng. Offense

[26] eng. Grounds

Verbet ‘klaga’ är expressiv med vilket negativa känslor uttrycks. I korpusen förekommer det 60 gånger.

Tabell 21. Verbet ‘klaga’ och dess ekvivalenter enligt korpusen

klaga (60)	žaliti se (22), žaliti (1), požaliti se (4), tužiti se (7), potužiti se (4), prigovarati (2), gunđati (3), zavapiti (1), kukati (1), prostenjati (1), jadikovati (1), buniti se (1), uzdahnuti (1), uzdisati (1) adjektiv och adverb: žalobni (1), žalostan (1), naričući (1), žalosno (1) substantiv: žaljenje (1), plač (1), jadikovke (1), tužbalica (1) andra översättningar av verbet ‘klaga’ (2)

VERBET ‘KLAGA’ OCH VERBET ‘ŽALITI SE’

Verbet ‘klaga’ har översatts som verbet ‘žaliti se’ 22 gånger. Enligt Norstedts svenska ordbok (2004: 575) har verbet ‘klaga’ betydelse “att uttrycka sitt missnöje över något”. Enligt VRH (2015: 1776) sammanfaller verbet ‘žaliti se’ med det kroatiska verbet ‘klaga’ vad gäller dess betydelse eftersom det också betyder att uttrycka sitt missnöje. Det vanligaste fallet är när personen, som uttrycks med den enda NP och som har semantisk roll Klagare (eng. Complainer), kommunicerar sitt missnöje. Denna utfyllnad krävs av båda verben, ‘klaga’ och likaså ‘žaliti se’.

I. [NP + V]= [NP + V] Denna konstruktion innebär ett allmänt uttryck av missnöje och den förekommer 7 gånger i korpusen.

(108) Är du aldrig rädd att grannarna ska klaga och socialen komma på inspektion?

Zar se nikad ne bojiš da će se susjedi žaliti i da će socijalni radnici doći u inspekciju?

I de följande överensstämmande konstruktionerna finns det två utfyllnader och de förekommer fem gånger i korpusen. Den första NP har rollen Klagare, det är personen som komunicerar klagan i samtalet. Den andra uttfyllnaden har rollen Ämne (eng. Topic) och den representerar orsaken till missnöjet, det är den entitet på grund av vilken man uttrycker klagan och missnöje. Hos det svenska verbet ‘klaga’ uttrycks missnöje med prepositionsfrasen ‘PP_på + NP’, medan det hos ‘žaliti se’ uttrycks med prepositionsfrasen ‘PP_na + NP’.

II. [NP + V+ PP_på +NP]= [NP + V+ PP_na +NP]

(109) Sen den dagen klagade hon inte längre på huvudduken, tvärtom hjälpte hon till att dra knuten hårdare och skjuta fram duken i pannan så långt att hårfästet doldes.
Od tog dana se više nije žalila na maramu, naprotiv, zatezala bi čvor još čvršće i navlačila maramu na čelo kako bi se sakrilo vlasište.

I det nästa fallet förutom NP utfyllnaden med rollen Klagare, förekommer en utfyllnad i form av direkt citat både i svenskan och i kroatiskan. Denna överensstämmelse förekommer fyra gånger i korpusen. Det direkta citatet har rollen Klagomål (eng. Complaint) och det uttrycks alltid i form av en sats och det innebär situationen eller tillståndet som Klagare kommunicerar till andra deltagare i samtalet.
III. [NP + V; direkt citat]= [NP + V; direkt citat]
(110) 'Dessutom är hon dyr', klagade Henrik Vanger.
'A još je i skupa', žalio se Henrik Vanger.

I det nästa fallet har verbet 'klaga' utfyllnad NP med rollen Klagare och prepositionsfras 'PP_över + NP', som har rollen Ämne. Den kroatiska konstruktionen med 'žaliti se' innehåller en NP utfyllnad med rollen Klagare och en prepositionsfras 'PP_na + NP' som också har rollen Ämne. Rollen Ämne underförstår här en fysisk smärta eller skada. Konstruktionen förekommer tre gånger i korpusen.
IV. [NP + V+ PP_över +NP]= [NP + V+ PP_na + NP]
(111) Han väckte mig för en stund sedan och klagade över bröstsmärtor.
Probudio me prije nekog vremena i žalio se on na bolove u prsima.

I det nästa fallet kräver verbet 'klaga' uttfyllnader NP med rollen Klagare och prepositionsfrasen 'PP_över + NP', som har rollen Ämne. Detta mostvarar konstruktionen med verbet 'žaliti se' som kräver en NP utfyllnad och en prepositionsfras inledd av prepositionen 'zbog', 'PP_zbog + NP' även den med rollen Ämne. Ämnet innebär igen den semantiska rollen som står för orsaken på grund av vilken man uttrycker sitt klagomål, även här innebär det igen en fysisk smärta eller skada. Denna överenstämmelse förekommer bara en gång i korpusen.
V. [NP + V+ PP_över +NP]= [NP + V+ PP_zbog + NP]
(112) Frun gjorde allt möjligt på en gång, pluggade nederländska i en bok , rörde om soppan , tittade till köttet och suckade och klagade över ett brutet övre revben.

Gospoda van Daan pokušavala je raditi sve istovremeno: učiti nizozemski , miješati juhu , gledati kako se priprema meso, te se žaliti zbog svog ozlijeđenog rebra.

De sista två fallen visar att verben ‘klaga’ och ‘žaliti se’ kräver den andra utfyllnaden i form av en sats. I följande konstruktioner, kräver verbet ‘klaga’ NP utfyllnad och sats inledd av preposition ‘över’, och verbet ‘žaliti se’ kräver också utfyllnaderna NP och en sats, Satserna har rollen Klagomål. Klagomålet innebär situationer, tillstånd eller känslor som Klagare kommunicerar.

VI. [NP + V+ PP_över + SATS]=[NP + V+ SATS] Denna överensstämmelse förekommer en gång i korpusen.

(113) Jag är ung och besitter ännu fler dolda egenskaper , jag är ung och stark och upplever det här stora äventyret , än så länge befinner jag mig mitt uppe i det och kan inte dagarna i ända klaga över att jag inte har roligt!

Mlada sam , imam puno skrivenih osobina . Mlada sam i jaka , živim u jednoj velikoj pustolovini i dok god se nalazim usred toga ne mogu se stalno žaliti da mi nije zabavno.

I det sista fallet kräver verbet ‘klaga’, utom NP med rollen Klagare, en utfyllnad i form av en sats inledd av preposition ‘på’ ‘PP_på + SATS’. Verbet ‘žaliti se’ har också sin andra utfyllnad i form av en sats ‘da + SATS’. Det finns ett exempel på sådan överensstämmelse i korpusen. Uttrycket av klagan relaterar här till smärta eller obehag, vilket visas av exemplet nedan.

VII. [NP + V+ PP_på + SATS]= [NP + V+ da + SATS]

(114) I dag går han runt med en tjock sjal om halsen för att nacken är stel och dessutom klagar herrn på att han har ryggskott.

Danas hoda naokola sa šalom, jer mu se vrat ukočio i zato se gospodin žali da ga je presjeklo u leđima.

Tabell 22. SEMANTISKA ROLLER AV KLAGA NÄR DET ÄR ÖVERSATT SOM ‘ŽALITI SE’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total

KLAGARE[27]	personligt pronomen (8)	22
	egennamn (7)	
	substantiv (6)	
	indefinit pronomen (1)	
KLAGOMÅL[28]	PP_på + SATS (1)	6
	PP_över + SATS (1)	
	direkt citat (4)	
ÄMNE	PP_på + NP (6)	11
	PP_över + NP (5)	
TID	Adverb (4)	4

Tabell 23. SEMANTISKA ROLLER AV VERBET ‘ŽALITI SE’

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Total
KLAGARE	CNI (9)	22
	egennamn (8)	
	substantiv (4)	
	indefinit pronomen (1)	
KLAGOMÅL	da + SATS (2)	6
	direkt citat (4)	
ÄMNE	PP_na + NP (7)	8
	PP_zbog + NP (1)	
TID	Adverb (4)	4

VERBET ‘KLAGA’ OCH VERBET ‘TUŽITI SE’

[27] eng. Complainer

[28] eng. Complaint

‘Klaga’ har översatts som ‘tužiti se’ sju gånger. Verbet ‘tužiti se’ betyder “att uttrycka sorg, elände, missnöje” (VRH 2015: 1590). Det mest typiska fallet är när verbet ‘klaga’ förekommer med NP utfyllnad som har rollen Klagare och utfyllnad i form av prepositionsfras ‘PP_på +NP’. Det motsvarar verbet ‘tužiti se’ med utfyllnaderna NP med rollen Klagare och prepositionsfrasen ‘PP_na + NP’. Båda prepositionsfraserna har rollen Ämne, som innebär personen, föremålet eller tillståndet som förorsakar uttrycket av negativa känslor. Konstruktionerna som överenstämmer antecknade jag som följande:

I. [NP + V+ PP_på +NP]= [NP + V+ PP_na +NP]

Denna överensstämmelse förekommer två gånger i korpusen.

(115) De som fortfarande hade talförmåga klagade på törsten.

Oni koji su još imali moć govora tužili su se na žed.

I det nästa falet är ‘klaga’ i participformen ‘klagande’ i kombination med verbet ‘säga’, ‘reći’. Här specificeras sättet på vilket man uttrycker sitt missnöje. Den första utfyllnaden är NP med rollen Klagare, medan den andra är i form av direkt citat som har rollen Klagomål.

II. [NP V(Ptcp.); direkt citat]= [NP + V; direkt citat]

Det finns exempel på denna överensstämmelse i korpusen.

(116) - Jag tycker inte att spelet är rättvist, sade Alice klagande.

- Meni se sve čini da ne igraju pošteno - tužila se Alica.

Den nästa konstruktionen när ‘klaga’ är översatt som ‘tužiti se’ har, utom Klagare, utfyllnaden i form av satsen som är inledd av preposition ‘på’ ‘PP_på + SATS’. Denna utfyllnad har rollen Klagomål. Det motsvarar utfyllnaden i form av ‘da + SATS’ som också har rollen Klagomål. Det finns bara ett fall av denna överensstämmelse i korpusen, men satsen som Klagomål upprepas tre gånger. Uttryck av klagan relaterar här till smärta eller obehag, som visar exempel.

III. [NP + V+ PP_på + SATS] = [NP + V+ da + SATS]

(117) Brudens mamma klagade på alla gråsparvar kring bordet som vägrade äta, att det var obegripligt hur en sådan matkräsen släkt lyckats fortplanta sig, och att en sådan bortskämdhet inför tornedalsk frikostighet hade hon aldrig hört talas om sedan svenske kungen nekade supen i Vojakkala.

Mladenkina mama se tužila da vrapci oko stola nece jesti, da je neshvatljivo kako se ovako izbirljiva porodica uspjela namnožiti i da nikada nije cula za ovakvu razmaženost uz svu tornedalsku darežljivost, sve otkako je švedski kralj odbio pice u Vojakkali.

I den nästa konstruktionen hos verbet 'klaga', utfyllnaden, utom NP, är prepositionsfras 'PP_över + NP', vilket motsvarar verbet 'tužiti se' och dess utfyllnad i form av prepositionsfras 'PP_na + NP'. Prepositionsfraserna har semantisk roll Ämne eftersom det handlar om entitet eller tillstånd som förorsakar klagan och missnöje.

IV. [NP + V+ PP_över +NP]= [NP + V+ PP_na +NP]
Det finns bara ett fall av denna överensstämmelse i korpusen.
(118) Einari övertog ösandet medan de andra klagade över kylan.
Einari je preuzeo polijevanje dok su se drugi tužili na hladnocu.

I det nästa fallet förekommer, utom NP Klagare, utfyllnaden i form av en sats hos verbet 'klaga' och 'tužiti se'. Satsen har rollen Klagomål eftersom den specificerar situation som förorsakar uttrycket av klagan eller missnöje. Klagomål är närvarande tre gånger i satsen vilket visar följande exempel:
V. [NP + V+ SATS]= [NP + V+ SATS]
(119) Ofta klagade han på diktatorers sätt hur betungande hans uppgifter var, hur otacksam hans familj var, och vilka katastrofer som skulle drabba hemmet när han en gång var borta, vilket han förmodade skulle ske ganska snart.

Često se on tužio, kao što to cine diktatori, kako tešku zadacu obavlja, kako je njegova obitelj nezahvalna, i kakve ce katastrofe pogoditi njihov dom kad njega jednog dana ne bude, što ce vjerojatno biti vrlo skoro.

I det sista fallet verben 'klaga' och 'tužiti se' förekommer i particip och kräver utfyllnaden NP, som har rollen Klagare och en sats som har rollen Klagomål vilket innebär situationen som förorsakar att Klagare kommunicerar sitt missnöje..
VI. [NP + V(ptcp.) + att + SATS]= [NP + V(ptcp.) +da + SATS]
(120) Några blev utan plats och fick sitta på golvet, klagande att det var ett öde värre än att nekas tillträde till paradiset.

Neki nisu dobili mjesto pa su morali sjesti na pod, tužeći se da im je to sudbina gora nego kad ti zabrane ulazak u raj.

VERBET KLAGA OCH VERBET ‘ŽALITI’

I det nästa fallet har verbet ‘klaga’ översatts som intransitivt verb ‘žaliti’. Det finns bara ett fall av denna översättning i korpusen och det hänvisar till djurläten. ‘Klaga’ kräver utfyllnader NP, Klagare och ‘PP_över + SATS’ som har rollen Klagomål eftersom det innebär situation eller tillstånd som förorsakar klagan. Verbet ‘žaliti’ kräver utfyllnaden NP med rollen Klagare och en sats som också har rollen Klagomål.

I. [NP + V+ PP_över + SATS]= [NP + V+ SATS]

(121) De stora fåglarna klagade över att de ingenting smakade, och de små satte dem i halsen , så att man måste dunka dem i ryggen .

Velike ptice su žalile što im je niz grlo začas utekla slast, a malima je zalogaj zapinjao u vratu tako dugo, da ih je trebalo udarati po leđima .

ÖVERSÄTTNINGAR AV PARTICIP ‘KLAGANDE’

Det finns få översättningar av particip ‘klagande’ vilka relaterar till ljudet eller ljudutsläpp.

PARTICIP ‘KLAGANDE’ OCH ADJEKTIV ‘ŽALOBNI’

Particip ‘klagande’ när det har översatts som ‘žalobni’ refererar till ljudet, som visar följande exempel.

(122) Han drog ett klagande gitarrsolo med tumnageln som plektrum.

Izveo je žalobni solo na gitari s palcanim noktom umjesto trzalice.

PARTICIP ‘KLAGANDE’ OCH ADJEKTIV ‘ŽALOSTAN’

De båda particip och adjektiv refererar till ljudet och ton.

(123) invände stackars Alice i klagande ton.

ispričavala se Alica žalosnim glasom.

PARTICIP ‘KLAGANDE’ OCH ADVERB ‘ŽALOSNO’

Particip förekommer tillsamman med verbet ‘säga’ och hänvisar till hur någon talar något.

(124)' Inget jullov , inte det allra minsta lilla jullov ' , sa hon klagande.
Pipin je glas zvučao žalosno. - Nikakvih božičnih praznika .

PARTICIP 'KLAGANDE' OCH ADJEKTIV 'NARIČUĆI'

Particip 'klagande' har betydelse att 'gråta efter något eller någon'. Verbet 'naricati' enligt VRH (2015: 818) betyder gråta för någon, i kontexten av begraving.

(125) Och sist av allt tog vi Kärleksvisa från Erkheikki, en långsam mollvals med ett klagande solo av Holgeri som kunde fått en sten att gråta.

I na samom kraju smo izveli Ljubavnu pjesmu iz Erkheikkija, polagani valcer u molu s Holgerijevim naričućim solom, koji bi rasplakao i kamen.

VERBET 'KLAGA' ÖVERSATT MED ANDRA ORDKLASSER

SUBSTANTIV

I. ŽALJENJE

Infinitiv av verbet 'klaga' i frasen med med substantiv 'möjlighet', dvs. 'mogućnost' är översatt som verbal sustantiv 'žaljenje' och den hela frasen oversatts som 'mogućnost žaljenja',vilket visar exempel nedan:.

(126) Men dessa fall är relativt sällsynta, vilket i sin tur kan bero på en av två saker : antingen att myndigheten utför sitt jobb utomordentligt bra eller att huvudmännen inte har möjlighet att klaga och på ett trovärdigt sätt göra sig hörda bland journalister och myndigheter.

To što su ti slučajevi relativno rijetki može značiti dvije stvari : ili služba nevjerojatno dobro radi svoj posao ili klijenti nemaju mogućnost žaljenja ili mogućnost učiniti nešto da se njihova riječ na vjerodostojan način čuje među novinarima i službama.

II.PLAČ

I det nästa exemplet förekommer 'klaga' i infinitiv och det översatts som substantiv 'plač'. Här betyder 'klaga' igen att 'gråta för någon' och det förekommer tillsammans med verbet 'sörja' som förekommer ocksp i infinitiv och översatts som substantivet 'jadi'.

(127) ' Varför sörja , varför klaga?
' Čemu jadi,čemu plač.

III. JADIKOVKE

Verbet ‘klaga’ har översatts som substantivet ‘jadikovke’ när det förekommer i infinitiv. Här är närvarande också betydelsenyans ‘att uttrycka missnöje, sorg’.

(128) Vi fick också lov att överge nästan allt det vackra , men vad hjälper det att klaga nu?

Mi smo ionako sve što je lijepo morali ostaviti, pa čemu onda jadikovke?

IV. TUŽBALICA

I det sista fallet förekommer particip ‘klagande’ tillsammans med substantiv ‘sång’ och specificerar sångens ledsna karaktär, enligt VRH har ‘tužbalica’ definitionen som ‘en lyrisk sång av sorgligt humör’. ‘Klaga’ betyder här igen ‘att uttrycka sorg’.

(129) Han började bli ganska trött nu, det var därför han sjöng en så klagande sång .

Do tada ga je umor već potpuno shrvao, pa je stoga zapjevao Pjesmu tužbalicu.

Tabell 24. DEN SLUTLIGA TABELLEN

VERBET KLAGA, DESS SEMANTISKA ROLLER OCH KROATISKA VERB MED SAMMA ROLLER

Semantisk roll	Syntaktisk realisering	Kroatiska verb som har dessa roller
KLAGARE	personligt pronomen (22) egennamn (13)	žaliti se, žaliti, požaliti se, tužiti se, potužiti se, prigovarati, gunđati, zavapiti, prostenjati, kukati, jadikovati, buniti se, uzdahnuti, uzdisati
	substantiv (11) indefinit pronomen (6)	

KLAGOMÅL	PP_på + SATS (3) PP_över + SATS (2) direkt citat (8) SATS (7) PP_för + SATS (1)	žaliti se, žaliti, požaliti se, tužiti se, potužiti se, prigovarati, zavapiti, prostenjati, jadikovati, uzdahnuti
ÄMNE	PP_på + NP (11) PP_över + NP (6) substantiv (1)	žaliti se, požaliti se, tužiti se, prigovarati
ADRESSAT	PP_för +NP (1) PP_hos + NP (1) PP_inför + NP (1)	požaliti se, potužiti se, prigovarati
TID	Adverb (6)	žaliti se, gunđati, uzdisati
SÄTT	Adverb (3)	tužiti se, gunđati, kukati

5. Sammanfattning

Det här arbetet sysslar med kontrastiv analys av svenska och kroatiska performativa verb. Jag har inte gjort någon detaljerad analys av syntaktiska egenskaper hos alla ekvivalenter i korpusen, utan bara hos de vanligaste och prototypiska ekvivalenterna. När det gäller andra ekvivalenter, har jag fastställt vilka semantiska roller de kan ha och presenterat det i s.k. "slutliga tabeller". Jag bestämde mig att analysera performativa verb eftersom det inte finns många arbeten som behandlar deras syntax och semantik. Med hjälp av min analysmodell baserad på resurserna Framenet och Crovallex, har jag fastställt att olika svenska performativa verb och deras respektive motsvarigheter ibland har samma och ibland olika slags utfyllnader md tanke på - semantiska roller. Ett verb i svenskan kan ha många ekvivalenter i kroatiskan, t. ex. verbet 'be' kan ha tolv verbala ekvivalenter i kroatiska delen av min korpus och alla har betydelse "att få någon att göra något". Jag

började min analys med verbet ‘påstå’ vilket, liksom dess mest typiska kroatiska ekvivalent ‘tvrditi’ påverkar lyssnaren att tro på utsagans sanning. Tabellerna 2 och 3 visar att dessa två verb delar ut samma semantiska roller. Utöver Talaren, är rollen Meddelandet viktigast och den kan realiseras på två grundläggande sätt i svenska, med ‘att’-sats och infinitivfras, medan den som ‘da’-eller ‘kako’-sats realiseras i kroatiskan. Mina exempel visar att det i svenskan inte rollen Adressat, medan den kan uppträda i kroatiskan. Verbet ‘påstå’ kan få semantiska rollen Medium, om subjektet är en text och inte människa. Då är dess ekvivalent enligt korpusen verbet ‘pisati’. Ett exempel från korpusen visar att Talaren kan säga något osannt om sig själv och i detta fall måste hans utsagan undersökas på nytt. Då har konstruktionen ‘påstå sig’ översatts som ‘pretvarati se’. Verbet ‘påstå’, utom framförandet av en sann utsaga, kan betyda att framföra bara några fakta. Därför är dess ekvivalenter verben ‘reći’, ‘kazati’, ‘govoriti’, ‘pripovijedati’ (tabell 4.). Resultaten har också visat att den verbala konstruktionen i svenska kan översättas som en annan slags konstruktion i kroatiskan. Det kan vara till nytta när man lär sig eller undervisar om performativa verb eftersom korpusen visar att den verbala konstruktionen i svenskan kan motsvara en annan typ av konstruktionen i kroatiskan. T.ex. verbet ‘påstå’ i perfekt particip kan översättas som adjektiv ‘navodni’ och när det förekommer i reflexiv eller passiv form, kan det översättas som adverb ‘navodno’.

Nästa verbet som jag har analyserat är verbet ‘lova’ och dess vanligaste ekvivalent ‘obećati’. De andra ekvivalenterna visas i tabellen 5. och alla har betydelsekomponenten “att övertyga någon i utsagans innehåll”. Verben ‘lova’och ‘obećati’ skiljer sig från verben ‘påstå’ och dess ekvivalenter, eftersom de har Adressat som en av de mest typiska semantiska rollerna, eftersom Talaren tilltalar Åhöraren och förbinder sig till honom att utföra någon handling. Hos ‘lova’ och ‘obećati’ finns också rollen Medium eftersom istället för Talaren, ett skriftilgt medium genom vilket ett löfte överförs kan vara i fokus. De andra verbala ekvivalenter som har komponenten av övertygandet står i tabell 5 och deras semantiska roller i tabell 8.

Det tredje verbet som jag har analyserat är ‘be’ och dess ekvivalenter ‘zamoliti’ och ‘moliti’. ‘Zamoliti’ skiljer sig från ‘moliti’ på grund av Talarens förväntan att Adressaten ska utföra handlingen på något sätt, Hos ‘moliti’ försvagas förväntan. Adressaten är en av de mest typiska roller hos ‘be’ resp. ‘moliti’ och ‘zamoliti’. Verben ‘be’ och ‘lova’ har liknande struktur, eftersom båda kräver Adressaten. Utöver Adressat och Meddelande, förekommer det även rollen Ämne, p.g.a. vilket ‘be’ och ‘zamoliti’ skiljer sig från t.ex.

‘lova’ och ‘obećati’ eftersom de ofta kräver utfyllnaden i form av prepositionsfras med rollen Ämne. Hos ‘be’ och dess ekvivalenter innebär Meddelandet en situation som innehåller begäran, medan Ämnet innebär en entitet som man behöver, som konsumeras eller styrs på något sätt. Det är intressant att ett exempel från korpusen visar att ‘zamoliti’ kan betyda ‘att uttala en bön’, fastän det inte är dess typiska betydelse. När verbet ‘moliti’ är ekvivalent till verbet be, har de några semantiska roller som förbinds med betydelse ‘att uttala en bön’. Dessa är förutom Adressat, är Benefaktiv och Co-deltagare. Uppgifter från korpusen har visat att även andra verb kan vara ekvivalenter till verbet ‘be’, t.ex. ‘tražiti’, ‘pitati’ och ‘reći’ (tabell 9). Dessa verbs semantiska roller visas i tabellen 14. Uppgifter från korpusen har också visat att verbet ‘be’ kan förekomma som en del av fraserna ‘be om råd’, ‘be om förlåtelse’ och ‘be om ursäkt’. I 22 fall har fraser med verbet ‘be’ översatts med olika kroatiska fraser, respektive performativa uttryck.

Jag har delat upp dessa fraser i 7 kategorier. Med den första kategorin uttrycker man önskan och konstruktionen med verbet ‘be’ är översatt som konstruktionen med modalverb ‘htjeti’ eller ‘željeti’. Den andra kategorin innebär begäran och verbet ‘be’ har översatts med olika kroatiska imperativkonstruktioner i kroatiskan, med vilka Talaren tilltalar Adressaten på ett direkt sätt och kräver att Adressaten utför någon handling. Den tredje kategorin visar sig vara ett uttryck för ett behov. Konstruktionen med verbet ‘be’ och prepositionsfras har översatts som verb ‘tražiti’, ‘osigurati’, ‘trebati’ med utfyllnaden i ackusativ. Den fjärde kategorin innebär situation när Talaren uppmuntrar Adressaten att göra något, han motiverar Adressaten att utföra någon handling. Verbet ‘be’ med utfyllnaden i form av infinitivfras har översatts som verbet ‘pozvati’. Den femte kategorin innebär tjänsten. Jag har hittat exempel där fraser med verbet ‘be’ har översatts som ‘kupiti’ och ‘otići liječniku’. Den sjätte kategorin gäller erbjudandet, verbet ‘be’ förekommer med Adressaten och infinitivfras och har översatts som ‘ponuditi’. Sista kategorin gäller verbet ‘be’ när det förekommer som en del av svordomen.

Nästa verbet som jag har analyserat är ‘döma’. Det har har speciella semantiska roller som förbinds med situationen då man avkunnar en dom eller när man kritiserar någon eller uttrycker sin åsikt om något. Verbet ‘döma’ skiljer sig från verben som ‘påstå’, ‘lova’ och ‘be’ eftersom det kräver utfyllnader i form av olika prepositionsfraser. De semantiska rollerna som Dom, Brott, Rättsfall och Grunder realiseras i form av prepositionsfraser vid det svenska verbet, vilka motsvaras av prepositionsfraser med verben ‘osuditi’ och ‘suditi’. Som exempel i korpusen visar, betyder ‘suditi’ oftast “att utvärdera eller uttrycka

sin åsikt", medan verbet 'osuditi' förbinds med situation under rättegången, när man avkunnar en dom.

Sista verbet i min analys var verbet 'klaga'. Verbet 'klaga' och dess ekvivalenter 'žaliti se' och 'tužiti se' har också speciella semantiska roller, bland annat Klagomål och Ämne. Klagomål innebär en ogynnsam situation som förorsakar klagan, ett uttryck av missnöje, medan Ämne är en entitet på grund av vilken man uttrycker sitt missnöje. Klagomål uttrycks med en sats inledd av preposition och det motsvaras av en sats i kroatiskan. Adressaten är den mest sällsynta rollen hos verbet 'klaga'. Det finns bara få satser som innehåller Adressaten, vilken uttrycks i form av prepositionsfras. Ekvivalenter till verbet 'klaga' kan vara många andra verb som bara betyder att uttrycka missnöje eller har ett element av ljudutsläpp på grund av smärta eller sorg. ('gunđati', 'zavapiti', 'kukati', 'prostenjati', 'jadikovati', 'buniti se', 'uzdahnuti' i 'uzdisati').

6. Slutsats

I det här arbetet har jag fastställt skillnader och likheter i konstruktionerna hos svenska och kroatiska performativa verb och deras semantiska roller. Resultaterna visade att den svenska utfyllnaden som uttrycks som infinitivfras motsvarar bisatserna hos alla verb i kroatiskan. Hos verbet 'påstå' motsvaras bisatsen av utfyllnaden i form av bisatsen i kroatiskan. Verbet 'påstå' kan förekomma i sin reflexiva form och det motsvaras då av aktiv form av verbet 'tvrditi'. Verbet 'påstå' kan kräva utfyllnaden i form av pronomen, medan 'tvrditi' kräver det inte och i detta fall kan förekomma i particip. Verbet inledd av preposition kan motsvaras av particip i kroatiskan. När 'påstå' förekommer i perfekt particip, passiv eller reflexiv form, kan det motsvaras av adjektiv- eller adverbfras. När 'påstå' har talverb 'govoriti' och 'reći' som ekvivalenter och när de förekommer i sina reflexiva former, är subjektet outtryckt i kroatiskan, medan det motsvaras av pronomen 'det' som subjekt. Verbet 'lova' kan förekomma i particip med hjälpverb, vilket motsvaras av verbet 'obećati' i aktiv form. Hela konstruktionen av verbet 'lova' med pronomen 'vad' på objektsplats kan motsvaras av verbalsubstantiv i kroatiskan. Den verbala konstruktionen kan motsvaras av adverbfras i kroatiskan, som visas av några få exempel där dessa adverbfraser betyder övertygandet. Verbet 'be' motsvaras av verbet 'zamoliti' i de flesta konstruktionerna med NP utfyllnader och infinitivfras, respektive NP utfyllnader och 'da'-sats i kroatiskan eller när båda verben kräver utfyllnader i form av

prepositionsfras. Det finns däremot få fall där istället för prepositionsfras ‘da’-sats kan förekomma i kroatiskan. När verbet ‘be’ har verbet ‘moliti’ som ekvivalent, motsvaras infinitivfras i svenskan i de flesta fall av imperativsats i kroatiskan, beroende av verbets betydelse eftersom Talare önskar att Adressat utför något. Prepositionsfrasen med preposition ‘om’ i svenskan kan, förutom av prepositionsfrasen motsvaras av substantiv i ackusativ eller imperativsats i kroatiskan. Verbet ‘be’ i particip kan motsvaras av adverbiell sats i kroatiskan. Verbet ‘be’ kan ofta förekomma i konstruktionen där satsen med rollen Meddelande är inledd av preposition. Denna typ av konstruktion finns inte i kroatiskan. Verbet ‘be’ kan också motsvaras av modala hjälpverb som ‘htjeti’ och ‘željeti’, medan det i uttryck som ‘be om hjälp’, ‘be om ursäkt’ och ‘be om förlåtelse’, fungerar verbet ‘be’ som någon slags hjälpverb. När dess ekvivalent är verbet ‘osuditi’ har verbet ‘döma’ som utfyllnader en rad prepositionsfraser med olika semantiska roller (Brott, Dom, Domstol, Grunder). Prepositionsfrasen i svenskan kan motsvaras av NP substantiv i kroatiskan. När ‘suditi’ är ekvivalent till ‘döma’, är det karakteristiskt att ‘döma’ föregås av prepositionsfras, vilket motsvaras av verbet ‘suditi’ i particip med prepositionsfras. Prepositionsfras med ‘över’ hos verbet ‘döma’ motsvaras av substantiv i ackusativ hos verbet ‘suditi’. När verbet förekommer i perfekt particip eller passiv som följs av prepositionsfras, motsvaras det av en hel prepositionsfras med substantivet ‘osuda’. För verbet ‘klaga’ är det karakteristiskt att bisatsen är inledd av preposition, vilket motsvaras av satsen med kroatiska verb ‘žaliti se’ och ‘tužiti se’ genom vilken missnöje eller obehag uttrycks. Participform av verbet ‘klaga’ motsvaras av många adjektiver som betecknar missnöjet, medan infinitiv av verbet ‘klaga’ kan motsvaras av olika substantiv som betecknar missnöje. I det föregående beskrivs karakteristiska särdrag hos performativa verb som man kan iaktta i det här arbetet. Dess resultat och material kan bl.a. visas viktiga i framställning av framtida språkresurser för kroatiska eftersom jag har fastställt några semantiska roller hos kroatiska konstruktioner som inte finns i nuvarande resurser för kroatiska. Målet med det här arbetet har varit att visa hur lika eller olika de grundläggande performativa verben i kroatiska och svenska är. Jag hoppas att mitt arbete ska tjäna som material för framtida forskningar om performativa verb, deras användning och betydelse.

Litteraturförteckning:

Austin, John (1962). *How to do things with words*. Oxford: Oxford University Press.

Aijmer, Karin och Bengt Altenberg och Mats Johansson (red.) (1996*). Languages in contrast: papers from a symposium on text-based cross-linguistic studies, Lund 4-5 March 1994*. Lund: Lund University Press.

Borin, Lars (2002). *Parallel corpora, parallel worlds. Selected papers from a symposium on parallel an comparable corpora at Uppsala university, Sweden 22-24 April 1999.* Amsterdam: Rodopi.

Borin Lars och al. (2008). *SALDO 1.0 (Svenskt associationlexikon version 2).* Göteborg: Språkbanken, Göteborgs universitet.

Borin, Lars och al. (2010). *The Past Meets the Present in Swedish FrameNet ++*. Göteborg: Språkbanken, Göteborgs universitet.

Brown, Penelope och Stephen C. Levinson (1987). *Politeness: Some Universals in Language Usage.* Cambridge: Cambridge University Press.

Dahllöf, Mats (2009). *Talhandlingar*. UU Studentportalen, Uppsala: Uppsala universitet.

Dahllöf, Mats (1999). *Språklig betydelse: En introduktion till semantik och pragmatik.* Lund: Studentlitteratur.

Fillmore J., Charles (1968). *The Case For Case*. Ohio: The Ohio State University.

Fillmore J., Charles (1982). *Frame Semantics.* I: Linguistics in the morning calm. Seoul. Hanshin 121-137.

Fillmore J. Charles och Christofer Johnson och Miriam R.L. Petruck (2003). *Background To FrameNet* I: International Journal of Lexicography 16. 3. 235-250.

Fisiak, Jacek (red.) (1981). *Contrastive linguistics and the language teacher*. Oxford: Pergamon.
Goldberg, Adele (1995). *Constructions. A Construction Grammar approach to argument structure.* Chicago: University of Chicago Press.

Granger Sylviane, Bengt Altenberg (red.) (2002). *Lexis in contrast: Corpus-based approaches.* Amsterdam: John Benjamins.

Granger, Sylviane och al. (2003). *Corpus-based approaches to contrastive linguistics and translation studies.* Amsterdam: Rodopi

Halonen, Katja och Satu Helenius (2001). *Direktiva och kommissiva talhandlingar i serietidningen Kalle Anka.* Jyväskylä. Jyväskylä universitet.

Helbig, Gerhard och Wolfgang Schenkel (1991). *Wörterbuch zur Valeny und Distribution deutscher Verben.* VEB Bibliographisches Institut: Leipzig (8. uppl.).

James, Carl (1980). *Contrastive analysis.* Harlow: Longman.

Johansson, Stig (2007). *Seeing through multilingual corpora: on the use of corpora in contrastive studies.* Amsterdam. Philadelphia: John Benjamins.

Leech, Geoffrey (1983). *The Principles of Pragmatics.* New York: Longman Group.

Martola, Nina (2007). *Konstruktioner och valens. Verbfraser med åt i ett jämförande perspektiv.* Nordica – Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur. Helsingfors: Helsingfors universitet.

McEnery, Tony och Richad Xiao och Yukio Tono (2006). *Corpus-based language studies: an advanced resource book.* London: Routledge.

Mikelić-Preradović Nives och Damir Boras och Sanja Kišiček (2009). *Crovallex: Croatian Verb Valence Lexicon.* Proceedings of the ITI 2008 31st Int. Conf. On Information Technology Interfaces, June 22-25, 2009, Cavtat, Croatia.

Mikhailov, Mikhail och Robert Cooper (2016). Corpus Linguistics for Translation and Contrastive Studies: A guide for research. London: Routledge.

Pupovac, Milorad (1990). *Jezik i djelovanje.* Radna zajednica Republičke konferencije SSOH.

Puurunen, Satu (2012). *Den tyska verbkonstruktionen bleiben zu + infinitiv och dess svenska motsvarigheter: En Euro-Parl korpus-baserad kontrastiv undersökning*. Institutionen för språk, Jyväskylä, Jyväskylä universitet.

Saeed John I. (1997) *Semantics.* Oxford, Blackwell Publishers Ltd.

Scherer, Carmen (2006). *Korpuslingvistik*. Heidelberg. Winter.

Šojat, Krešimir (2009). *Morfosintaktički razredi dopuna u Hrvatskom WordNetu*, Zagreb: Filozofski fakultet.

Teubert, Wolfgang och Anna Cermakova (2007). *Corpus linguistics: A short introduction.* London: Continuum

Trosborg, Anna (1991). *An analysis of Legal Speech Acts in English Contract Law*. 6. s 65-90. Hermes

Tuđman-Vuković, Nina (2010). *Glagoli govorenja: kognitivni modeli i jezična uporaba. Sintaktičko-semantička studija.* Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.

Varga, Anita (2013). *Talaktsteoretiska perspektiv på skolans litteratur samtal: En studie i lärarens lingvistiska strategier.* Acta Didactica Norge Vol 7. Nr.1. Art. 14.

Vanderveken, Daniel (1990). *Meaning And Speech Acts; Volume 1, Principles of language use.* Cambridge: Cambridge University Press

Van Valin Jr., Robert (2001). *An introduction to syntax.* Cambridge: Cambridge University Press.

Öhman, Jenny (2003). Anklaga, Avslöja, Ljuga: En jämförelse mellan Miller och Johnson-Lairds lexikala komponentanalys och den ramsemantiska analysmodellen. Uppsala: Uppsala universitet.

Ordböcker:

Anić, Vladimir (1991). Rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb: Novi Liber

Allén, Sture och al. (2004). Norstedts svenska ordbok. Göteborg: Norstedts Akademiska Förlag

Jojić, Ljiljana och al. (2015). VRH (Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika). Zagreb: Školska knjiga

Romanerna vars satserna finns i korpusen:

Carrol Lewis (2001). *Alice i Underlandet*. Stockholm: Rabén & Sjögren , översättning av Harry Lundin.

Carol Lewis (1952). *Alisa u zemlji čudesa*, Zagreb: Mladost, prijevod Mira Jurkić-Šunjić.

Frank, Anne (2013). *Anne Franks Dagbok*. Stockholm: Nordstedts förlag, översättning från nederländska av Per Holmer.

Frank, Anne (2014). *Dnevnik Anne Frank.* Split: Marjan tisak, prijevod s njemačkog Ana Šegvić.

Fredriksson, Marianne (1997). *Enligt Maria Magdalena.* Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Fredriksson, Marianne (1999). *Prema Mariji Magdaleni.* Zagreb: VBZ, prijevod Sanja Žuljević.

Gardell, Jonas (1992). *En komikers uppväxt.* Pan. Stockholm: Nordstedts förlag.

Gardell, Jonas (2004.) *Odrastanje komičara.* Zagreb: AGM, prijevod Željka Černok.

Larsson, Stieg (2005). *Män som hatar kvinnor*. Stockholm: Norstedts förlag..

Larsson, Stieg (2008). *Muškarci koji mrze žene.* Zagreb: Fraktura, prijevod Željka Černok.

Larsson, Stieg (2006). *Flickan som lekte med elden.* Stockholm: Norstedts förlag.

Larsson, Stieg (2009). *Djevojka koja se igrala vatrom.* Zagreb: Fraktura, prijevod Željka Černok.

Larsson, Stieg (2007). *Luftslottet som sprängdes.* Stockholm: Norstedts förlag.

Larsson, Stieg (2010). *Kule u zraku.* Zagreb: Fraktura, prijevod Željka Černok.

Lindgren, Astrid (1945). *Pippi Långstrump.* Stockholm: Rabén & Sjögren.

Lindgren, Astrid (2010). *Pipi Duga Čarapa.* Zagreb: Znanje, prijevod Mirko Rumac.

Martinson, Harry (1994). *Nässlorna blomma.* Alla Tiders Klassiker. Stockholm: Rabén & Sjögren.

Martinson, Harry (1997). *Kad su cvjetale koprive,* Zagreb: Liber, prijevod Mirko Rumac.

Milne, A.A. (1930). *Nalle Puh.* Stockholm: Bonnier, översättning av Brita af Geijerstam.

Milne, A.A. (1998). Medo Winnie zvani Pooh. Varaždin: Katarina Zrinska, prijevod Marina Leustek.

Niemi, Mikael (2000). *Populärmusik från Vittula*. Pan. Stockholm: Norstedts förlag.

Niemi, Mikael (2005). *Pop glazba iz Vittule.* Zagreb: AGM, prijevod Doroteja Maček.

de Saint-Exupéry, Antoine (1952). *Lille prinsen.* Stockholm: Rabén & Sjögren, översättning av Gunvor Bang.

de Saint-Exupéry, Antoine (2000). *Mali princ.* Split: Knjigotisak, s francuskog preveo Goran Rukavina.

Tolkien, J.R.R. (1962). *Bilbo – en hobbits äventyr.* Stockholm: Rabén & Sjögren, översättning av Britt G. Hallqvist.

Tolkien, J.R.R. (2002). *Hobit*. Zagreb: Algoritam, preveo Zlatko Crnković

Bilaga (satser med verben)

SATSER MED VERBEN FRÅN KORPUSEN

PÅSTÅ OCH EKVIVALENTER

TVRDITI
1. Kakorna var rätt konstiga i fasonen , men Pippi påstod att de hade såna kakor i Kina .
Kolači su bili čudnih oblika , no Pipi je tvrdila kako u Kini prave upravo takve kolače.

2. Blommorna , som hon hade broderat , såg visserligen rätt märkvärdiga ut , men Pippi påstod, att det växte sådana blommor i Bortre Indien , och då var ju allt som det skulle.

Izvezeni cvjetići bili su doista čudnovati , ali je Pipi tvrdila kako baš takvo cvijeće raste u Indokini i da je upravo ovo onakvo kakvo raste tamo.

3. Något annat folk fanns inte på långt håll , och en del av de yngre stadsborna betvivlade öppet att det fanns någon drake i berget , och de skrattade åt de gråskägg och gummor som påstod sig ha sett honom flyga i luften när de var unga .
Ostali je svijet bio daleko , a neki od mlađih ljudi u gradu otvoreno su sumnjali da uopće postoji zmaj na Pustogori , i podsmjehivali se sijedim bradama i babama koje su tvrdile da su ga vidjele u svojim mlađim danima kako leti nebom.

4. Jag vill inte påstå att jag begrep vad ni pratade om , eller det där ni sa om tjuvar, men jag tror jag har rätt i min förmodan detta var vad han kallade att hålla på sin värdighetatt ni inte tycker jag duger nånting till .
- Neću tvrditi da razumijem o čemu to razgovarate, niti što mislite kad govorite o obijačima, ali vjerojatno se ne varam kad kažem - (ovo je smatrao obranom svoga dostojanstva) - da vi mislite da ja nisam ni za šta .

5. Det hedrar väl er farfar mycket , men ni kan inte påstå att ni nånsin har förklarat för mig hur stor hans förmögenhet är.
To blago svakako pridonosi velikoj slavi vašega djeda , ali ne možete tvrditi da ste mi ikad jasno i glasno rekli koliko je zapravo bilo to njegovo bogatstvo .

6. Han påstår att van Daan har rutit åt honom, men i så fall är det hans eget fel .
On tvrdi da ga van Daan napada , no zaista je za to sam kriv.

7. Den som har minsta hjärna blir förstås en smula fundersam när Miep säger att hon ska till laboratoriet , Bep till arkivet , Kleiman till Opekta-förrådet och när Kugler påstår att Gårdshuset inte hör till fastigheten, men väl till grannbyggnaden.
Jednom je moralo nekome postati sumnjivo kad Miep kaže da ide u laboratorij , Bep u arhiv , Kleiman u ured Opekte , a Kugler tvrdi (da sklonište pripada susjednoj zgradi.

8. Frun påstår sig vara fatalist.
Gospođa van Daan tvrdida je fatalist.

9. Om fejken hade blivit känd skulle han ha kunnat påstå att det var någon av hans fiender som ville skandalisera honom.

Da se saznalo da je riječ o krivotvorinama , mogao bi tvrditi da je to napravio netko od njegovih neprijatelja koji žele da on završi u nekom skandalu.

10. "Pastor Falk påstod att den här personen svärmade för esoteriska källor , närmare bestämt för Apokryferna.
"Župnik Falk je tvrdio da se ta osoba zanosila ezoteričnim izvorima , točnije rečeno , apokrifima.

11. Just nu förnekar hon att det verkligen är Harriet och påstår att hon är en bedragare som du har plockat fram.
Sada tvrdi da to nije Harriet , nego neka prevarantica koju ste doveli.

12. Påstårdu att Skanska inte ägnar sig åt spekulationer?
Tvrdiš li da se Skanska ne bavi spekulacijama?

13. Hon tänkte inte bränna sina källor , påstod hon.
Ne namjerava razotkriti svoje izvore, tvrdila je.

14. Du kommer att få information i god tid innan texten går i tryck , men jag tror att jag vågar påstå att det sistlidna årets problem snart kommer att vara över.
Dobit ćeš informacije mnogo prije nego što tekst ode u tisak , ali usuđujem se tvrditi da će prošlogodišnjim problemima uskoro biti kraj.

15. Påstår du att MILLENNIUMS trovärdighet minskar därför att en känd resursstark finansiar har klivit in på scenen?
" Tvrdite li da vjerodostojnost MILLENNIUMA pada samo zato što je na scenu stupio poznati moćni financijer?

16. " Det kan du inte sitta däruppe i lapphelvetet och bara påstå .
" I tako ti sjediš negdje u Laponiji i tvrdiš mi tako nešto.

17. Hon påstår att hon aldrig har hittat någon.
" Tvrdi da nikada nije pronašla nekoga.

18. Pastor Falk påstod att han mycket väl kom ihåg Harriet Vanger.
Župnik Falk je tvrdio da se vrlo dobro sjeća Harriet Vanger.

19. Han påminde Lisbeth om att klockan var mitt i natten och påstod att han inte orkade tänka på saken.

Podsjetio je Lisbeth da je gluho doba noći i tvrdio da nema snage sada misliti o tome.
20. Hon förnekade det men påstod att det var hennes intryck att du var märkligt rådig , med ett innovativt tänkeri.

Rekla je da ne zna , ali je ona tvrdila (da je njezin dojam da si ti neobično snalažljiv i inovativan mislilac.

21. Hon påstod att hon möjligen hade sett Harriet Vanger tidigt på morgonen, men att hon inte hade pratat med henne .

Tvrdila je da je možda vidjela Harriet Vanger rano ujutro, ali da nije razgovarala s njom.

22. "Jag vill inte påstå att jag vet exakt vilka krav som ställs på en journalist, men efter den här smällen torde det dröja innan MÄSTERDETEKTIVEN BLOMKVIST får Stora Journalistpriset .
Neću tvrditi da znam točno kakvi se zahtjevi postavljaju novinaru, ali nakon ovakvog udarca mislim da će potrajati prije nego što Najbolji detektiv Blomkvist dobije Veliku novinarsku nagradu .

23. Jag tror att hon talade sanning när hon påstod att det inte var hon i fönstret.
Mislim da je govorila istinu kada je tvrdila da to nije ona na prozoru.

24. Martin Vanger påstod att han aldrig träffat Harriet den dagen.
Martin Vanger je tvrdio (da toga dana nije vidio Harriet.

25. Mikael fortsatte snabbt . Jag påstår inte att människor enbart präglas av uppfostran , men jag tror att uppfostran spelar stor roll.
Ne tvrdim (da ljude određuje samo njihov odgoj, ali mislim da odgoj igra veliku ulogu .

26. Du påstår att mitt grävande efter sanningen om Harriet Vanger är en fåfäng sysselsättningsterapi för Henrik .
Tvrdiš da je moje kopanje za istinom o Harriet Vanger samo hobi za uobraženog Henrika.

27. Han kommer att rycka på axlarna och blanda bort korten genom att skicka ut ett pressmeddelande om att Henrik Vanger är en gammal stöt som försöker ta över någon affär från honom och sedan kommer att påstå att han i själva verket handlade på order av Henrik.
Slegnut će ramenima i promiješati karte tako što će dati izjavu za javnost da je Henrik Vanger starac koji se gura i pokušava mu preoteti neki posao , a onda će tvrditi da je sve to učinio po Henrikovoj naredbi.

28. Några månader senare kliver Henrik Vanger, också han från Hedestad , in i MILLENNIUMS styrelse och påstår att det pågår en konspiration för att knäcka tidningen.
Nekoliko mjeseci kasnije Henrik Vanger, također iz Hedestada , ulazi u upravu MILLENNIUMA i tvrdi da postoji konspiracija da se novine unište.

29. Till sist ville Blom inte blåsa på kammen längre , för han påstod att det killade så obarmhärtigt på munnen.
Blum više nije mogao svirati na češalj tvrdeći da ga od toga strašno škaklja po usnama.

30. I rättvisans namn bör nämnas att dvärgarna påstod något helt annat - de sade att de bara hade tagit vad som tillkom dem , eftersom alvkungen hade gett dem i uppdrag att bearbeta hans guld- och silvermalm och sedan vägrat att betala dem för det .
Istini za volju , valja napomenuti da su patuljci imali svoju priču o tome tvrdeći da su samo uzeli ono što je bilo njihovo, jer se vilenjački kralj bio pogodio s njima da mu obrade zlato i srebro , a poslije je odbio da im plati za njihov trud .

31. Även om advokat Bjurman hade slingrat sig genom att påstå att HON VAR MED PÅ DET eller HON FÖRFÖRDE MIG eller DET VAR HON SOM VILLE SUGA AV MIG

och andra utsagor som våldtäktsmän rutinmässigt anför, så hade han ändå gjort sig skyldig till så många brott mot förvaltarskapslagen att han omedelbart skulle ha fråntagits sin kontroll över henne.
Čak i ako bi se odvjetnik Bjurman izvlačio tvrdeći, I ONA JE BILA ZA TO ili ONA ME ZAVELA ili ONA MI JE HTJELA POPUŠITI i druge izjave koje silovatelji rutinski daju, svejedno bi bio kriv za toliko slučajeva narušavanja skrbničkog odnosa da bi mu odmah bila oduzeta kontrola nad njom.

32. Den som påstår att det finns gastar, ska jag vrida om näsan på .
Svakome tko tvrdi da duhovi postoje, zavrnut ću nos.

33. Den som förorsakar någon annan, någon som han påstår sig älska, så mycket sorg och med avsikt dessutom , är en låg , väldigt låg person !
Svatko tko uzrokuje nekom drugom, nekome koga tvrdi da voli, toliko patnje i to namjerno, zaista je nizak , jako nizak !

REĆI

1. Det var läggdags för länge sen, påstod han .
Rekao je da je vrijeme spavanju odavno prošlo.

2. Jag föll nästan i gråt och var så upprörd att jag satte i gång att prata tyska , nu minns jag inte längre exakt vad jag sade , men Margot påstod att jag hasplade ur mig någonting i stil med " UNÜBERSEHBARE SCHADE , SCHRECKLICH , ENTSETZLICH , NIE ZU ERGÄNZEN " Oöverskådlig skadegörelse , fasansfullt , går aldrig att ersätta . " och mer därtill .
Gotovo sam zaplakala i bila toliko uzbuđena , da sam počela govoriti njemački . Ne mogu se sjetiti točno što sam rekla , no Margot je rekla da sam ispalila nešto poput " neprocjenjiv gubitak , strahovito , strašno , nikad se neće moći popraviti " i slično .

3. Det var inte länge sedan som Mans påstod att jag snart inte längre behöver gå på bio eftersom jag redan kan både innehållet , stjärnorna och kritiken så bra utantill .
Nedavno je mama rekla da kasnije više neću trebati ići u kino , kad u glavi već imam sadržaj , uloge i kritike .

4. ANNE , i går när jag påstod att jag inte var svartsjuk på dig var jag bara ärlig till 50 %.
" Ana , kad sam jučer rekla da nisam ljubomorna na tebe , bila sam pedeset posto iskrena .

5. Hon påstod att hon stod i tacksamhetsskuld till dig och väldigt gärna skulle vilja att hon och jag också kunde vara vänner.
Rekla je da ti je zahvalna i dužna i da bi jako voljela da i ona i ja budemo prijateljice .

6. Då kan du precis lika gärna påstå att " jag ser vad jag äter " är detsamma som " jag äter vad jag ser " .
Onda bismo slobodno mogli reći i to da je : Ja vidim šta jedem ! sasvim isto kao da rečete : Ja jedem šta vidim !

7. Jo , det skulle man kunna påstå !
I jest , moglo bi se reći .

8. Kom inte och påstå att vättar inte kan räkna .
- Nemojte mi samo reći da goblini ne znaju brojiti.

9. Kom inte och påstå att jag skulle kunna äta en dvärgriden ponny utan att märka det !
Nećeš mi reći da mogu smazati ponija na komu je jahao patuljak a da to ne primijetim !

10. " Jo , det kan man nog påstå .
" Da , moglo bi se tako reći .

KAZATI

1. Nå , nu vet jag åtminstone vilka ni är , eller påstår er vara .
- E pa , sad znam tko ste , ili bar tko kažete da ste .

2. En del påstår att han är en björn och ättling till de stora urtidsbjörnarna som bodde i bergen innan jättarna kom dit .
Neki kažu da je on medvjed koji potječe od velikih i drevnih planinskih medvjeda koji su tu obitavali dok nisu došli zli divovi.

3. Jag berättade också om det förfärliga skvallret hemma hos oss och sa : " Nu har förstås Margot alldeles rätt när hon påstår att jag inte är ärlig , för trots att jag vill sluta upp att skvallra , så fortsätter jag mer än gärna om det gäller herr Dussel .
Pričala sam mu i o groznim tračevima kod nas i rekla : " Margot je u pravu kad kaže da nisam sasvim iskrena .

4. Far brukar alltid påstå att jag är pimpinett , men det stämmer inte , jag är bara fåfäng !
Tata uvijek kaže da sam ljepotica , no to nije točno .

5. Vem som helst hajar nog till om jag påstår att en bedjande Dussel är förfärlig att skåda .
Svatko će se začuditi kad kažem da je užasan prizor vidjeti Dussela kako moli .

6. Sedan påstår hon att han tittar så mycket på mig ; och det stämmer ju att vi titt som tätt brukar blinka mot varandra i rummet och att han brukar kika på mina skrattgropar , men det kan väl inte jag rå för ! Eller ?
Kaže da me često gleda , ali što mogu ako on ponekad pogleda moje jamice i ako namignemo jedno drugome , zar ne ?

7. Det är ingen överdrift att påstå att Dussel har en skruv lös .
Ne pretjerujem kad kažem da u Dusselovu mozgu nedostaje , neki kliker .

8. Något annat kunde han knappast påstå. .
Što drugo da kaže ?

GOVORITI

1. Det påstods alltid att en eller annan av släkten Took hade gift in sig i en alvfamilj (vättefamilj , sade de mindre välvilliga) .

Često se govorilo (u drugim obiteljima) da je negdje davno jedan od Tookovih predaka zacijelo uzeo vilu za ženu .

2. Då påstår de också att vi fyra minsann har det så trevligt ihop , och att vi hör samman så harmoniskt , men att jag inte tycker likadant tänker de inte på för ett ögonblick .
Stalno govore kako nam je ipak ugodno i kako se dobro slažemo . Ne pomišljaju ni na trenutak da se ja drugačije osjećam

3. Mor tycker inte om att jag går upp . Hon påstår jämt att jag stör Peter och bör lämna honom i fred .
Mami nije drago da sam stalno gore , govori mi da dosađujem Peteru , da ga moram pustiti na miru .

PRIPOVIJEDATI
1. Antagligen kommer du härnäst att påstå att du aldrig har ätit ägg !
Možda ćete mi poslije ovog još pripovijedati da niste nikad okusili jaja .

NAZIVATI
1. Förlåt mig , det är inte för inte som folk påstår att jag är ett enda stort knippe motsägelser !
Oprosti , nisu me uzalud nazivali " paketić proturječnosti " !

NAVODNO
1. Sedan ringde fru Dreher upp tre gånger , men Miep som påstods vara borta hela eftermiddagen blev i stället tvungen att härma Beps röst i telefon .
Gospoda Dreher je zatim tri puta nazvala . Kako Miep navodno nije bilo cijelo poslije podne morala je glumiti Bepin glas .

2. Den egentliga lönen , hoppades han , var den information om Hans-Erik Wennerström som Henrik Vanger påstod sig besitta .
Ali prava je plaća , nadao se , bila informacija o Hans-Eriku Wennerströmu koju je navodno posjedovao Henrik Vanger.

3. Storyn kom på tredje plats , efter en självmordsbombare i Jerusalem Och nyheten att regeringen tillsatt en kommission för att utreda en ny påstådd kartellbildning inom byggindustrin .
Prilog o njemu bio je treći po redu , nakon bombaša samoubojice u Jeruzalemu i vijesti da je vlada osnovala komisiju koja će istražiti navodno stvaranje kartela u građevinskoj industriji.

4. Om kvällarna, när jag ligger där i sängen och begrundar mina många försyndelser och påstådda brister, brukar jag bli så vimmelkantig av den mängd som de utgör att jag antingen börjar skratta eller brister i gråt, beroende på hur jag mår inombords.
Navečer kada ležeći u krevetu razmišljam o svojim grijesima i navodnim nedostacima, zaprepašćuje me veliki broj stvari koje mi pripisuju, da ili da plačem ili da se smijem, ovisno o unutarnjem raspoloženju.

PRETVARATI SE
1. Han påstod sig ha glömt nyckeln till mellan-dörren hemma .
Pretvarao se da je zaboravio ključ od tih vrata .

PISATI
1. En av de texter jag läste var en manual från FBI i USA , som påstod att slående många av de seriemördare som gripits kommer från dysfunktionella hem och ägnade sig åt att tortera djur i barndomen .
Jedan od tekstova koji sam pročitala bile su upute FBI-a iz SAD-a u kojem je pisalo da zapanjujuće veliki broj serijskih ubojica koje su uhvatili potječe iz disfunkcionalnih obitelji i da su u djetinjstvu mučili životinje .

LOVA OCH EKVIVALENTER

OBEĆATI
1. Du lovadeju att berätta din historia, sade Alice , och tala om varför du avskyr ... K och H , tillade hon viskande , rädd att råttan skulle bli sårad igen .
Obećali ste da ćete mi ispričati svoju priču - reče Alica - i zašto mrzite ... m. i p . - doda šaptom , napola prestrašena da ga nije opet uvrijedila , i zamoli iznova : - Kazujte nam je !

2. Men jag lovar, att jag ska lägga manken till ordentligt i dag , så ni inte ska behöva skämmas för mej. "
Ali obećajem ti da ću se potruditi što najbolje mogu pa se nećete morati stidjeti zbog mene.

3. " Jaså " , sa Pippi , " men då får du lova att du går på lina också.
A tako? - rekne Pipi, moraš obećati da ćeš također hodati po užetu.

4. Men du kunde inte gissa min sista gåta , och du lovade, sade Bilbo .
Ali niste mi odgovorili na zadnje pitanje , a obećali ste da ćete mi pomoći - reče mu Bilbo .
5. Och jag har dessutom lovat att väcka gamle Bombur vid midnatt!
Osim toga , obećao sam starom Bomburu da ću ga probuditi u ponoć.

6. Detta var vad han lovade göra för dem.
Evo što je on obećao da će učiniti za njih.

7. Dvärgarna höll på att ta farväl , och delovade att belöna örnfursten om de någonsin fick tillfälle till det , då femton stora fåglar lyfte från bergväggen.
Patuljci su se pozdravljali s orlovima i obećavali , dok je petnaest ptičurina polijetalo s klisure , da će se odužiti Gospodaru Orlova ako ikako budu mogli.

8. Är det så du och din släkt tjänar mig som du hade lovat, Torin ?
Je li to sve , Thorine , od onoga što ste mi obećali vi i vaš rod) ?

9. Och jag vann tävlingen, och du lovade.
Pobijedio sam u našoj igri, i obećali ste da ćete mi pomoći.

10. Miep kom sedan , tog med sig en del skor , klänningar , jackor , underkläder och strumpor i en väska och lovade att komma tillbaka under kvällen.
Došla je i u torbi odnijela nešto cipela , odjeće , kaputa , donjeg rublja i čarapa , obećala je da će navečer opet doći.

11. I morse var jag däruppe , jag hade lovat frun att läsa upp några berättelser.
Jutros sam se opet popela gore. Obećala sam gospodi van Daan da ću joj pročitati nekoliko pripovijetki.

12. " O nej , Peter " , sa jag , " så elak skulle jag aldrig vara , jag har lovat att hålla mun och det tänker jag göra också . Att bara låtsas och handskas så tarvligt med allvar , nej Peter , då vore det inte roligt längre , det är ojuste .
" Oh , ne Peter " , rekla sam , " nisam tako pokvarena , obećala sam da ću šutjeti i toga se držim.

13. Jag har ett tydligt minne av en högt uppsatt officer som kom till kontoret för cirka ett halvår sedan , det visade sig vara en ungdomsvän till herr Frank som lovade att i nödfall hjälpa honom, och mannen var faktiskt förlagd till Maastricht .
Sjećam se da je pred nepunu godinu u uredu bio neki viši časnik, koji se predstavio kao Frankov prijatelj iz mladosti , te mu je obećao pomoći ako bude potrebno, on je bio stacioniran u Maastrichtu .

14. Men dagen är inne och den må vi lova.
No dan je svanuo i moramo to obećati.

15. Det här skvallrade mor vidare till mig och i hemlighet blev jag alldeles paff över att Peter , som var så arg på Dussel , trots vad han lovat hade förnedrat sig så .
Mama mi je ispričala cijelu priču . Bila sam zapanjena da se Peter unatoč svojoj nesigurnosti tome što je obećao, toliko ponizio .

16. Jag tänker lova henne att trots allt härda ut , bana mig min egen väg och svälja tårarna.
Obećavam joj da ću , unatoč svemu , ustrajati , naći vlastiti put u svemu tomu i progutati suze.

17. Det lovade jag att inte göra, fastän jag redan hunnit berätta för Margot.
Obećala sam mu, iako sam već ispričala Margot .

18. Dussel lovade henne himmel och jord, något som hittills alltid har förblivit tomma ord
Dussel je na početku obećavao zvijezde s neba, no od toga se ništa nije ostvarilo .

19. Jag har lovat mig själv att se upp, han skulle aldrig vilja förorsaka mig sorg eller smärta , varför skulle jag i så fall då inte följa mitt hjärta och göra oss bägge två lyckliga ?
Obećala sam samoj sebi da ću biti pozitivna. On mi nikada ne bi poželio prouzročiti tugu ili bol . Zašto ne bih išla putem kojim me vodi srce ako smo oboje tako sretni ?

20. Far var hemskt arg , han tyckte inte det passade sig att jag kom hem för sent , jag måste lova att hädanefter vara hemma redan tio minuter i åtta.

Otac je bio jako ljut , nije mu se sviđalo što dolazim tako kasno . Morala sam mu obećati da ću ubuduće biti kod kuće već u deset do osam.

21. Det första numret till " Magda " tycktes lovande. .
Prvi broj , " Magde " , obećavao je.

22. Jag lovar att avsluta jobbet .
" Obećavam da ću završiti posao.

23. "Jag lovar att inte skratta.
" Obećavam da se neću smijati.

24. Jag lovar att berätta för dig, men jag har ägnat flera månader åt att trycka ned känslorna medan Wennerström absorberat mitt intresse ... jag är inte riktigt beredd än .
Obećajem da ću ti sve ispričati, ali nekoliko sam mjeseci potiskivao te osjećaje dok mi je Wennerström zaokupljao pozornost ... još uvijek nisam u potpunosti spreman .

25. Mikael lovade att göra det.
Mikael je obećao da će to učiniti.

26. Halvvägs till motorcykeln kom hon ihåg att hon hade lovat att meddela vakten då hon gick.
Kad je već bila na pola puta do motora , sjetila se da je obećala da će se javiti čuvaru kad ode.

27. Palmgren hade vädjat till Armanskij om att han skulle ge henne en chans, vilket Armanskij motvilligt hade lovat.
Palmgren je molio Armanskija da joj pruži priliku, što je Armanskij preko volje obećao .

28. Sedan lovade hon att berätta historien vid tillfälle, om du inte klarade av att göra det .
A onda mi je ona obećala da će mi jednom ispričati cijelu priču , ako ti to ne možeš učiniti.

29. Och du kan tillägga att om DN lovar att fokusera lite extra på Vangerföretagen så ska vi fokusera lite mer på Bonniers.
A možete i dodati da ako DN obećava da će se fokusirati malo više na Koncern Vanger , onda ćemo se mi fokusirati malo više na Bonniers.

30. Lisbeth lovade att snart besöka henne igen , men modern tittade oroligt och olyckligt efter henne.
Lisbeth je obećala da će je uskoro ponovno posjetiti, ali majka je zabrinuto i nesretno gledala za njom.

31. Jag önskar att du kunde gå in som redaktör , men Christer har lovat att ta det.
Voljela bih kada bi ti mogao preuzeti uredništvo , ali Christer je obećao da će to učiniti.

32. Jag lovar att inte göra det.
Obećavam da to neću učiniti.

33. Henrik Vanger lovade att ställa upp på en intervju och berätta vad han vet.
Henrik Vanger je obećao da će pristati na intervju i ispričati sve što zna.

34. Mikael lovade att göra det.
Mikael je obećao da hoće.

35. Men jag lovar att om hon uppför sig bra så ska jag ge henne första tjing på storyn.
Ali obećavam da ću joj dati prvu verziju priče ako bude dobra .

36. VAD LOVADE DU HENNE?
ŠTO SI JOJ OBEĆAO ?

37. Men hon verkade så angelägen att jag lovade att jag strax skulle komma till hennes rum.
Ali rekla je da je važno , pa sam joj obećao da ću uskoro doći do njezine sobe.

38. . Henrik kommer att uppfylla allt han lovade, sa Dirch Frode .
Henrik će ispuniti sve što je obećao, rekao je Dirch Frode .
39. Den gamle hade dock ännu inte kommit till slutet och Mikael hade till sist lovat att lyssna på hela historien.
No starac još nije ispričao priču do kraja , a Mikael je obećao da će poslušati cijelu priču.

40. Säljaren försäkrade att han åtminstone skulle få in SVT ute i Hedeby och Mikael lovade att kräva pengarna tillbaka om det inte stämde.
Prodavač ga je uvjeravao da bi u Hedebyju trebao hvatati barem državnu televiziju SVT , a Mikael je obećao da će tražiti novac natrag ako to ne bude moguće.

41. . " betyder : " Vi ska tala om för dig , var Baby Ru finns , om du lovar att ge dig i väg från skogen och aldrig komma tillbaka mer .
" će značiti : " Mi ćemo ti reći gdje je mali Kan ako obećaš da ćeš napustiti našu šumu i da se više nikad nećeš vratiti .

OSOKOLITI
1. Detta var ju inte någon lovande början till ett samtal .
Nije to bio pozdrav koji bi ikoga osokolio da zametne razgovor.

OPISATI
1. Jag kan lova dig att jag var inte så lite lättad.
Teško ti mogu opisati koliko je za mene to bilo olakšanje.

UVJERAVATI
1. Det kan jag lova dig, att när jag sedan vid niotiden gick och lade mig kunde jag inte längre stå på benen.
Uvjeravam te, kad sam pošla spavati nisam više mogla pomaknuti noge od straha.

POTVRDITI
1. Jo jo, det vill jag lova , som man flabbar på vår firma gör man inte någon annanstans i världen, direktörerna skojar glatt med kontorsflickorna !

Tako lude tvrtke to ti mogu potvrditi nigdje nema ! Direktori se šale skupa sa službenicama !

OBJASNITI
1. " Din far trodde att vänskapen en vacker dag kunde leda till en förälskelse " , sa han . " Men jag lovade att vi skulle lägga band på oss.
" Tvoj tata misli da iz prijateljstva odmah nastaje ljubav , no objasnio sam mu da ćemo se znati svladati.

ZAISTA
1. Jag berättade ingenting, jag lovar, tror du på mig ?
Ništa nisam spominjala, zaista, vjeruješ li mi ?

REĆI
1. Jag kan lova er att det aldrig någonsin tidigare har varit mig ett lika stort nöje att kasta min text i papperskorgen som idag
Mogu vam reći da nikada nisam s toliko radosti bacao svoje bilješke u koš!

STVARNO
1.. Hon var en hästtjej - hon tävlade och var en rätt lovande talang .
Bavila se konjima - natjecala se i bila je stvarno talentirana .
PONUDITI
1. Mikael lovade att betala dubbelt om han kom omgående.
Mikael mu je ponudio dvostruko više novca ako dođe odmah.

OBEĆAVAJUĆE
1. Detta lät ju lovande .
Ovaj je poziv zvučao obećavajuće.

2. WENNERSTRÖMAFFÄREN HADE BÖRJAT så lovande i sittbrunnen på en gul Mälar-30 på midsommarafton ett och ett halvt år tidigare . Alltsammans hade varit en slump som hade sitt upphov i att en före detta journalistkollega , numera informationsnisse på landstinget , velat imponera på sin nya flickvän och obetänksamt hyrt en Scampi för några dagars oplanerad men romantisk skärgårdssegling .
Afera Wennerström počela je tako obećavajuće na sjedalu žute jahte Malar 30 ivanjskog poslijepodneva prije godinu i pol. Sve je bila slučajnost kojoj je povod bio jedan bivši kolega novinar , sada glasnogovornik županijske uprave , koji je htio impresionirati svoju novu curu i ne razmišljajući unajmio jahtu Scampi na nekoliko dana za neplanirano , ali romantično jedrenje po stockholmskom arhipelagu .

OBEĆANJE
1. Jag har inte glömt bort vad han lovade, men ... han är kille !
Nisam zaboravila njegovo obećanje , jer ... on je ipak samo mladić !
2. Den enda orsaken till att du har tagit det här jobbet är att jag lovat att avslöja Wennerström.
Jedini razlog zašto si prihvatio ovaj posao moje je obećanje da ću razotkriti Wennerströma .

BE OCH EKVIVALENTER
ZAMOLITI

1. Allt blev emellertid till slut lugnt igen , och nu slog sällskapet sig ned i ring och bad råttan berätta lite mer .
Kad su napokon svi bili namireni , sjedoše uokrug i zamoliše Miša da im štogod pripovijeda .

2.Och ända sedan dess vill han aldrig göra vad jag ber honom om , sade hattmakaren .
Vidite , ona je tako protiv mene pobunila Vrijeme - nastavi Klobučar neveselo . - Od onoga dana neće on da učini ni jednu jedinu stvar za koju ga ja zamolim.

3. Pippi slängde sig ned på en ledig bänk utan att någon bad henne om det .
Pipi se svali u prvu slobodnu klupu premda je za to nitko nije zamolio.

4. HERR Nilsson , om jag får be, hördes Pippis lugna röst under täcket .
GOSPODIN Nilson , ako bih smjela zamoliti - začuje se Pipin mirni glas ispod pokrivača .

5. De såg att det lyste i fönsterna på Villa Villekulla , och de bestämde sig för att gå in och be om en smörgås.
Primijetili su svjetlo u Pipinovcu pa se odluče ući i zamoliti štogod za jelo.

6. Annika bad sin mamma , att hon skulle krusa henne i håret . Det gjorde hennes mamma , och så band hon ett stort skärt sidenband i Annikas hår .
Anika je zamolila mamu da joj nakovrča kosu , što je ona i učinila , a onda joj u kosu svezala i ružičastu svilenu vrpcu.

7. Innan ni går in i skogen måste jag be er skicka tillbaka min häst och mina ponnyer .
Moram vas zamoliti da pustite konja i ponije da se vrate natrag čim stignete do šume.

8. Om några av er ännu är unga och starka i vingarna skulle jag också vilja be dig att varsko vår släkt i bergen i norr , både åt väster och öster härifrån , och berätta för dem om vårt nödläge .
Isto bih vas tako zamolio , ako još ima među vama mladih i snažnih krila , da pošaljete glasnike našem rodu u sjevernom gorju , i na istok i na zapad odavde , i da im javite u kakvoj smo nevolji .

9. tiggde och bad han dem .
zamolio ih je .

10. Kan inte hjälpas , sade Gandalf , om du inte vill gå tillbaka och helt snällt be vättarna att få tillbaka din häst och packning .
Što vam ja tu mogu - odvrati Gandalf - osim ako se ne kanite vratiti i lijepo zamoliti gobline da vam vrate vašeg ponija i prtljagu .

11. I går kväll efter disken räknade jag absolut med att han skulle be mig stanna kvar däruppe .
Jučer navečer nakon pranja posuđa čekala sam da me zamoli da ostanem kod njega , no to se nije dogodilo .

12. Jag började : " Herr Dussel , jag antar att ni inte finner det mödan värt att dryfta ärendet mer ingående med mig , men nu ber jag er att göra det ändå .
" Gospodine Dussel " , počela sam , " čini mi se da ne nalazite smisla u daljnjem raspravljanju o toj temi , ali Vas moram zamoliti da to ipak učinite.

13. Han bad bonden om eld till cigaretten och berättade att planets besättning hade bestått av sex personer.
Zamolio je mljekara da mu zapali cigaretu i rekao da je u posadi bilo šestero ljudi.

14. Då sa jag att jag gärna tittade upp på lördag kväll och bad honom särskilt tala om för mig om månen syntes .
Onda sam mu rekla kako bih rado došla jedne subote navečer , posebno sam ga zamolila da me upozori kad bude mjesečina.

15. Dussel började beskäftigt packa ur sin låda , bad om eau de cologne som bedövningsmedel och vaselin för rengöring .
Dussel je značajno počeo vaditi svoje instrumente , zamolio za Eau de cologne umjesto dezinficirajućeg sredstva , i malo vazelina umjesto voska.

16. Dagarna i ända hör jag inte annat än att jag är en outhärdlig jäntunge , och även om jag skrattar åt alltihop och inte låtsas ta vid mig , så svider det likafullt , jag skulle gärna vilja be Gud att skänka mig en annorlunda natur , en som inte får alla människor att vända sig emot mig .
Iako se tome smijem , i pravim da me nije briga , jako mi je teško , najradije bih zamolila Boga da mi podari drugačiju narav , kako ne bih svakoga uzrujavala.

17. I kväll när jag hängde upp förklädet efter disken ropade han på mig och bad mig att inte berätta något därnere , om att de bråkade igen och inte pratade med varandra .
Večeras , kad sam nakon pranja posuđa skidala kecelju , prišao mi je i zamolio da dolje ništa ne spominjem .

18. Dirch Frode var kapabel att be en tjugofemårig piercad och tatuerad flicka om ursäkt för något han inte ens behövde ursäkta sig för .
Dirch Frode bio je sposoban zamoliti za oprost jednu ISPIRSANU i istetoviranu dvadesetpetogodišnjakinju za nešto za što se nije ni trebao ispričati.

19. För det andra ville han be mig göra något för honom .
Kao drugo, htio me zamoliti da nešto učinim za njega.

20. Martin Vanger bad honom vänta och kom strax tillbaka med nyckeln .
Martin Vanger ga je zamolio da malo pričeka i odmah se vratio s ključem.

21. Han bad mig försöka ta reda på vad som egentligen hände i rättegången .
Zamolio me da pokušam saznati što se stvarno dogodilo na suđenju.

22. " Fortsätt " , bad han .
" Nastavi " , zamolio ga je .

23. Mikael var tvungen att be honom upprepa vad han just sagt för att vara säker på att han hört rätt .
Mikael je bio prisiljen zamoliti ga da ponovi što je upravo rekao kako bi bio siguran da je dobro čuo .

24. Vid åttatiden gick han över och bad att få låna en termos av Anna .
Oko osam sati otišao je do velike kuće i zamolio Annu da mu posudi termosicu.

25. Hon bad att få en rundtur på redaktionen och ville veta hur jag upplevde situationen .
Zamolila me da joj pokažem redakciju i htjela znati što ja mislim o cijeloj situaciji

26. " Jag har bett dig komma hit därför att jag vill be dig om hjälp med det där bokslutet jag talade om.
" Zatražio sam da dođeš ovamo jer te želim zamoliti za pomoć s podvlačenjem te crte o kojoj sam govorio.

27. DRAGAN ARMANSKIJ UNDRADE vad som var på gång då Lisbeth Salander bad om ett enskilt samtal .
Dragan Armanskij se pitao što se to događa kada ga je Lisbeth Salander zamolila za razgovor u četiri oka .

28. Mikael bad privatsköterskan lämna dem ensamma några minuter .
Mikael je zamolio privatnu medicinsku sestru da ih ostavi nasamo nekoliko minuta .

29. Hon hade pratat med en sekreterare och bett henne framföra ett kryptiskt meddelande .
Razgovarala je s tajnicom i zamolila je da prenese tajanstvenu poruku.

30. Jag är här för att be dig om hjälp att göra research för mig .
Ovdje sam da te zamolim za pomoć da nešto istražiš za mene.

31. Mikael hade mot bättre vetande blivit fascinerad av den gamles berättelse , men när Henrik Vanger hade bett om en paus för toalettbesök hade Mikael återfått sin skepsis .
Mikael je protiv svoje volje bio fasciniran starčevom pričom , ali kada se Henrik Vanger ispričao i zamolio da naprave stanku kako bi otišao na zahod , Mikaelova se skepsa vratila.

32. Mikael hade en bestämd känsla av att om han ringde Dirch Frode och bad honom om skjuts till stationen så skulle bilen vägra starta i kylan .
Mikael je imao osjećaj da kada bi sad nazvao Dircha Frodea i zamolio ga da ga odveze do željezničke postaje , njegov automobil ne bi htio upaliti zbog hladnoće.

33. Vid några enstaka tillfällen sköt han in en fråga eller bad Mikael upprepa något.
Nekoliko je puta postavio pitanje ili zamolio Mikaela da nešto ponovi.

34. Mikael svarade leende att han hade svårt att ens lära sig namnen på alla släktingar , men bad att få återkomma och göra en intervju när det passade .

Mikael je odgovorio s osmijehom da mu je teško čak i naučiti imena svih članova obitelji , ali ga je zamolio da se vrati i intervjuira ga u neko vrijeme kada njemu to bude odgovaralo.

35. Margareta Strandh lyssnade , och bad sedan Mikael upprepa ord för ord vad Falk hade sagt .
Margareta Strandh je slušala , a zatim zamolila Mikaela da joj ponovi riječ po riječ što je Falk rekao.

36. Mikael bad om en översättning .
Mikael je zamolio da mu prevede .

37. Det var då jag bestämde mig och bad henne att hjälpa mig .
Tada sam odlučila i zamolila je da mi pomogne.

38. Jag tänker därför lägga några kort på bordet och be er om en sista insats.
Zato namjeravam staviti karte na stol i zamoliti vas za posljednji doprinos.

39. JUST det tänkte jag be dig göra , sa Puh .
Pa TO sam te upravo htio zamoliti - došao je Pooh na svoje .

40. Och hon kunde till och med se att en av dem inte visste hur man stavade till " dumheter " utan måste be sin granne tala om det för honom.
I mogla je vidjeti da jedan od njih nije znao kako se piše glupost, već je morao zamoliti susjeda da mu kaže.

41. Tyst , om jag får be!
Tišina, ako (ja)AGT mogu zamoliti.

42. "Snälla, goda fröken", bad Dunder-Karlsson.
”Draga, mila gospođice”, zamolio je Dunder-Karlsson.

43. Jag ringde upp honom i morse , någon sådan där liten assistent svarade, jag bad om ett recept mot influensa och fick till svar att jag kan hämta ut recepten mellan åtta och nio på morgonen .
Zvao sam ga jutros, neki asistent je odgovorio pa sam ga zamolio za lijek protiv gripe i odgovorio mi je da dođem po njega između osam i devet .

44. Inte ens två minuter hann gå innan fru van Daan kom upp från radion , hon berättade att Pim bett henne att vrida av apparaten och försiktigt tassa upp .
Nakon nekoliko trenutaka došla je gospođa van Daan s radija i rekla mi da ju je Pim zamolio da isključi uređaj i lagano na prstima otkorača prema gore.

MOLITI
1. Alla samlade sig omkring henne igen , medan dronten högtidligt räckte henne fingerborgen och sade : - Vi ber dig mottaga denna eleganta fingerborg .
Svi se opet skupe oko nje , a Dodo joj svečano uruči nagradu govoreći : - Molimo da primite na dar ovaj lijepi naprstak.

2. Och om du råkar komma vägen förbi , så ber jag dig : Ha inte för bråttom , stanna ett tag mitt under stjärnan !
A ako slučajno zaista prođete onuda , molim vas , nemojte žuriti , počekajte malo ispod zvijezde !

3. Jag ber dig om förlåtelse .
Molim te , oprosti mi.

4. Jag ber alla barn om förlåtelse för att jag tillägnat en vuxen den här boken .
Molim djecu da mi oproste zato što sam ovu knjigu posvetio odrasloj osobi .

5. Och det lönar sej inte att be dom flytta.
Ne isplati ih se moliti da se odsele.

6. Jag ber dig , sade Bilbo stammande och stående på ett ben , jag ber dig ta emot den här gåvan .
A ja vas molim da primite ovaj dar!

7. Fäder bad oss att ta deras söner som lärlingar och betalade oss rejält , särskilt med livsmedel , som vi aldrig brydde oss om att producera eller skaffa själva.
Očevi su nas molili da im uzmemo sinove u nauk i dobro nam za to plaćali , poglavito hranom jer mi nismo nikad ništa uzgajali ni sakupljali plodine.

8. De tiggde och bad honom att inte överge dem .
Molili su ga neka ih ne napušta.

9. "Nåväl då , härmed får jag be dig om ursäkt , annars blir det så sent ." No dobro , onda molim te oprosti , inače će biti kasno.

10. Vem som helst hajar nog till om jag påstår att en bedjande Dussel är förfärlig att skåda.
Svatko će se začuditi kad kažem da je užasan prizor vidjeti Dussela kako moli.

11. (*Jedan prijevod be kao izmoliti*) I går kväll när jag låg i sängen och väntade på att far skulle komma och be med mig innan han sa god natt , klev i stället mor in i rummet , satte sig på min säng och frågade ytterst försynt : " Anne , pappa kommer inte än , skulle inte vi två kunna be tillsammans ?
Ležala sam u krevetu čekajući da dođe tata , izmoliti sa mnom molitve i zaželjeti mi laku noć , kadli uđe mama , sjedne na moj krevet i zapita me vrlo nježno : " Anna , tate još nema . Hoćeš li sa mnom moliti ?

12. Till söndagsmorgonens prövningar hör att jag från sängen måste titta Dussel rakt i ryggen medan han ber.
Jedno od nedjeljnih iskušenja je , kad Dussel moli , moram mu biti okrenuta leđima.

13. Jag kan inte hyckla och be med henne mot min vilja.
No znala sam da joj ništa drugo nisam mogla reći . Naprosto nisam mogla s njom moliti.

14. Jag kan bara leva vidare och bedja till Gud att , när jag väl slipper härifrån , föra Peter i min väg och att han , medan han i mina ögon kan läsa vad jag känner , då ska säga : " O Anne , hade jag bara vetat om det , så skulle jag ha kommit till dig för länge sedan .
Naprosto moram dalje živjeti i moliti Boga neka ućini da Peter stupi na moj put kad izađem odavde , i kad pročita ljubav u mojim očima neka kaže : " O Anna , da sam barem znao , odavno bih došao k tebi.

15. I bara nattlinnet gled jag ned på golvet och bad ytterst sammanbitet min långa bön , sedan grät jag med huvudet på armarna , med uppdragna knän , på det nakna golvet , alldeles hopkrupen .
Kliznula sam u spavaćici na pod i dugo molila , a zatim sam plakala s glavom na rukama i koljenima u zraku , na golom podu , potpuno sklupčana.

16. Men jag ska aldrig glömma henne mer och ständigt bedja för henne ! Ali nikada je neću zaboraviti , uvijek ću se za nju moliti !

17.Men jag kan inte hjälpa henne , jag kan bara se på när andra människor lider och dör och därför måste jag sitta med händerna knäppta och kan bara be Gud om att föra henne tillbaka till oss
Aja joj nisam mogla pomoći . Mogu samo gledati kako drugi ljudi pate i umiru i moliti Boga da nam je vrati.

18. Man kan gråta när man tänker på sina närmaste , man kan i själva verket gråta hela dagen igenom . Man kan bara bedja om att Gud ska låta ett under ske och åtminstone skona några av dem .
Kad pomislim na svoje bližnje , mogla bih cijeli dan plakati , no samo mogu moliti Boga da se dogodi čudo i spasi neke od njih.

19./20. Sedan dök mormor upp som skyddsängel och så Hanneli , som för mig står som symbolen för alla mina vänners och alla judars elände ; så när jag ber för henne ber jag också för alla judar och arma människor sammantagna.
Zatim se bakica pojavila kao anđeo čuvar , zatim Hanneli koja je simbol patnje svih mojih prijatelja i svih Židova . Kad molim za nju , molim za sve Židove i sve koji su u nevolji.

21. Först vid hennes sida hade han insett hur mycket han hållit av den lilla Cady och nu bad han åter igen om hennes hand.
Tada je shvatio koliko je volio Cady , i sada opet moli njenu ruku.

22. Jag kan inte arbeta därinne på eftermiddagen och jag ber er vänligen att tänka över min fråga en gång till !
Poslijepodne nema nigdje mjesta za mene . Molim Vas , razmislite još malo o mojoj molbi .
23. Jag ber dig att inte skriva något som ytterligare kan skada Harriet . Molim te da ne napišeš ništa što bi moglo još više naškoditi Harriet.

24. Jag låg på golvet därnere och bad böner om att du skulle se bilden och lägga ihop två och två och ringa polisen .
Ležao sam na podu i molio se da si vidjela sliku i sve shvatila i pozvala policiju.

25.Kommer du att be Wennerström om ursäkt ?
Hoćete li moliti Wennerströma za oprost ?

26. Och jag ber dig att tänka igenom vad den här historien kan få för konsekvenser för tusentals anställda i koncernen.
I molim te da razmisliš koje bi posljedice ova priča imala za tisuće zaposlenih u Koncernu.

27. Jag ber dig , både som vän och som delägare i MILLENNIUM , att avhålla dig från att avslöja sanningen om Gottfried och Martin.
Molim te , kao prijatelj i kao suvlasnik MILLENNIUMA , da se suzdržiš od razotkrivanja istine o Gottfriedu i Martinu.

28. Men att be honom om hjälp bar henne emot.
Ali nije ga htjela moliti za pomoć.

29. Det du ber mig göra är slöseri med tid och pengar .
To što me molite da učinim gubljenje je vremena i novca.

30. Jag bad att Gud skulle förlåta mig.
Molila sam Boga da mi oprosti.

31. Jag ber dig att lyssna på vad jag har att säga och först därefter bestämma dig.
Molim te da poslušaš što imam reći , pa tek onda odlučiš.

32. Alice kände sig så olycklig att hon var färdig att be vem som helst om hjälp.
Alice se osjećala tako nesretno da je bila spremna moliti bilo koga za pomoć.

33. Gör oss inget illa , vi är ju bara [två stackars fattiga luffare som kom in för att be om lite mat.
Oprosti nam, pa mi smo se samo šalili. Nemoj nam učiniti ništa nažao. Mi smo samo dvojica jadnih siromašnih skitnica koji su došli moliti malo hrane.

ZATRAŽITI

1. Aldrig bet Tommy på naglarna , alltid gjorde han det hans mamma bad honom .
Tomi nije nikada grickao nokte i uvijek bi učinio ono što bi njegova majka od njega zatražila
2. Ni ska inte lämna det förrän ni ber om vapenvila och underhandling .
Nećete izaći iz nje dok sami ne zatražite primirje i pregovore.

3. Ni bad mig att skaffa den fjortonde mannen till er expedition , och jag valde herr Bagger .
Zatražili ste od mene da vam pronađem četrnaestog člana ekspedicije , i ja sam izabrao gospodina Bagginsa.

4. Margot kom tillbaka , såg " sin " bok i handen på mig , fick en rynka i pannan och bad argt att få tillbaka den .
Margot se vratila vidjevši me s knjigom u ruci , ljutito ju je zatražila natrag.

5. Om någon hade besvärat sig med att be Lisbeth Salander om hjälp att spåra Wennerström så hade hon nästan dagligen kunnat tala om exakt var han befann sig .
Da je netko zatražio Lisbeth Salander za pomoć u traženju Wennerströma , mogla im je praktički svakoga dana točno reći gdje se nalazi.

6. Jag har övertalat Mikael Blomkvist att be Dirch Frode om ett fortsättningsavtal som researchmedarbetare .
Nagovorila sam Mikaela Blomkvista da zatraži Dircha Frodea ugovor za mene kao pomoćnicu u istrazi.

7. Vid de tillfällen hon varit uppe i Hedeby för att träffa Henrik Vanger hade hon övernattat i ett av hans gästrum och hon bad helt frankt att få låna rummet igen .
Onim prilikama kada je dolazila u Hedeby kako bi se sastala s Henrikom Vangerom , prespavala bi u njegovoj gostinskoj sobi i jednostavno je iskreno zatražila može li to ponovno učiniti.

8. När han var färdig med sin utläggning bad Henrik Vanger att få se bildspelet ytterligare en gång.
Kada je završio svoj izvještaj , Henrik Vanger je zatražio da još jednom pogleda seriju fotografija.

9. Jag har bett dig komma hit därför att jag vill be dig om hjälp med det där bokslutet jag talade om.
Zatražio sam da dođeš ovamo jer te želim zamoliti za pomoć s podvlačenjem te crte o kojoj sam govorio.

10. Då hon hade upptäckt att mannen var pedofil hade hon inte lyft luren och larmat Armanskij eller kommit inrusande på hans kontor och bett om ett samtal .
Kada je otkrila da je muškarac pedofil , nije podigla slušalicu i upozorila Armanskija ili ujurila u njegov ured i zatražila da porazgovaraju.

11. Mikael bestämde sig för att vid tillfälle be Lisbeth Salander göra en av sina delikata personundersökningar på Borg.
Mikael je odlučio zatražiti Lisbeth Salander da jednom napravi jednu od svojih detaljnih istraga o Borgu .

12. Han bad Miltons tekniske chef att ge henne en grundkurs i datakunskap ; Salander satt snällt på skolbänken en hel eftermiddag innan den tekniske chefen något störd rapporterade tillbaka att hon redan tycktes ha bättre baskunskap om datorer än flertalet övriga medarbetare på företaget .
Zatražio je šefa tehničkog odjela u Miltonu da joj objasni osnove kompjutora ; Salander je pristojno sjedila u školskoj klupi cijelo poslijepodne sve dok tehnički nije , malo uznemiren , izvijestio da ona , čini se , bolje poznaje kompjutore nego veći dio zaposlenih u kompaniji.

13. Greger Vanger , bror till Henrik och Harald , uppgav att han hade träffat den försvunna sextonåringen då hon besökt Henrik Vangers arbetsrum och bett att få tala med Henrik efter besöket i Hedestad tidigare under dagen.

Greger Vanger , brat Henrika i Haralda , rekao je da je vidio nestalu šesnaestogodišnjakinju kada je došla u radnu sobu Henrika Vangera nakon posjeta Hedestadu i zatražila da razgovara s Henrikom.

TRAŽITI
1.För din gamle morfar Tooks skull , och salig Belladonnas , ska jag faktiskt ge dig det du bad om .
Zaista , za ljubav vašega starog djeda Tooka i za ljubav sirote Belladonne , dat ću vam ono što tražite.

2. Ursäkta , men jag har inte bett om något !
Oprostite , ali ja nisam ništa tražio.

3. Om din syster Margot , som väl ändå har större skäl att be om det , begärde samma sak av mig så skulle det inte falla mig in att neka henne , men du däremot ... "
Da je tvoja sestra Margot , koja uostalom ima više razloga tražiti takvo što , došla s istim pitanjem k meni , ne bih ni pomišljao odbiti je , ali tebe ... "

4. Däremot bad han om tillstånd att få behålla sin iBook i cellen för att kunna arbeta vidare på den bok han för ögonblicket var anställd att författa .
Tražio je dopuštenje za korištenje iBooka u ćeliji kako bi mogao nastaviti raditi na knjizi za koju je angažiran.

5. Du ber mig överge hela mitt liv och min karriär för att i ett år ägna mig åt något som är fullständigt bortkastad tid .
" Tražite me da napustim cijeli svoj život i karijeru kako bih godinu dana radio nešto što je potpuno gubljenje vremena.

6. Sally , jag går gärna till banken med dig i dag och lånar dig den summa du ber om .
" Sally , rado ću otići do banke s tobom i posuditi ti svotu koju tražiš
7. " Visst , vi kan be alla i familjen Vanger att lämna fingeravtryck " , sa Mikael sarkastiskt .
" Naravno , možemo tražiti sve iz obitelji Vanger da nam daju otiske prstiju " , rekao je Mikael sarkastično.

8. " Frode har inte bett om någon redovisning .
" Frode nije tražio izvještaj.

9. Och han kan hämta saker som man kastar till honom och sitta på bakbenen och be om godbitar och allt möjligt annat - jag kan inte minnas hälften .
I može pokupiti stvari koje mu ljudi bacaju i sjediti na stražnjim nogama i tražiti stvarčice i sve ostalo - Nisam zapamtila ni pola njegovih majstorija.

10. Då blev hon generad över att man varit nära att beslå henne med en så barnslig lögn och hostade ett par gånger , för att Lille prinsen riktigt skulle känna hur orätt han haft och för skams skull göra som hon bad:
Posramivši se jer je dopustio da ga uhvate u tako prozirnoj laži , počeo je kašljucati ne bi li se mali princ osjetio krivim i posramljen napravio ono što je tražio.

PITATI
1. Det var ingen som bad dig om råd , sade Alice
Vas nije nitko pitao - reče Alica.

2. Jag ska be herr van Daan att snickra till en vrå åt mig uppe på loftet , så kan jag sitta däruppe.
Pitat ću gospodina van Daana da mi sagradi mali odjeljak na tavanu , pa ću sjediti ondje.

3. Mikael presenterade sig i receptionen och bad att få tala med pastor Falk.
Mikael se predstavio na recepciji i pitao može li razgovarati sa župnikom Falkom.

4. Han förklarade sitt ärende och bad att få låna nyckeln.
Objasnio mu je što želi i pitao može li dobiti ključ.

5. Däremot kommer jag säkert att knacka på hos dig någon dag och be att få fråga om någon specifik händelse som du kanske kan kasta ljus över.
Sigurno ću pokucati na tvoja vrata koji dan i pitati te o nekom konkretnom događaju koji mi možda možeš malo objasniti.

6. Vid sjutiden på kvällen ursäktade sig Mikael och bad att få låna telefonen i köket. Oko sedam sati navečer Mikael se ispričao i pitao smije li se poslužiti telefonom u kuhinji.

7. För första gången i sitt liv kände Lisbeth Salander ett starkt behov av att be någon om råd.
Prvi put u svom životu Lisbeth Salander je osjećala snažnu potrebu da nekoga pita za savjet.

8. Problemet var dock att för att kunna be om råd var hon tvungen att anförtro sig åt någon , vilket i sin tur betydde att hon var tvungen att utlämna sig själv och berätta om sina hemligheter.
Ali problem je bio u tome što bi u tom slučaju, da bi mogla pitati za savjet, bila prisiljena povjeriti se kome o tome, što je opet značilo da bi bila prisiljena razotkriti se i pričati o svojim tajnama .

ZAPITATI

1. Till sist reste sig de båda luffarna , tackade så mycket för maten och bad att få säga adjö .
Napokon se obje skitnice dignu , lijepo zahvale na hrani i zapitaše smiju li sada otići .

UPITATI
1.Snart nog blev jag halvknäpp och bad Margot och Peter att hjälpa till , men de var för lata . Så jag bara stuvade undan alltihop .
Već me to sređivanje izluđuje , upitala sam Margot i Petera da mi pomognu , no oboje su lijeni , pa sam i ja odustala .

2. Efter en halvtimmes återhållen nervpåfrestning bad Peter honom smått irriterat att sluta upp med vridandet .

Nakon pola sata potiskivane nervoze , Peter je razdraženo upitao bi li to okretanje moglo prestati .
3. Dirch Frode bad att få komma över vid sextiden för ett samtal .
Dirch Frode je upitao može li doći do njih oko šest sati da porazgovaraju.

PREKLINJATI

1. De slog , knuffade och sköt på den , de tiggde och bad den att röra på sig , de läste stumpar av trollformler som öppnade dörrar , men inte en rörelse förnams .
Udarali su po stijeni , upirali i gurali , preklinjali je neka se pokrene , izgovarali ulomke isprekidanih basni , ali se ništa nije pomaknulo.

2. Jag huttrade som om jag hade feber och bonade och bad att far skulle tända ljuset igen . Han var obeveklig , ljuset förblev släckt .
Tresla sam se kao da imam groznicu , preklinjala sam oca da opet upali svijeće , no bio je neumoljiv , nije palio svjetlo .

REĆI
1. Jag hade velat be honom : berätta något om dig själv .
Rado bih mu rekla: " Pričaj mi o sebi .

2. Henrik Vanger har bett mig hälsa på dig .
Henrik Vanger mi je rekao da te posjetim .

3. " När jag åkte hem från Norsjö ringde Erika och berättade att Martin pratat med henne och bett henne understryka att jag behövs på redaktionen.
" Dok sam vozio doma iz Norsjöa , nazvala me Erika i rekla da je Martin razgovarao s njom i rekao joj da inzistira da budem u redakciji jer sam tamo potreban.

4. Halv nio på kvällen lyfte Cecilia Vanger telefonen och ringde till Mikael Blomkvist och bad honom komma över .
U pola devet navečer Cecilia Vanger podigla je slušalicu i nazvala Mikaela Blomkvista i rekla mu da dođe do nje.

5. NÄR LISBETH SALANDER kom ut till Sandhamn mötte hon en orakad och hålögd Mikael Blomkvist , som gav henne en snabb kram och bad henne att sätta på kaffe och vänta medan han avslutade något i texten .
Kada je Lisbeth Salander stigla u Sandhamn , dočekao ju je neobrijani Mikael Blomkvist staklasta pogleda , koji ju je na brzinu zagrlio i rekao joj da pristavi kavu i pričeka da završi nešto u tekstu .

6. Det var ingen som hade bett mig avslöja Wennerström " , svarade Lisbeth med snusförnuftig röst .
" Nitko mi nije rekao da razotkrijem Wennerströma " , odgovorila je Lisbeth hladno racionalnim glasom .

7. Hon ledde Mikael upp för källartrappan och bad honom vänta i passagen medan hon återbördade golfklubban till dess rätta plats .

Povela je Mikaela uz stepenice i rekla mu da pričeka u prolazu dok je vraćala štap za golf na mjesto .

8. Hon bad mig att inte döma vare sig henne eller dig för hårt .
Rekla mi je da ne osudim preoštro ni nju ni tebe.

9. Mikael blev dock snabbt medveten om att pastorn hade lyckats glömma att hon saknats i snart trettiosju år ; han pratade om henne som om han träffat henne nyligen och bad Mikael hälsa till henne och uppmana henne att hälsa på honom någon dag .
Ali Mikael je ubrzo postao svjestan da je župnik uspio zaboraviti da nje nema već gotovo trideset i sedam godina ; pričao je o njoj kao da ju je nedavno sreo i rekao Mikaelu neka je pozdravi i podsjeti da ga posjeti koji put .

10. Hon valde en liten enkel tatuering föreställande en tunn slinga och bad att få den på sin vrist .
Odabrala je malu jednostavnu tetovažu koja je predstavljala tanku omču i rekla da je želi na nožnom zglobu .

11. Kan du göra följande : (1) inregistrera ett förlag med namnet MILLENNIUM , (2) skaffa fram ett ISBN-nummer , (3) be Christer knåpa ihop en snygg logga för vårt nya bokförlag och (4) leta rätt på ett bra tryckeri som kan göra pocketformat snabbt och billigt .
Možeš li učiniti sljedeće : 1. registrirati tvrtku po imenu MILLENNIUM , 2. nabaviti nam ISBN broj , 3. reći Christeru da smisli neki dobar logo za našu novu izdavačku kuću i 4. pronaći dobru tiskaru koja može napraviti knjigu džepnog formata brzo i jeftino.

12. Be henne börja .
Reci joj neka počne.

13. Tja , be din klient ringa.
" Pa onda recite svom klijentu da me nazove .

FRASEN ”BE OM URSÄKT/FÖRLÅTELSE” ÖVERSATT SOM ”ISPRIČATI SE”
1. Nu bad dvärgarna förstås om förlåtelse .
Nakon toga su mu se patuljci , naravno , ispričali.

2. Torin var mycket högfärdig och sade inte ett dugg om TJÄNST . Men stackars herr Bagger bad om ursäkt så många gånger att Torin till sist muttrade " för all del " och slutade se förgrymmad ut .
Thorin je pak bio vrlo uznosit i nije ništa rekao o tome kako stoji na usluzi , ali siroti gospodin Baggins toliko se ispričavao da je napokon promrndžao : - Ništa , ništa - i prestao se mrštiti.

3. När jag kom till Peter bad jag om ursäkt för att jag måste störa honom ännu en gång .Kad sam ušla u Peterovu sobu , ispričala sam se što opet smetam.

4. Jag saknar ord , så tacksam och glad är jag och jag får be dig om ursäkt , Kitty , för att min stil i dag är under all kritik .

Toliko sam zahvalna i sretna , ne nalazim riječi . Moram se ispričati , Kitty , što moj stil danas nije na visini .
5. Engelsmännen tänker minsann inte komma och be oss om ursäkt , de sov under alla år som Tyskland rustade upp , men lika mycket sov alla andra länder , länderna som gränsar till Tyskland .
Englezi nam se zbilja neće trebati ispričavati , jer čak ako ih prekoravamo što su spavali onih godina dok se Njemačka naoružavala , ne možemo poreći da su i sve druge zemlje , osobito one koje graniče s Njemačkom , također spavale.

6. Vid bordet i lördags kväll bad han om ursäkt i stiliga holländska ordvändningar
U nedjelju navečer ispričao se na prekrasnom nizozemskom jeziku .

7. Peter kom inte och bad om ursäkt , han var redan uppe på loftet . Peter se nije ispričao , opet je bio na tavanu .

8. Och nu har min morbror sagt att jag borde be Ursul om ursäkt , men det ville jag förstås inte , så jag har gjort slut , men det var bara ett av många skäl .
Moj stric mi je savjetovao da se moram ispričati Ursuli , no nisam htio , pa smo prekinuli . To je , međutim , bio samo jedan od mnogih razloga.

9. Om han inte genast ber om ursäkt får han sova uppe på loftet .
" Ako se odmah ne ispriča , spavat će na tavanu .

10. Jag ber om ursäkt för att jag knackar på så här , men jag har försökt spåra dig en tid i ett ärende som är rätt komplicerat att förklara .
" Ispričavam se što ovako kucam , ali već vas neko vrijeme pokušavam pronaći po poslu koji je prilično složeno objasniti.

11. Mikael stängde fönstret , tackade och bad om ursäkt för besväret .
Mikael je zatvorio prozor , zahvalio i ispričao se na smetnji.

12. Jag ber om ursäkt för det .
" Ispričavam se zbog toga.

13. Hon bad om ursäkt för sin sena ankomst .
Ispričala se na kašnjenju.

14. Det ber jag om ursäkt för .
Za to se ispričavam.

15. Mikael bad genast om ursäkt för att han störde och gjorde en ansats att backa , men hon vinkade in honom i köket .
Mikael se odmah im ispričao na smetnji i počeo se povlačiti, ali ona mu je mahnula da uđe u kuhinju.

16. Mikael började med att hälsa på alla och bad om ursäkt för att han varit så totalt frånvarande under året .
Mikael je počeo time što je sve pozdravio i ispričao se što uopće nije bio nazočan ove godine.

17. Engelsmännen får inte bli kvar i Holland, de bör å det underdånigaste be samtliga ockuperade stater om ursäkt och återlämna Indien till den ursprunglige ägaren för att sedan försvagade och fattiga vända åter till England.
Englezi, međutim , ne smiju ostati u Nizozemskoj , no moraju se svim okupiranim državama najponiznije ispričati, vratiti nizozemski dio Indije prvotnim vlasnicima i onda se oslabljeni i siromašni vratiti u Englesku.

18. Först måste du be mig om ursäkt.
Prvo mi se moraš ispričati.

OPROSTITI
1. Ers Majestät , började han , jag ber om ursäkt för att jag tar det här med mig , men jag hade inte riktigt slutat att dricka te när jag blev efterskickad .
Oprostite , vaše veličanstvo - reče - ovo sam donio sa sobom , jer još nije bilo prošlo vrijeme moje užine kad sam dobio poziv od suda .

2. O , jag ber så mycket om ursäkt !
Jaoj meni , oprostite !
3. Jag ber dig om förlåtelse .
Molim te , oprosti mi .
4. Jag ber om ursäkt , men jag visste inte att du fortfarande var i farten .
Oprostite , ali ja nisam imao pojma da se vi još bavite takvim poslovima.
5. Ber tusen gånger om ursäkt för att jag rusade in .
Tisuću puta oprosti što sam ovako uletjela .

ZAPOMAGATI
1. bad jag .
" zapomagala sam .

KAZATI
1. Därmed gick de tillbaka till lägret . Men Torin sände Roak att tala om för Dain vad som hade hänt och be honom rycka fram med list och fart . I oni se tada vrate u logor , a Thorin reče Roaku neka javi Dainu po glasnicima što se zbilo , i neka mu kaže da samo oprezno ali brzo nastavi napredovati

OSTALO:
1. Jag ville dig inget ont, men du bad själv att jag skulle tämja dig.
Ja ti zaista nisam želio nikakvo zlo, no ti si htjela da te pripitomim...

2. Får vi be om ljus!
Dajte to svjetlo!

3. Be honom raska på!
Neka pohita!

4. Man borde passa på och be om hjälp medan stadsborna ännu var fulla av hänförelse.
Trebalo je osigurati pomoć od ljudi dok u gradu još traje oduševljenje.

5. Varför i all världen bad jag honom komma och dricka te?
Zašto sam ga, zaboga, uopće pozvao na čaj?

6. Dvalin och Balin var de ynkligaste, och det tjänade ingenting till att be dem om hjälp.
Dvalin i Balin bili su najjadniji od sviju, pa nije ni vrijedilo od njih očekivati pomoć.

7. Då stannade de , för trollkarlen och Bilbo ville inte rida in i skogen , fastän alvkungen bad dem stanna någon tid i hans salar.
Tu su se zaustavili jer čarobnjak i Bilbo nisu htjeli ući u šumu , iako ih je kralj pozivao da ostanu neko vrijeme na njegovu dvoru.

8. Men hjälp kom snabbt , ty Bard hade skickat ilbud uppåt älven till skogen för att be skogsalvernas kung om bistånd , och dessa budbärare hade mött en här som redan var på marsch , fastän det bara var tredje dagen efter Smaugs fall .
Ali pomoć je zaista brzo stigla jer je Bard odmah bio poslao hitre glasnike uz rijeku do Šume da potraže pomoć od kralja šumskih vilenjaka , a ti su glasnici već zatekli vojsku u pokretu , iako je bio tek treći dan prošao od Smaugove pogibije.

9. Efter att ha legat och lyssnat en stund kunde de inte motstå sin önskan att gå fram och be om hjälp en gång till .
Pošto su neko vrijeme ležali i slušali , osjetili su da ne mogu odoljeti želji da se približe i još se jednom obrate za pomoć.

10. Torin talade om Trains Kungadiamant och bad dem ivrigt att leta i alla vinklar och vrår .
Thorin je prozborio o Thrainovu Najdragulju i stavio svima na dušu da ga traže u svakom zakutku .

11. Blotta tanken att jag skulle bli tvungen att böna och be om Peters gunst var rent ut sagt motbjudande . Ustvrdila sam da je moja zamisao o traženju Peterove zaštite naprosto gadljiva .

12. Klockan sju tänkte man nämligen ringa upp Kleiman och be någon komma hit .
Željeli su ga nazvati u sedam sati , neka nekoga pošalje ovamo.

13. Eller vad jag har för motiv för att be dig skriva historien ?
Ili zbog čega želim da baš ti napišeš tu priču ?

14. Mikael hällde upp en kopp kaffe och bad honom slå sig ned .
Mikael mu je natočio šalicu kave i ponudio mu da sjedne.

15. Jag tror att du bör be en läkare titta på det där såret .
Mislim da bi trebao otići liječniku da ti pogleda tu ranu.

16. Du ber mig lösa ett brott nästan fyrtio år efter att det begicks .
Želite da riješim zločin gotovo četrdeset godina nakon što je počinjen .

17. Om du inte gillar vad jag säger så får du be mig dra åt skogen .
Ako ti se ne sviđa što kažem , možeš me slobodno poslati k vragu .

18. Du ber mig trolla fram en lösning på ett mysterium som kriminalpoliser och riktiga brottsutredare med väsentligt större resurser gått bet på i åratal .
Želite da čudom stvorim neko rješenje misterija koji kriminalistička policija i pravi istražitelji sa znatno većim resursima ni nakon niza godina nisu uspjeli riješiti.

19. Men även om en politisk fanatiker med mord i sinnet inte kunde gå in på närmaste apotek och be att få köpa tio milliliter cyanväte så kunde det tillverkas i närmast obegränsade mängder i ett vanligt kök .
Ali , iako neki politički fanatik koji namjerava nekoga ubiti nije mogao ući u najbližu ljekarnu i kupiti deset mililitara cijanovodične kiseline , mogla se proizvesti u najobičnijoj kuhinji u praktički neograničenim količinama.

20. Men jag är övertygad om du inte bett mig komma hit för att prata gamla minnen om mina föräldrar .
" No , uvjeren sam da me niste pozvali ovamo kako bismo se prisjećali mojih roditelja .

21. och Ru bad dem se på, när han hoppade , och så stannade de och såg på .
a Kan ih pozva neka ga gledaju kako skače i oni ostadoše.

22. Kvart i sju : Rrrrrr ... väckarklockan som varenda timme på dygnet om man ber om det och ibland ändå kan upphäva sin stämma.
PETNAEST DO SEDAM : Zvrrr .... Budilica koja se može uključiti u svako doba dana treba li on to ili ne .

DÖMA OCH EKVIVALENTER

SUDITI
1. - Jag kan ju döma mig själv var som helst , genmälde Lille prinsen .
- Ali, ja sebi mogu suditi bilo gdje .

2. - Men här finns ju ingen att döma!
- Ali, komu ću suditi?

3. Det är mycket svårare att döma sig själv än att döma andra.
Neizmjerno je teže suditi samomu sebi nego drugome.

4. - Då får du dömadig själv, svarade kungen .
- U tom ćeš slučaju suditi sam sebi - odgovorio mu je kralj .

5. Om du lyckas döma dig själv, är du en verkligt vis man .
Ako ti uspiješ pravedno suditi samomu sebi, bit ćeš pravi mudrac

6. Du kan döma den gamla råttan .
Mogao bi njemu suditi.

7. Jag dömer inte över mors karaktär, för den kan jag inte bedöma , jag bara betraktar henne som mor . För mig är mor inte någon mor .
Ne sudim mamin karakter, jer o tome zaista ne mogu suditi, samo je promatram kao majku , a ona mi naprosto ne uspijeva biti majka.

8. Efter fyrtio dagar for han till himlen och snart skall han komma tillbaka för att döma oss alla.
Nakon četrdeset dana otišao je na nebo i uskoro će se vratiti da nam on svima sudi.

9. Jesus dömde aldrig, viskade Maria.
Isus nikada nije sudio, prošapće Marija.

10. Han dömde ingen, varken publikaner, horor eller andra stackare.
Nikome nije sudio, ni plebejcima ni kurvama, a ni drugim jadnicima.

11. Det sistnämnde var en pensionerad domare bosatt i Tumba som vid flera tillfällen dömt i mål som gällde prostitution.
Posljednji je bio umiovljeni sudac koji j stanovao u Tumbi i sudio u nekoliko slučajeva koji su se ticali prostitucije.

12. Några av de framträdande aktörerna, som dömt i sexbrottmål eller deltagit i den offentliga debaten, skulle fullkomligt förintas.
Neki od glavnih aktera koji su sudili u slučajevima prostitucije ili sudjelovali u debatama, bili bi potpuno uništeni.

13. Mikael hae sammanställt en bakgrund på Iversen och konstaterat att han var känd som en mycket erfaren och korrekt domare som tidigare hade dömt vid ett flertal uppmärksammade rättegångar.
Mikael je sastavio Iversenovu biografiju i znao da je poznat kao vrlo iskusan i pravedan sudac koji j već sudio u nekoliko poznatih slučajeva.

OSUDITI
1. Hon hade redan hört henne döma tre av spelarna till halshuggning för att de hade missat sin tur.
Već je čula da je osudila trojicu igrača na odrubljivanje glave jer su propustili svoj red.

2. Du kan döma den till döden då och då. På så vis kommer det att bero på din rättrådighet , om den får leva .
S vremena na vrijeme osudit ćeš ga na smrt, tako da će njegov život ovisiti o tvojoj pravdi .
3. Den period när jag dömde mor till tårar är över nu, jag har blivit klokare och mors nerver har lugnat ned sig en smula .
Prošlo je razdoblje kad sam mami tjerala suze u oči . Postala sam pametnija i mama više nije na rubu živaca .

4. Men det är inte han som blivit dömd i tingsrätten.
Ali nije njega sud osudio .

5. Domstolen dömde utifrån vad de fick veta i rättegången.
Sud me osudio na osnovi onoga što su čuli na sudskom procesu.

6. Hon bad mig att inte döma vare sig henne eller dig för hårt.
Rekla mi je da ne osudim preoštro ni nju ni tebe.

7. Därmed föddes ett rykte som snart fick legendariska proportioner och som hävdade att Mikael Blomkvist inte hade presenterat något försvar i rätten och frivilligt låtit sig dömas till fängelse och dryga böter därför att hans dokumentation annars oundvikligen skulle ha lett till att hans källa hade identifierats .
Tako su nastale glasine koje su uskoro poprimile legendarne proporcije i koje su tvrdile da se Mikael Blomkvist nije branio na sudu i samovoljno se pustio da ga osude na zatvor i skupe kazne zato što bi suprotno neizbježno dovelo do identifikacije njegova izvora informacija

8. Stav dömdes ut.
Stava su osudili.

9. Jesus dömdes]$_{LU}$ som folkuppviglare efter en romersk rättegång till korsfäs¬telse, ett dödsstraff som endast romarna använder.
Isusa su osudili u rimskom sudskom postupku na raspeće, na kaznu smrću koju jedino Rimljani primjenjuju, a osuđen je za pozivanje naroda na otpor.

10. Kan ni tänka er en romersk konsul som tvår sina händer för att han dömt en jude till döden.
Možete li si zamisliti rimskog konzula koji pere ruke zato što je osudio jednog Židova na smrt.

OSUĐIVATI
1. Jag tycker inte om att döma någon till döden, svarade Lille prinsen , så jag tror nog ändå att jag ger mig av .
- Ali ne volim osuđivati na smrt i mislim da ću ipak otići .

2. Döm mig] inte , betrakta mig i stället som någon som emellanåt kan känna att allt blir för mycket !
Ne osuđuj me, sjeti se da i meni ponekad može biti svega dosta !

OSUĐEN
1. De som dömdes till döden sattes under bevakning av soldaterna , som naturligtvis då måste upphöra att göra tjänst som bågar .
Svi na smrt osuđeni došli su pod stražu , a stražili su ih vojnici koji su malo prije pravili lukove na igralištu .

2. Jag dömdes för förtal, inte för att ha förfalskat material.
Osuđen sam za klevetu, a ne za lažiranje materijala.

3. Då gick även TT ut med ett första telegram med den försiktiga rubriken DÖMD JOURNALIST ANKLAGAR FINANSMAN FÖR GROV BROTTSLIGHET .
Tada je i TT objavio prvu vijest pod opreznim naslovom " Osuđeni novinar optužuje financijera za tešku prijevaru " .

4. Dirch Frode från Hedestad hade anlitat henne att göra en personundersökning på Mikael Blomkvist , som dömts till fängelse för förtal av finansmannen Hans-Erik Wennerström.

Dirch Frode iz Hedestada angažirao ju je da napravi istragu Mikaela Blomkvista, koji je osuđen na zatvor zbog klevete financijera Hans-Erika Wennerströma.

5. Trots att Mikael var åtalad , dömd och numera även fånge hade hon gått ut och sagt - utan att säga det - att han egentligen var oskyldig och att en annan sanning existerade .
Iako je Mikael optužen, osuđen, a sada čak i zatvorenik , ona je u javnosti izjavila , iako ništa konkretno nije izjavila , da je on ustvari nevin i da postoji druga istina.

6. Men du dömdes för förtal.
Ali osuđeni steza klevetu.

7. Det var första gången som Mikael Blomkvist hade blivit dömd för något brott - första gången han överhuvudtaget hade varit misstänkt eller åtalad för någonting .
Bilo je to prvi put da je Mikael Blomkvist osuđen za neki zločin - prvi put da je uopće bio osumnjičen ili optužen za nešto.

8. Jag är ledsen att jag inte kan diskutera vad som hände , men jag blev inte felaktigt dömd.
Zao mi je što ne mogu pričati o onome što se dogodilo , ali nisam bio krivo osuđen.

9.Du är dömd till fängelse, du flyttar till Hedeby, plöjer materialet i Henriks favorithobby , sover inte på nätterna , går långa nattpromenader när det är svinkallt ... har jag missat något ?
Osuđen si na zatvorsku kaznu, preselio si se u Hedeby , kopaš po materijalu Henrikova omiljenog hobija , ne spavaš po noći , ideš u noćne šetnje po stravičnoj hladnoći ... jesam li što propustila ?

10. Journalisten Mikael Blomkvist på tidskriften MILLENNIUM dömdes på fredagsmorgonen till tre månaders fängelse för grovt förtal av industrimannen Hans-Erik Wennerström.
Novinar Mikael Blomkvist iz časopisa Millennium osuđen je u četvrtak ujutro na tri mjeseca zatvora zbog klevete industrijalca Hans-Erika Wennerströma.

11. Han påminde om att samme reporterett år tidigare dömts för förtal.
Podsjetio je da je isti novinar godinu dana ranije bio osuđen zbog klevete.

OPTUŽEN
1. Han hade dömts för förtal.
Optužen je za klevetu.

PRIJEVODI FRAZE ”AV ALLT ATT DÖMA”
1. Hon antog åtminstone att det var en lakej , eftersom han var klädd i livré . Skulle hon ha dömt enbart efter hans ansikte, skulle hon ha sagt att det var en fisk .

Ona je pogađala da je dvoranin jer je bio obučen u livreju, ali sudeći po njegovu licu prije bi rekla da je riba .

2. Gollum svor och klagade i dunklet , inte så långt därifrån av ljudet att döma.
Golum je kleo i kukao u tami , ne baš daleko od njega , sudeći po glasu.

3. Av allt att döma hade paret med ficklampan varskott polisen .
Bračni par sa svjetiljkom vjerojatno je obavijestio policiju .

4. Av allt att döma har han stulit potatismjöl och försöker nu lägga skulden på Bep.
Po svemu sudeći, ukrao je krumpirovo brašno i sada pokušava svaliti krivnju na Bepa.

5. Ögonen är så ljusa och djupa , kinderna har , för första gången på veckor , fått en rosa färgton , munnen ser vekare ut , av utseendet att döma är jag lycklig och ändå finns det något sorgset i själva uttrycket , leendet glider genast bort från läpparna.

Oči su mi tako bistre i duboke , obrazi rumeni , što tjednima nisu bili , usta su mi nježnija .
Izgledam kao da sam sretna, no ipak , nešto je tužno u mom izrazu lica , smiješak mi odmah nestaje s usana .

6. Det hade snöat ursinnigt längs Norrlandskusten under mellandagarna och av plogkanter och hopkörda snöberg att döma hade vägröjningen i Hedestad arbetat för högtryck .
U dane između Božića i Nove godine luđački je sniježilo duž cijele obale Norrlanda , nanosi uz rubove ceste i planine od očišćena snijega svjedočili su da ralice u Hedestadu rade punom parom.

7. Att dömaav tidskrifterna på ett sidobord var han intresserad av jakt och skytte .
Sudeći po časopisima na stoliću, zanimali su ga lov i streljaštvo.

8. Jag har inte läst boken men av recensionerna att döma tycks den ha varit kontroversiell.
Nisam je pročitala , ali sudeći po recenzijama, čini se da je bila kontroverzna .

9. Ryktet berättade att dropparna kom från en särskild svamp som Ryssi-Jussi hämtade i norra Finland, och som av vittnesmålen att döma måste ha innehållit åtskilliga hallucinogener.
Kružile su glasine da kapljice potjecu od posebne gljive koju je Ryssi-Jussi donosio iz sjeverne Finske i koja, sudeći po svjedočenju, mora da je sadržavala razlicite halucinogene tvari.

DOSUĐENO

1. Mikael Blomkvist dömdesäven att betala 15oooo kronor i skadestånd.
Mikaelu Blomkvistu dosuđeno je da mora platiti i 150.000 kruna odštete.

PRESUĐIVATI
1. Far gjorde inte rätt som dömde utan att känna till vad saken gällde .
Nije bilo lijepo od tate presuđivati ne znajući o čemu se radi .

PRESUDITI
1. Vart tog de vägen? Var det ingen som dömde dig?
Kamo su nestali? Zar ti nitko nije presudio?

PROSUĐIVATI
1. Ärligt talat kan jag själv inte fatta att holländare , människor av detta goda , ärliga och rättskaffens folk, dömer så över oss, dömer så över det mest förtryckta , det kanske mest olyckliga och mest beklagansvärda av alla folk på hela jordklotet.
Iskreno rečeno , ne mogu shvatiti da (Nizozemci, tako dobri, pošteni, ispravni ljudi, ovako mogu prosuđivati nas, najugnjetavanije, najnesretnije , možda najbjednije medu svim narodima čitavoga svijeta.

OSUDA
1. Sedan reste han sig på tå , förde munnen tätt intill hennes öra och viskade : -Hon är dömd till döden.
Pogledao je strašljivo preko njezina ramena , zatim se podigao na prste , primakao usta njezinu uhu i šapnuo : - Ona je pod smrtnom osudom.

2. De första timmarna visste inte media hur de skulle hantera scoopet ; en liknande text hade året innan resulterat i att Mikael Blomkvist dömts till fängelse för förtal och synbarligen fått sparken från tidskriften MILLENNIUM .
Prvih nekoliko sati mediji nisu znali kakvo stajalište zauzeti prema toj vijesti . Sličan je tekst godinu dana ranije rezultirao osudom Mikaela Blomkvista na zatvorsku kaznu zbog klevete i otkazom iz časopisa MILLENNIUM .

SUD
1. Dömande tunga, allscende byn
sände en hundsky på vattnet att jaga.
Från stranden pep lekarens narriga flöjt.

Svevideće selo i jezika sud
vodom čopor pasa poslaše da lovi.
S obale sad ćurlik lude frule čuj:

KLAGA OCH EKVIVALENTER

ŽALITI SE
1. på färdens besvär ingen klagar
nitko se ne žali na teškoću puta,

2. I dag går han runt med en tjock sjal om halsen för att nacken är stel och dessutom klagar herrn [på att han har ryggskott.
Danas hoda naokola sa šalom, jer mu se vrat ukočio i zato se gospodin žali da ga je presjeklo u leđima.

3.. Frun gjorde allt möjligt på en gång , pluggade nederländska i en bok , rörde om soppan , tittade till köttet och suckade och klagade över ett brutet övre revben.
Gospoda van Daan pokušavala je raditi sve istovremeno : učiti nizozemski , miješati juhu , gledati kako se priprema meso , te se žaliti zbog svog ozlijeđenog rebra.

4. Även den nya lämnades in och sedan under två långa lektioner hade Keesing inga skäl att

klaga på mig.
Predala sam ga . Sljedeća dva sata gospodin Keesing se nije žalio.

5. Jag är ung och besitter ännu fler dolda egenskaper , jag är ung och stark och upplever det här stora äventyret , än så länge befinner jag mig mitt uppe i det och kan inte dagarna i ända klaga över att jag inte har roligt!
Mlada sam , imam puno skrivenih osobina . Mlada sam i jaka , živim u jednoj velikoj pustolovini i dok god se nalazim usred toga ne mogu se stalno žaliti da mi nije zabavno!

6. Man kommer att klaga, och visst , mor fick ont i huvudet av de tjocka dammolnen som virvlade runt i rummet, Margots nya latinska ordbok blev nedsmutsad och Pim rentav gnällde att golvet såg likadant ut som innan. Otack är världens lön , som det brukar heta .
Žalit će se I tako je bilo, mamu je od silnih oblaka prašine zaboljela glava , Margotin novi rječnik bio je pun prljavštine , Pim je gunđao da se pod uopće nije promijenio.

7. Mor har fått röda fläckar på kinderna av all upprördhet, Margot klagar över huvudvärk, Dussel kan inte sova, frun klagar dagarna i ända och själv vet jag varken ut eller in .
Mama od nerviranja ima crvene mrlje na obrazima, Margot se žali na glavobolju, Dussel ne može spavati, gospođa van Daan cijeli dan gunđa, ja sam potpuno izvan sebe.

8. Som du vet har jag ofta klagat över mor och ändå ständigt och jämt bemödat mig om att vara snäll mot henne .
Znaš koliko sam se često na nju žalila, a ipak sam pokušavala biti ljubazna prema njoj.

9. Beaverbrook klagar på bombningarna över Tyskland, som han finner alltför uddlösa .
Na jednoj engleskoj stanici često govori neki gospodin Beaverbrook o strašnom bombardiranju Njemačke, za koje smatra da je krajnje nepotrebno.

10. Mina omondäna huskamrater må kalla mig bortskämd och klaga på slöseri med pengar, men de häpnar gång på gång över hur exakt jag kan räkna upp vilka som spelar med i en bestämd film .
Iako to svi u skloništu smatraju bacanjem novca, svaki put ih začuđuje preciznost kojom i nakon godinu dana mogu točno odrediti glumce u nekom filmu.

11. Han väckte mig för en stund sedan och klagade över bröstsmärtor.
Probudio me prije nekog vremena i žalio se on na bolove u prsima.

12. ”Dessutom är hon dyr”,klagade Henrik Vanger.
”A još je i skupa”, žalio se Henrik Vanger.

13. Är du aldrig rädd att grannarna ska klaga och socialen komma på inspektion?
Zar se nikad ne bojiš da će se susjedi žaliti i da će socijalni radnici doći u inspekciju?

14. Jag klagar inte .
Ne žalim se.

15. Inte för att jag vill klaga, men så är det . Jag fryser om svansen .
Ništa se ne žalim, ali što mogu, eto, rep će mi se smrznuti .

16. Taklamporna gungar inte ännu, möblerna har inte börjat rotera, radion vrålar inte, hans lillasyster har ännu inte börjat pocka på uppmärksamhet, hans mamma och pappa har ännu inte börjat skrika, sucka, stöna, stånka, gräla, klaga och slamra sönder dagen.
Stropne lampe se još ne njišu, namještaj nije poceo rotirati, radio ne urla, njegova mala sestra još nije pocela tražiti pažnju, njegovi mama i tata još nisu poceli vikati, uzdisati, stenjati, podbadati jedno drugo, svadati se, žaliti i razbijati dan.

17. Alla kan ju inte ta sanning, klagar Simon.
- Pa ne mogu svi uzeti istinu - žali se Stefan.

18. Du klagade ju så på den förra.
Zadnji put ste se toliko žalili na onaj prošli.

19. - På tok för mjuk, klagar hon, jag hoppas att den åtminstone var billig.
- K vragu, premekan - žali se ona- nadam se da je barem bio jeftin.

20. Han är världens sämsta sten, klagar Juha, han bara pratar hela tiden.
- On je najgori kamen na svijetu - žali se Juha, cijelo vrijeme samo priča.

21. Sen den dagen klagade hon inte längre på huvudduken, tvärtom hjälpte hon till att dra knuten hårdare och skjuta fram duken i pannan så långt att hårfästet doldes.
Od tog dana se više nije žalila na maramu, naprotiv, zatezala bi čvor još čvršće i navlačila maramu na čelo kako bi se sakrilo vlasište.

22.. Vid middagsmålet runt det stora bordet i köket utbytte kvinnorna åsikter om nattens gäster och upplevelser, klagade, skrattade, grät.
U vrijeme objeda, za velikom stolom u kuhinji, žene bi razmjenjivale stavove o noćnim gostima i doživljajima, žalile bi se, smijale, plakale.

23. Han blev orolig, Maria brukade aldrig klaga.
Zabrinuo se, Marija se nije običavala žaliti.

24. De talade om rosor, Maria klagade på sina som hade det svårt i hettan i Antiochia.
Razgovarali su o ružama. Marija se žalila na svoje, kojima je teško padala vrućina u Antiohiji.

ŽALITI
1. De stora fåglarna klagade över att de ingenting smakade, och de små satte dem i halsen , så att man måste dunka dem i ryggen .

Velike ptice su žalile što im je niz grlo začas utekla slast, a malima je zalogaj zapinjao u vratu tako dugo, da ih je trebalo udarati po leđima .

POŽALITI

1. " Inte för att jag precis vill klaga på min Ella, men slår sönder porslin , det gör hon .
Ne mogu se baš požaliti na svoju Elu, ali mi , na žalost , razbija porculan . Da , da , porculan .

2. Brist på godsaker kan jag inte heller klaga på , allihop har nallat från sina förråd .
Ne mogu se požaliti ni na nestašicu slatkiša, svi su posegnuli u svoje posljednje zalihe .

3.. Så jag bara fortsätter laga mat , men måste ändå klaga: utan fett är det omöjligt, jag mår illa av alla äckliga dofter .
I tako samo nastavljam pripremati hranu, no moram se ipak požaliti; bez masti je nemoguće. Slabo mi je od svih tih ružnih mirisa , a za svoj trud ne dobivam ništa , osim nezahvalnosti i grubih primjedbi.

4. Sävbyholmsborna tvingas vattna gräsmattor, kratta grusgångar och bränna löv och på alla sätt hålla den fåfänga draken ren och prydlig, och inte för någon kan de klaga sin nöd.
Stanovnici Sävbyhohna su prisiljeni zalijevati travnjake, grabljati šljuncane površine i paliti lišce i na sve nacine održavati tog umišljenog zmaja cistim i urednim i nikome se ne smiju požaliti.

ŽALJENJE
1.Men dessa fall är relativt sällsynta , vilket i sin tur kan bero på en av två saker : antingen att myndigheten utför sitt jobb utomordentligt bra eller att huvudmännen inte har möjlighet att klaga och på ett trovärdigt sätt göra sig hörda bland journalister och myndigheter.
To što su ti slučajevi relativno rijetki može značiti dvije stvari: ili služba nevjerojatno dobro radi svoj posao ili klijenti nemaju mogućnost žaljenja ili mogućnost učiniti nešto da se njihova riječ na vjerodostojan način čuje među novinarima i službama .

ŽALOBNI
1. Han drog ett klagande gitarrsolo med tumnageln som plektrum.

Izveo je žalobni solo na gitari s palcanim noktom umjesto trzalice.

ŽALOSTAN
1. invände stackars Alice i klagande ton.
- ispričavala se Alica žalosnim glasom.

ŽALOSNO
1. " Inget jullov , inte det allra minsta lilla jullov " , sa hon klagande.
Pipin je glas zvučao žalosno. - Nikakvih božičnih praznika .

TUŽITI SE
1. - Jag tycker inte att spelet är rättvist, sade Alice klagande .
- Meni se sve čini da ne igraju pošteno - tužila se Alica.

2. De som fortfarande hade talförmåga klagadepå törsten
Oni koji su još imali moć govora tužili su se na žed.

3. Brudens mamma klagade på alla gråsparvar kring bordet som vägrade äta, att det var obegripligt hur en sådan matkräsen släkt lyckats fortplanta sig, och att en sådan bortskämdhet inför tornedalsk frikostighet hade hon aldrig hört talas om sedan svenske kungen nekade supen i Vojakkala.

Mladenkina mama se tužila da vrapci oko stola nece jesti, da je neshvatljivo kako se ovako izbirljiva porodica uspjela namnožiti i da nikada nije cula za ovakvu razmaženost uz svu tornedalsku darežljivost, sve otkako je švedski kralj odbio pice u Vojakkali.

4. Några började klaga på kylan i bastun och sa att kallare löylyä hade man sällan upplevt, vilket alla visste betydde att bastun börjat uppnå sin mognadstemperatur.
Neki su se poceli tužiti na hladnocu u sauni i rekli da se rijetko doživi hladnija löylyä, što su svi znali da znaci da se sauna pocela približavati zreloj temperaturi.

5. Einari övertog ösandet medan de andra klagade över kylan.
Einari je preuzeo polijevanje dok su se drugi tužili na hladnocu.

6. Ofta klagade han på diktatorers sätt hur betungande hans uppgifter var, hur otacksam hans familj var, och vilka katastrofer som skulle drabba hemmet när han en gång var borta, vilket han förmodade skulle ske ganska snart.

Često se tužio, kao što to cine diktatori, kako tešku zadacu obavlja, kako je njegova obitelj nezahvalna, i kakve ce katastrofe pogoditi njihov dom kad njega jednog dana ne bude, što ce vjerojatno biti vrlo skoro.

7. Några blev utan plats och fick sitta på golvet, klagande att det var ett öde värre än att nekas tillträde till paradiset.

Neki nisu dobili mjesto pa su morali sjesti na pod, tužeći se da im je to sudbina gora nego kad ti zabrane ulazak u raj.

POTUŽITI
1. Aldrig att vi hört ett ord om den börda som vi helt säkert måste utgöra, aldrig att någon av dem klagar på att vi bereder dem för mycket besvär.
Nikad nismo čuli ijednu riječ o teretu što im mi zacijelo jesmo, nikad se nitko nije potužio zbog briga koje im zadajemo.

2. Nå ja , inte för att jag kan klaga.
Na kraju krajeva, ne mogu se potužiti .

3. Heinz klagade hos hyresvärdarna och fick låna en gammal bondkatt, men den sprang hem igen så fort den kunde.
Heinz se potužio kod najmodavaca, koji su mu posudili jednu staru seosku macku, ali ta je otrcala kuci cim je brže mogla.

4. Han hade klagat och det var olikt honom: "Rävarna har lyor och himlens fåglar har bon, men Människosonen har inget ställe där han kan vila sitt huvud."
Potužio se, a to mu nije bilo svojstveno: "Lisice imaju jazbinu, a nebeske ptice imaju gnijezdo, ali čovječji sin nema mjesto gdje bi mogao odmoriti glavu".

PRIGOVARATI

1.Ingen tar henne på allvar , hon saknar helt karaktärm hon klagar inför alla och envar och går omkring som: " VON HINTEN LYZEUM , VON VORNE MUSEUM " [Tyskt talesätt , används om en person som ser ung ut bakifrån (som ett lyceum , läroverk) men har ett mer åldrat ansikte (som ett museum) .
Nitko je ne shvaća ozbiljno. Nema karaktera i svima prigovara .

2. Kugler är rasande. Man klagar på honom för att han inte gör något åt dörrarna, och så begår vi en sådan här dumhet !
Kugler je bijesan, stalno mu prigovaraju da nije promijenio bravu, a mi radimo takve gluposti !

GUNĐATI
1. Mor har fått röda fläckar på kinderna av all upprördhet, Margot klagar över huvudvärk, Dussel kan inte sova, frun klagar dagarna i ända och själv vet jag varken ut eller in .
Mama od nerviranja ima crvene mrlje na obrazima, Margot se žali na glavobolju, Dussel ne može spavati,gospođa van Daan cijeli dan gunđa, ja sam potpuno izvan sebe.

2. Låt oss vi förbli medvetna om vår uppgift och inte klaga, utvägen ska komma , Gud har aldrig svikit vårt folk .
Ostanimo svjesni svoje dužnosti i ne gunđajmo, doći će rješenje.

3. och göken inne i den stilla skogen försiktigt prövade sin röst för att höra , om han tyckte om den , och skogsduvorna klagade milt på sitt vanliga lättjefulla, behagliga sätt och sa att det var nån annans fel men att det kunde kvitta;
kad je na toplom suncu u tišini šume kukavica oprezno stala iskušavati svoj pjev , pa osluškivati je li se njezina pjesma kome svidjela , i divlji golubovi potiho su gunđali nešto za sebe onako lijeno i pomalo zadovoljno međusobno se koškali (iako to sve skupa i nije bilo neka ozbiljna prepirka;

NARICATI
1. Och sist av allt tog vi Kärleksvisa från Erkheikki, en långsam mollvals med ett klagande solo av Holgeri som kunde fått en sten att gråta.
I na samom kraju smo izveli Ljubavnu pjesmu iz Erkheikkija, polagani valcer u molu s Holgerijevim naricucim solom, koji bi rasplakao i kamen.

PLAČ

1. Varför sörja , varför klaga?
Čemu jadi, čemu plač .

ZAVAPITI
1. klagade han.
- zavapio je .

KUKATI
1. Gollum svor och klagade i dunklet, inte så långt därifrån av ljudet att döma .
Golum je kleo i kukao u tami, ne baš daleko od njega, sudeći po glasu.

PROSTENJATI

1. - Jag är hemskt hungrig, klagade Bilbo som plötsligt kom att tänka på att han inte hade ätit någonting sedan i förrgårs går .
- Ja sam gladan kao vuk ! - prostenje Bilbo, koji je iznenada shvatio da nije ništa okusio od naksinoć .

JADIKOVATI
1. I morse var frun på dåligt humör,hon gjorde inte annat än klagade, först på förkylningen, att hon inte får några karameller , att det är outhärdligt när man måste snyta sig så ofta.
Jutros je gospoda van Daan bila loše volje , stalno je jadikovala . Najprije zbog prehlade , kako ne dobiva bombone protiv kašlja , a onda zbog stalnog ispuhivanja nosa koje joj postaje neizdrživo.

JADIKOVKE
1. Vi fick också lov att överge nästan allt det vackra , men vad hjälper det att klaga nu?
Mi smo ionako sve što je lijepo morali ostaviti , pa čemu onda jadikovke ?

BUNITI SE
1. Jag spelade komedi , i ett och halvt års tid , dag ut och dag in, jag klagade inte , föll inte ur min roll , varken det ena eller det andra , men nu , nu har jag stridit färdigt .
Godinu i pol igrala sam komediju , dan za danom , nisam se bunila i nikad nisam zaboravila svoju ulogu , a sada je bitka gotova .

UZDAHNUTI
1. - klagade de.
- uzdahnuli su.

UZDISATI
1. Fru van Daan ligger till sängs med sitt trasiga revben, klagar dagarna i ända, får ständigt nya förband och finner sig inte i någonting . Gospođa van Daan cijeli je dan u krevetu s natečenim rebrom, samo uzdiše i stalno joj daju čiste zavoje, te joj sve smeta .
TUŽBALICA
1. Han började bli ganska trött nu , det var därför han sjöng en så klagande sång .
Do tada ga je umor već potpuno shrvao , pa je stoga zapjevao Pjesmu tužbalicu.

Innehåll

1. Inledning.....2

1.1. Syfte och frågeställningar.....3

2. Teoridelen.....3

2.1. Talhandlingar.....3
2.1.1. Teori om talhandlingar.....4
2.1.2. Klassifikation av talakter.....6
2.1.3. Performativa verb.....8
2.2. Från valensteorin till konstruktionsgrammatiken.....10
2.2.1. Semantisk valens.....10
2.2.2. Syntaktisk valens.....13
2.2.3. Kort om konstruktiongrammatik.....16
2.3. Ramsemantik och semantiska resurser FrameNet, SweFN ++, Crovallex.....17
2.3.1. Crovallex.....18
2.3.2. Framenet.....19
2.3.3. SweFN ++.....20
2.4. Korpusar och kontrastiv lingvistik.....20
2.4.1. Parallell korpus.....21
2.4.2. Kontrastiv lingvistik.....22
3. Material och metod.....24
3.1. Om ASPAC.....24
4. Analys av verben.....25
4.1. Verbet ‘påstå’.....25
4.2. Verbet ‘lova’.....32
4.3. Verbet ‘be’.....40
4.4. Verbet ‘döma’.....57
4.5 Verbet ‘klaga’.....70
5. Sammanfattning.....80
6. Slutsats.....83
Litteraturförteckning.....85
Bilaga.....90